Jinan

împreună cu Thierry Oberlé

Am fost sclava Daesh

Povestea unei fete kurde răpite de Statul Islamic

Jinan

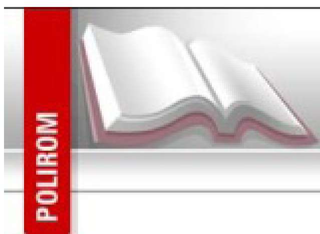
împreună cu Thierry Oberlé

Am fost sclava Daesh

Povestea unei fete kurde răpite de Statul Islamic

Traducere de Cezar Petrilă

POLIROM
2016

Jinan avec Thierry Oberlé, *Esclave de Daech*

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-6058-2
ISBN PDF: 978-973-46-6059-9
ISBN print: 978-973-46-2685-4

Coperta: Radu Răileanu
Foto copertă: © Guliver/Agence France Presse

JINAN s-a născut într-o familie de yazidiţi (grup religios de etnie kurdă) pe 7 ianuarie 1996, la poalele muntelui Sinjar, într-o localitate de la graniţa dintre Irak şi Siria. La 4 august 2014 a fost răpită în cursul unui raid desfăşurat de forţele Daesh.

THIERRY OBERLÉ este reporter pentru *Le Figaro* din 1997, specialist în probleme legate de Maghreb şi continentul african. Este preocupat de terorismul internaţional. A mai scris, în colaborare cu Isabelle Lasserre, *Notre guerre secrète au Mali* (2013).

Mulţumiri

Thierry Oberlé ţine să-i mulţumească lui Said Mahmud, translatorul lui Jinan şi prieten al său, fără de care această carte nu ar fi putut fi scrisă.

Editorul doreşte să le mulţumească lui Jinan şi lui Said Mahmud pentru încrederea acordată şi răbdarea de care au dat dovadă atunci când realizarea proiectului a întâmpinat diferite obstacole.

Şacalul dezgroapă doar cadavre şi respectă viaţa;
Însă Paşa nu bea decât sânge de tineri!
Desparte adolescentul de logodnica sa!
Blestemat fie cel ce desparte două inimi care se iubesc!
Blestemat fie cel puternic care nu cunoaşte mila!
Mormântul nu va da morţii înapoi,
Dar Îngerul suprem va auzi strigătul nostru!

Cântec yazidit

Avertisment

Prenumele prizonierilor Statului Islamic – aflaţi încă în detenţie în momentul în care această carte a intrat la tipar –, precum şi numele mai multor localităţi irakiene au fost schimbate din motive de securitate.

Capitolul 1
Despărţirea

„Daesh atacă” – Debandada kurzilor – Calea exodului – Un jaf meticulos – „Bărbaţii în stânga, femeile în dreapta” – Deportată

În noaptea aceea am avut iarăşi un coşmar. Bărbaţi fără chip mărşăluiau cu sabia la brâu şi kalaşnikovul în bandulieră. Treceau prin sat. Erau mii. O hoardă de luptători fără ochi, nas sau buze. O armată de umbre într-o noapte de cerneală. Purtau torţe. Strada era un infern fără sfârşit, iar casele noastre, ruguri. Oamenii fără chip mârâiau ca nişte urşi. Urlau: „Măcelăriţi-i pe toţi!”.

Au trecut pragul casei noastre de chirpici şi m-au doborât cu o rafală de puşcă-mitralieră.

M-am trezit cu inima bătându-mi nebuneşte.

O lumină palidă mătură camera cu perdele ajurate. Mă răsucesc în pat, confuză încă din cauza coşmarului. Walid, soţul meu, lipseşte de două săptămâni. Iubitul meu este zidar pe şantierul unei clădiri în construcţie din Sulaymaniyya, un oraş mare din Kurdistanul Irakian înconjurat de munţi.

Din bucătărie vine un miros de supă cu linte. Soacra mea pregăteşte micul dejun. Încet-încet, casa părinţilor lui Walid se trezeşte. Nesrine, fata lor cea mare, şi fiica ei Rezan încă dorm. Amina, mezina, tocmai se apucase să joace cărţi pe telefonul mobil când aparatul începu să vibreze. Verişoara ei Diana sună dintr-un sat aflat nu departe de al nostru:

— Daesh a intrat în sat! Daesh atacă!

Mă aşteptam ca într-una din zile să fim nevoiţi să plecăm în grabă. De câteva zile mă frământa sentimentul unui pericol

iminent şi, odată cu el, senzaţia îngrozitoare că avea să se prăbuşească o lume: a mea. Nicicând nu mai avusesem aşa o senzaţie. Un cataclism inevitabil se năpustea spre mine, măturând totul în calea lui.

Trebuie s-o luăm din loc. Khero, tatăl lui Walid, îşi grăbeşte micul grup de femei. Amsha, soţia lui, plânge în bucătărie, aud zgomotul făcut de un vraf de cratiţe care cad pe jos. Trag chilimul de lână aşezat la picioarele patului nostru şi, cu ajutorul lui Khero, ridic dala de ciment. Scot din ascunzătoare o pungă din piele şi un ciorap tricotat acoperit cu un strat de praf ca de ipsos. Le-am pregătit după nunta noastră pentru a ne adăposti comoara: aproximativ 3.000 de dolari în aur şi argint. Averea noastră.

— Hai, grăbeşte-te! mă înghionteşte Khero. Strânge toate astea!

Nesrine se enervează pe Rezan, care se smiorcăie. Ezită în alegerea câtorva lucruri ale copilului pe care vrea să le ia cu dânsa. Rezan abia merge şi a început să spună *dayeke*, „mamă” în dialectul nostru kurd. O ajut pe Nesrine să-şi ascundă averea sub veşminte. Are 5.000 de dolari. Soţul ei, Baktiar, nu e nici el cu noi: lucrează ca muncitor necalificat în nord-est, aproape de graniţa cu Turcia.

Socrul meu ne zoreşte. Am luat provizii: pâine, legume şi apă. Multă apă, căci se anunţă o zi toridă. Îşi ia kalaşnikovul, pe care-l strecoară sub bancheta maşinii, iar revolverul îl pune la locul lui în torpedou. Când îl văd cu arma în mână, ţinând-o de mâner, îmi dispare orice teamă. Închid ochii, respir adânc şi urc în vechiul Opel Vectra de culoare maro. În timp ce trântesc mecanic portiera din spate a maşinii, simt că ameţesc. Aşezată lângă mine, pe genunchii mamei sale, Rezan scânceşte. E ca un burete: absoarbe anxietatea din jur şi se impregnează cu ea.

— Eşti enervantă. Linişteşte-te, chiar nu-i momentul, îi şuieră maică-sa.

Khero turează motorul, eliberează frâna de mână, apoi se răzgândeşte:

— La naiba, am uitat de păsări! Aşteptaţi-mă în maşină. Numai două minute.

Aleargă la volieră şi deschide poarta într-o hărmălaie de ciripituri şi bătăi din aripi. O pasăre pestriţă se ridică de pe

stinghie şi-şi trece ciocul printre zăbrele, ezită, apoi se zburătăceşte. Se aşază pe o piatră. E singura care se aventurează. Grupul de canari nu îndrăzneşte să o urmeze în afara cuştii. În orice caz, nu imediat. Chiar e momentul să se ocupe de ele?

— Descurcaţi-vă, prieteni, şopteşte Khero.

Vecinii şi-au fixat valizele pe acoperişul maşinii, dar nu sunt gata. Plecăm fără ei. Strada principală e în fierbere. Vestea declanşării ofensivei Statului Islamic s-a răspândit în tot satul situat la poalele munţilor Sinjar. Sătenii o iau la sănătoasa, pe jos, cu maşina sau înghesuiţi în benele camionetelor. Panica e generală. Cei mai prevăzători au plecat deja. Cei mai nesăbuiţi îşi intensifică ultimele pregătiri.

Printre sătenii cei mai grăbiţi să plece îi recunosc pe Bashir şi pe Rojko. Nu mai departe de ieri erau hotărâţi să „se apere până la capăt”. Cel puţin asta trâmbiţau. Fac parte din garda de noapte. Au pus mâna pe arme pentru a participa la ronduri pe timpul nopţii. Când patrulau ei, se auzeau împuşcături la cel mai mic zgomot suspect. Noi nu ne alarmam. Lipsiţi de experienţă, protectorii noştri trăgeau la întâmplare, drept înainte, ceea ce probabil că-i liniştea. Şi pe noi la fel. În ultimele zile, negustorii au ţinut coborâte grilajele de fier ale prăvăliilor, iar ţăranii nu s-au mai dus la câmp. Activitatea era paralizată. Ne gândiserăm să evacuăm satul în secret, însă călătoria se anunţa complicată. Pentru a scăpa din strânsoarea Daesh trebuia să ocolim munţii Sinjar şi piscurile lor familiare. Traseul nostru ar fi trebuit apoi să facă un ocol prin Rojava, partea siriană a Kurdistanului, înainte de a traversa Tigrul şi a intra în Kurdistanul Irakian mai spre nord, la doi paşi de frontiera turcă. Pentru ca în cele din urmă să găsim adăpost în apropiere de oraşul Zakho, unde avem rude. Cu alte cuvinte, un ocol de mai bine de două sute de kilometri. Peshmerga, soldaţii kurzi, ne-au sfătuit să nu încercăm o asemenea călătorie.

— De ce vreţi să plecaţi? Vă apărăm noi. Puteţi conta pe noi. Doar ştiţi cât de curajoşi suntem, zicea fără să se adreseze în mod precis cuiva Kekan, comandantul soldaţilor kurzi cantonaţi în sat şi în împrejurimi.

Cei care spuneau că voiau totuşi să plece erau repeziţi fără

menajamente.

— Nu veţi ajunge prea departe. Drumurile dintre Siria şi Irak sunt închise. Graniţa e închisă. Nu veţi putea ocoli muntele.

Aveam oarecum încredere în peshmerga, acei „oameni care nu se tem de moarte”, în limba kurdă. Kekan era un burtos. Nu prea semăna cu imaginea pe care mi-o făceam despre Saladin, cuceritorul de origine kurdă glorificat de istoria arabo-musulmană. După spusele lui Khero, tatăl lui Walid, avea reputaţia de a fi luptat împotriva lui Saddam, care-i ura pe kurzi şi pe yazidiţi, însă faptele lui de arme erau deja foarte vechi. Totuşi, legenda lui de luptător supravieţuia, fiind considerată o certitudine. Era respectat. Participase la toate bătăliile din urmă cu douăzeci şi cinci de ani, când dictatorul de la Bagdad dusese brutalitatea până într-acolo încât folosise arme chimice împotriva kurzilor din Halabja, în apropiere de graniţa iraniană. Era un viteaz între viteji. Nu ne-am fi aşteptat ca în noaptea de 3 august să-şi ia picioarele la spinare.

Kekan şi mica lui trupă părăsiseră satul cu puţin timp înainte de ivirea zorilor. Kekan tocmai aflase de la santinelele yazidite că Daesh iniţiase un atac la Sinjar, marea aglomerare urbană din regiune unde locuiau 300.000 de oameni. Avea ordin să se retragă. Kekan şi-a abandonat postul. Iar cazul său nu este unul izolat. Mai multe sate creştine de pe câmpia din Ninive şi oraşul Qaraqosh au avut aceeaşi soartă. Aveam să aflu asta mai târziu.

La drept vorbind, de luni de zile frica este atotstăpânitoare. S-a propagat din Siria în Irak în luna mai, când insurgenţii sunniţi au anunţat că desfiinţează frontierele, recunoscând o singură ţară: Mesopotamia. Pentru noi, yazidiţii, Statul Islamic din Irak şi Levant este Daesh, denumirea lui islamică.

În iunie, Statul Islamic cucerise, fără să întâmpine rezistenţă, Mosulul, al doilea oraş din Irak, cu două milioane de locuitori. Armata irakiană se împrăştiase. Un scenariu identic se desfăşurase aproape de noi, la vreo douăzeci de kilometri, în Tal Afar.

Când Tal Afar a căzut la 9 iunie, arabii şiiţi s-au refugiat la noi în sat. I-am primit cum se cuvine. Familiile care aveau camere libere le-au oferit refugiaţilor. Cei care nu găsiseră adăpost dormeau în şcoală. Ne povesteau despre violenţa trupelor Daesh.

Eram îngrozită. La o nuntă la care fusesem invitată, am putut vorbi cu o refugiată al cărei tată, muzician, îşi exersa de acum ca nomad talentele de flautist, acompaniat la tobă de fiul său. Văzuse civili ucişi în plină stradă fără nici o formalitate şi încercase să-şi aline o verişoară care fusese victima unui viol.

— Nu suntem loviţi doar de Daesh. Mai mulţi sunniţi, oameni cu care mă salutam în fiecare dimineaţă, ne-au atacat ca să ne jefuiască. Ne-au forţat să plecăm ca să pună mâna pe bunurile noastre.

Familia muzicianului pierduse totul, în afară de flaut şi tobă. Dacă oamenii ăştia comit asemenea atrocităţi împotriva şiiţilor, mă gândeam eu, atunci noi trebuie să ne aşteptăm la ce e mai rău. Bănuiam că faţă de noi aveau să se comporte cu şi mai multă sălbăticie. Mi-era teamă că aveam să-i văd pe bărbaţii noştri căzând pentru onoarea yaziditilor.

Noi nu suntem musulmani, ca şiiţii, nici oameni ai Bibliei, asemenea creştinilor. Pentru arabii sunniţi din Daesh, noi suntem pleava omenirii. Suntem în pericol, pentru că noi, yaziditii, suntem diferiţi. Religia noastră este una dintre cele mai vechi din lume. Am avut un singur Dumnezeu înaintea evreilor, creştinilor şi musulmanilor. Calendarul nostru este vechi de 6.765 de ani. Am căutat mereu să ne ferim de conflictele confesionale şi politice, dar întotdeauna am fost vânaţi şi masacraţi pentru că suntem diferiţi. Credem într-un Dumnezeu atotputernic şi în cei şapte îngeri ai săi. Şi totuşi, suntem consideraţi de secole rebeli şi păgâni. De aceea trăim izolaţi, la poalele munţilor Sinjar, mereu pregătiţi să urcăm spre culmi pentru a scăpa de incendierea satelor noastre şi de deportare. Acest munte este citadela noastră.

Istoria se repetă. Suntem prinşi într-o capcană care se închide treptat de la căderea Mosulului. Statul Islamic era la porţile noastre. Declarase califatul şi îşi desemnase conducătorul, pe Abu Bakr al-Bagdadi. Nu auzisem niciodată vorbindu-se despre acest calif, care vrea ca toţi musulmanii să-i jure credinţă. Cât despre necredincioşi, *kafir*, cum ne numeşte el, făgăduise să-i zdrobească.

Planul nostru este să ajungem la Ardan, satul soacrei mele, aflat la cel mult zece kilometri distanţă, să abandonăm maşina pe

o pajişte de la poalele muntelui, să urcăm, să găsim un refugiu provizoriu şi să vedem ce se întâmplă. Dacă Daesh se apropie, continuăm să urcăm, pe jos, spre culme; dacă Daesh se îndepărtează, coborâm şi plecăm cu maşina.

Odată ce trecem de primul picior de munte, drumul dispare printre nişte stânci plate ca palma. Cortegiul înaintează în şir indian printre arbuştii pipernicţi, câţiva duzi cu ramuri lungi în formă de umbrele, şi pe câmpuri de scaieţi verzi şi mov care ţi se agaţă de picioare. Din cauza secetei, smocurile de iarbă trosnesc sub picioarele noastre. Pământul e fierbinte.

După cotul unui defileu se iveşte intrarea într-o grotă. Socrul meu cercetează adăpostul cu un aer suspicios, cu un băţ în mână, pentru a se asigura că nu deranjăm intimitatea vreunei fiare sălbatice. În faţa intrării, un promontoriu se înalţă deasupra satului, pe care îl ghicim în ceaţă. Ascunzătoarea ideală! Întind o faţă de masă ca să mâncăm.

Din zori, încerc, fără succes, să iau legătura cu Walid prin telefon. Nu reuşesc să-l apelez. Reţeaua e suprasolicitată. Toţi locuitorii din regiune fac acelaşi lucru. Sună încontinuu şi cu toţii aud aceeaşi frază, în arabă sau kurdă: „Abonatul nu poate fi contactat, vă rugăm să reveniţi mai târziu”. Încerc să schimb reţeaua. Fără succes.

La începutul după-amiezii reuşesc în sfârşit să iau legătura cu el.

— Walid! Sunt pe muntele de deasupra satului. Mi-e foarte dor de tine. Nu ştiu ce se va întâmpla.

— Nu-ţi fie teamă. Stai cu familia mea. Nu ţi se va întâmpla nimic.

— Te iubesc, *rouhé men* [„sufletul meu”].

— Te iubesc, *jiana men* [„viaţa mea”].

Izbucnesc în lacrimi. Walid încearcă să mă liniştească cu cuvinte simple, dar nu mă poate ajuta cu nimic. Oraşul Sulaymaniyya se află la câteva ore distanţă, însă ofensiva Statului Islamic a izolat regiunea noastră de restul Kurdistanului. Închid şi rămân împietrită.

Iată-ne întinşi la umbră.

Ţipete răsună în depărtare. Frânturi de glasuri se înalţă din vale, iar ecoul lor se izbeşte de peretele de stâncă. Sosesc străini,

urcând stâncăria. Le auzim paşii din ce în ce mai clar. Mă ridic, gata s-o iau din loc. Tatăl lui Walid îmi face un mic semn.

— Sunt fugari yazidiţi, la fel ca noi.

Femeile poartă eşarfe pentru a se proteja de soarele arzător, bărbaţii au turbane. Ne întreabă dacă ştim ce se întâmplă în vale. Ezită. Pe unde s-o apuce?

— Bine aţi venit în modestul nostru adăpost. Sper că nu vă e teamă de şerpi, zâmbeşte Khero în timp ce ei trec.

Încearcă să glumească, să joace rolul gazdei care primeşte nişte oaspeţi de vază.

— Ne e teamă de cei din Daesh. Cu cei din munţi ne descurcăm noi, răspunde un tânăr yazidit, tată de familie.

Cei doi fii ai lui, care au cel mult cincisprezece ani, se consideră nişte duri. Fiecare poartă un revolver în buzunarul interior al hainei şi profită de ocazia ce li se oferă pentru a-şi povesti isprăvile de vânători de reptile. Dintr-o lovitură, unul a zdrobit capul unei vipere lungi de un metru. Celălalt a văzut „otrava de culoarea mierii care se scurgea din colţii capului" pe care îl zdrobise.

— Ar fi trebuit să adunăm lichidul şi să facem tartine, se fălesc ei.

Alţi fugari trec fără să se oprească, grăbiţi să urce pantele muntelui Sinjar.

— Mergem la Mazar Sharaf el-Din, spune unul dintre ei. Sanctuarul nostru este apărat de luptători yazidiţi. Sute de familii s-au refugiat acolo. Există adăposturi, preoţi ai religiei noastre, apă, hrană.

Grupurile se succedă la intervale neregulate, oameni cu baloturi în spate, cărând după ei şi valize legate cu sfoară. Vor să înainteze. Bărbaţii deschid calea pentru femeile în vârstă şi tinerele cu rochii ţărăneşti înflorate, înconjurate de copiii lor. O femeie gravidă face o grimasă. O fată se vaită: a aflat de moartea mamei sale, ucisă în casa ei de jihadişti. Hotărâţi, yazidiţii înaintează pe calea exodului.

Noi însă aşteptăm. Nu ne mişcăm din adăpostul nostru şi de la umbra lui.

Stau pierdută în visele mele. Cu Walid. Mi-l imaginez la

Sulaymaniyya, oraşul acela cu un milion şi jumătate de locuitori unde n-am fost niciodată.

Mi-a povestit deja de Ainkawa, oraş creştin unde a construit o vilă pentru un asirian bogat. În lipsa lui, număram zilele, iar el îmi povestea despre bisericile din cărămidă cu clopotniţe în care clopotele răsunau sălbatic pentru a-i chema pe credincioşi la slujbă. Descria vitrinele cafenelelor în care tineri, băieţi şi fete, fumează narghilea, pipă cu apă, sorbind Coca-Cola şi bere care curge de la un robinet sub presiune. Alcool servit de angajaţi yazidiţi. Nu-mi venea să cred. Mă întrebam dacă nu cumva mai punea de la dânsul ca să mă impresioneze. Acel parfum de libertate pe care el îl simţea, probabil, mă făcea uneori să devin geloasă. Mă gândeam că acolo, la Ainkawa, în suburbia Erbilului, capitala Kurdistanului, putea să dea de altă femeie, o femeie pe care ar întâlni-o în apropierea unui palat de marmură, în faţa unei clădiri cum nu mai văzusem decât la televizor.

Mi-e dor de Walid, sufletul meu, iubirea mea.

Un foc din lemne de stejar trosneşte la intrarea în grotă, luminând când şi când cerul. Mă ghemuiesc. Copacii, pietrele, pământul, totul este învăluit în întuneric. Probabil că am adormit. Şi dacă ăsta ar fi sfârşitul poporului meu – al 73-lea genocid, având în vedere că am mai suferit 72? Amintirea lor ni se transmite din generaţie în generaţie, prin poveştile strămoşilor noştri. În adâncul sufletelor noastre este întipărită de atâta vreme groaza tragediilor. Bunicii mei, bunicii lor şi, înaintea lor, bunicii bunicilor mei au păstrat aceste urme. Ca şi strămoşii mei, am în mine această frică venită din negura veacurilor, frica de genocid. Nu dorm. Mi se pare că aud un şacal dând târcoale prin împrejurimi. Se spune că noaptea e un sfetnic bun. Însă nu şi pentru mine, nu şi de data asta.

Lumina zorilor răzbate la răsărit. E dimineaţa zilei de 4 august; socrul meu primeşte un apel mai puţin alarmist decât celelalte. Un prieten a reuşit să treacă frontiera siriană. Cu puţin noroc, încă am putea reuşi, ocolind munţii Sinjar pe drum. Nu mai bine am risca, în loc să aşteptăm şi, în ultimă instanţă, să fim nevoiţi să urcăm muntele pe jos, sub un soare ucigător, cu

rezerve de apă mai mult decât insuficiente şi cu Daesh pe urmele noastre?

Khero tranşează dilema. Părăsim grota şi facem cale întoarsă. Jumătate dintre cei care ne însoţeau în exod şi care campau acolo peste noapte ne-au urmat, restul grupului preferând ascensiunea.

Am coborât şi am găsit maşina. Caravana noastră numără şaisprezece vehicule, nişte hârburi vechi ale căror motoare se îneacă. În urma celorlalte, Opelul tatălui lui Walid s-a strecurat într-un convoi rutier care se deplasează încet, cu farurile aprinse, ridicând nori de praf. Un jeep cu prelată de fabricaţie sovietică ni se lipeşte de bara de protecţie.

— E un UAZ, strămoşul indestructibil al Toyotei Land Cruiser, comentează Khero cu un aer de expert.

Proprietarul său l-a cumpărat de la un kurd şiit de origine iraniană, află el discutând cu şoferul în timpul unei opriri provocate de un radiator supraîncălzit. Pasionat de mecanică, tatăl lui Walid laudă calităţile modelului, soliditatea lui, nereuşind să-şi ascundă nervozitatea. Îl ascultăm fără să-l auzim.

Încerc să-l sun pe Walid. De data asta reuşesc. E foarte îngrijorat. Se gândeşte să plece din Sulaymaniyya cu taxiul ca să ajungă în Zakho, oraşul în care sperăm să ajungem după ocolul prin Siria, dacă vom reuşi.

— Am să vin, dar nu pot pleca de pe şantier fără să anunţ. Îl caut pe patron în timpul zilei, îi cer să-mi plătească salariul şi ajung. O să dureze ceva, însă drumul este lung în primul rând pentru tine, iubita mea. Nu-ţi face griji!

Dintr-odată se aud detunături. Din reflex, cobor capul. Membri Daesh apar în spatele convoiului nostru. Tatăl lui Walid spune că-i vede în oglinda retrovizoare. Trag pe deasupra maşinilor dintr-o camionetă.

— Walid, trebuie să închid. Sunt aici. Daesh e aici! Ajutor, Walid!

Vehiculele cu steag negru se deplasează paralel cu noi, îndreptându-se cu viteză mare spre capul coloanei noastre. Zeci de jihadişti iau convoiul cu asalt. Trag în timp ce depăşesc maşinile. Suntem şi noi vizaţi de o rafală de armă automată trasă ca avertisment, însă fără urmări. Deşi trasă în aer, ne paralizează. Un Humvee negru, echipat cu un lansator de rachete, ne

depăşeşte. Parcă ar fi un seif pe roţi. După cum arată Humvee-ul, ai spune că ocupanţii lui sunt extratereştri, însă ştiu că sunt de pe Pământ. Poate că deja l-am întâlnit pe jihadistul care a deschis portiera maşinii din mers ca să ne privească. Poate că l-am văzut în timpul unei vizite la Sinjar, înainte ca insurecţia sunnită să măture totul în calea sa. Poate că pe atunci era un simplu gură-cască în mulţimea de anonimi. Cu o privire animalică, se scarpină în barbă. Poartă o pereche de pantaloni de uniformă militară suflecaţi la jumătatea pulpei şi are cartuşiere în bandulieră. Pe cap are o caschetă neagră cu cozoroc.

Ajunşi în faţa convoiului nostru, jihadiştii frânează brutal şi se aliniază de-a latul drumului. Fiecare camionetă este echipată cu o mitralieră grea DŞK, care în câteva secunde poate trage zeci de gloanţe mari. Maşinile yazidiţilor se opresc în şir indian. Socrul meu încetineşte, apoi accelerează fără avertisment. Opelul demarează în faţa luptătorilor uluiţi. Forţăm trecerea prin stânga, mergând prin făgaşe. Misiune îndeplinită. Sau aproape. Văd prin lunetă o camionetă care ne urmăreşte, apropiindu-se de noi.

— Nu, tată, opreşte-te! strigă Amina şi Nesrine.

Un proiectil străpunge portbagajul. Ţintesc pneurile. Tatăl lui Walid îşi acceptă înfrângerea, frânează cu o smucitură şi iese cu mâinile ridicate. Mă aştept să-l văd prăbuşindu-se, secerat de o rafală, însă soldaţii Statului Islamic au luat altă decizie. Îi ordonă să urce înapoi în maşină şi să se întoarcă pentru a-şi relua locul în coloana staţionată. Khero face întocmai.

Jihadiştii ne dau jos din Opel. Sunt la fel de înfricoşători pe cât mi i-am imaginat. Unii au partea inferioară a feţei ascunsă sub o eşarfă neagră. Se maschează ca să ne sperie şi să se apere de praf, deoarece le este indiferent dacă sunt recunoscuţi. Accentul lor îmi spune că sunt arabi sunniţi din zonă sau din Bagdad. Le observ armele înainte să le scrutez trăsăturile feţelor. Puşti de asalt M16 noi-nouţe, kalaşnikovuri, grenade agăţate la centură.

Comitetul lor de primire ne aruncă insulte:

— Dacă mai încercaţi să vă opuneţi, vă omorâm, avertizează un tip înalt în ţinută militară, mimând cu un semn decapitarea.

Scuipă.

— Veţi fi duşi la Rakka, în Siria, renegaţi ce sunteţi, haită de

căţele. *Kalba*, curvelor, să-mi lingeţi rahatul.

În partea din faţă a camionetelor flutură stindardul cu pecetea lui Mahomed, profetul lui Allah, şi mărturisirea de credinţă a islamului în caligrafie arabă, *la ilaha illallah*: „Nu există alt dumnezeu decât Dumnezeu". Oare ne vor escorta, cum zice unul dintre ei, în Siria?

Suntem singuri, neajutoraţi, în faţa agresivităţii lor. Pasagerii convoiului aşteaptă în vehicule, cu geamurile ridicate. Suntem cu toţii încremeniţi. Aventura noastră se încheie în această stepă devenită o închisoare sub cerul liber. Sunt imobilizate cam o sută de vehicule. Jihadiştii au cerut întăriri. Doisprezece bărbaţi în pantaloni scurţi şi haină militară sunt cu ochii pe noi. Ne urăsc, fără doar şi poate. Încerc să le evit privirile.

Ne reluăm drumul sub strictă supraveghere. Când o maşină face pană, victimă a vreunei probleme mecanice, pasagerii o abandonează la marginea drumului şi se înghesuie în următoarele vehicule.

Socrul meu e la capătul răbdării, soacra mea se jeluieşte, fiicei lui Nesrine îi este prea cald. Îi e sete. Traversăm un sat.

Mai încolo, în dreptul unui indicator rutier, văd un cadavru umflat. E primul mort pe care-l văd. Nu am mai văzut niciodată unul. Şi dacă-mi închei viaţa la fel ca necunoscutul acela, pe marginea drumului?

Ne apropiem de un punct de control unde domneşte o mare debandadă. Luptătorii ne ordonă să oprim motoarele şi să ne alăturăm celorlalte familii yazidite care se adună pe un teren viran, în apropierea unui mare magazin de aparate electrocasnice. Cred că suntem cam o mie de civili încercuiţi de acei bărbaţi înarmaţi. Sub ameninţarea kalaşnikovurilor, ne îndreptăm spre un fel de post de control.

Membri Daesh ţin fiecare în mâini câte un sac mare. Sunt tineri. Orice întrebare, oricât de neînsemnată, primeşte drept răspuns un pumn în tâmplă.

Să dăm banii şi tot ce avem! Aur, bijuterii, telefon, computer! Repede! Şi vai de cei care umblă cu şmecherii!

Trebuie să aruncăm în saci, fără un cuvânt, tot ce avem de valoare şi documentele: carte de identitate, telefon mobil, bani,

aur, argint, bijuterii. Colierele şi brăţările sunt smulse.

— Ai dat tot? mă întreabă unul dintre tâlhari, a cărui suflare seamănă cu a unui şacal.

Confirm.

— E spre binele tău!

Prevăzătoare, înainte să ajung în faţa lui, mi-am desprins de la gât medalionul aurit, am scos din el fotografia de la nuntă şi am ascuns-o lângă inimă. Le dau lănţişorul cu medalionul, o brăţară, inelele mele, aurul şi argintul nostru. Câte un sac pentru fiecare metal în parte. Am pierdut comoara noastră. Ne jefuiesc ca nişte bandiţi. Nimeni nu se gândeşte să opună rezistenţă. Aruncă sacii cu prada în spatele camionetelor. Nimic nu e lăsat la voia întâmplării. Maşinile noastre sunt verificate pe rând cu de-amănuntul, iar armele sunt luate.

Am fost adunaţi în holul magazinului de electrocasnice, care era plin de frigidere, congelatoare, uscătoare şi aragazuri. Suntem sute de oameni adunaţi în acest showroom pentru un motiv care ne scapă. Ce vor de la noi? Sunt blocată între două maşini de spălat vase. Evit aglomeraţia de pe culoare, unde e imposibil să te mişti din lipsă de spaţiu. Nu sunt o gospodină irakiană care visează la o maşină, ci o marfă care în curând va fi schimbată la piaţă. Stau în picioare, dreaptă. Sunt mult mai ieftină decât cel mai mic dintre minicuptoarele cu microunde. Cei care ne păzesc ne aruncă insulte.

— Sunteţi căutaţi de sute de ani şi iată-vă în sfârşit aici! strigă unul dintre ei. Voi, *kafir*-ii, apostaţilor, voi, ateii! N-o să scăpaţi!

După ce stăm aşa mult timp, fără alte explicaţii, ni se ordonă să urcăm din nou în maşini.

Convoiul porneşte din nou la drum.

— S-ar părea că ne îndreptăm spre Siria, spune Khero.

Izbucnesc în plâns, convinsă că plecăm într-o călătorie fără întoarcere. Sunt o fântână de lacrimi. Toţi cei din familia soţului meu se lamentează, cu excepţia micuţei Rezan. Epuizată, a adormit în braţele mamei sale. În fiecare maşină din convoi, pasagerii plâng cu lacrimi aproape la fel de fierbinţi ca aerul. Formăm o caravană de plânsete ce înaintează în cuptorul verii

irakiene. Parcursul se termină la o răscruce de drumuri care se îndreaptă în trei direcţii: barajul hidroenergetic de la Mosul, graniţa siriană şi oraşul Sinjar. Un şir de steaguri negre se înalţă deasupra panoului care indică drumul spre baraj. Probabil că asta marchează importanţa sa pentru ei.

— Capăt de drum, toată lumea coboară! urlă jihadiştii.

Rulăm bară la bară, iar la un moment dat parcăm la întâmplare pe acostament. Soldaţii ne îndrumă, iar noi ne înghesuim ca nişte vite la baza unei movile.

— Bărbaţii continuă să meargă spre drum, femeile şi copiii stau pe loc, repetă soldaţii.

— Ne grăbim!

Khero nu prea are de ales: merge înainte. Recalcitranţii sunt bătuţi, pentru a servi drept exemplu. O veche mitralieră rusească, BKC, este îndreptată asupra noastră de pe capota unui 4×4.

— Lăsaţi-mi-l pe soţul meu, sunt bolnavă şi am nevoie de el, imploră Amsha, soacra mea.

Primeşte o lovitură în şold cu patul armei. Khero abia are timp să-şi îmbrăţişeze cele două fiice – e împins în convoiul de bărbaţi înainte de a fi apucat s-o aline pe Amsha. Şi-a deschis braţele, cu mâinile întinse, în semn de indignare şi furie. Jihadistul l-a luat în cătare, gata să-l secere cu o rafală de armă automată pentru a da un exemplu.

— Dă-i drumul şi *sed halgak* [„ţine-ţi gura”]!

Sute de bărbaţi – tineri, adulţi în puterea vârstei şi bătrâni laolaltă – înaintează pe banda de asfalt înfierbântat de soarele aflat la zenit. Sunt, probabil, în jur de trei sute. Sute de femei şi copii îi urmăresc cum se îndepărtează, cu inima frântă. Suntem cel puţin cinci sute.

— O să-i împuşte! O să-i doboare într-un şanţ.

Cu toţii avem aceeaşi teamă, căreia îi dăm glas pe şoptite. Câteva femei, cele mai îndrăzneţe, urcă pe movilă – vor să vadă unde sunt duşi bărbaţii. Sunt prinse din urmă. Câteva reuşesc să ajungă în vârf.

— Urcă în autobuze, alţii pleacă pe jos, ne spun când se întorc printre noi.

Suntem împărţite între uşurare şi groază.

Unde se duc? E un mister.

Jihadiştii nu stau prea mult pe gânduri când e vorba să tragă. Ordinele le sunt punctate cu focuri de armă.

Începe o nouă operaţiune de sortare. Ne aleg ca pe grâne, după nişte criterii pe care le înţelegem repede. Femeile, tinere sau adulte, de o parte. Bătrânele, mamele şi copiii, de cealaltă. Eu şi Amina, cumnata mea de doisprezece ani, suntem incluse în prima categorie; soacra mea, Amsha, Nesrine şi Rezan – în cea de-a doua. Eu şi Amina profităm de agitaţie şi ne apropiem de camioneta în care sunt urcate, printre femei cu copii. Un jihadist în ţinută militară urlă la noi. Continui totuşi să înaintez spre ele. Trage cu kalaşnikovul o rafală la picioarele mele. Gloanţele ricoşează şuierând. Are părul lung, barba stufoasă şi ochii negri. Fac un pas înapoi. De îndată ce întoarce spatele, înaintez din nou. Repet manevra de apropiere şi mă reped spre vehicul. Nu vreau să plec cu femeile considerate nemăritate sau fără copii. De data asta, după o scurtă urmărire, mă apucă de braţ şi mă târăşte lângă Amina.

— Vrem să rămânem cu familia. Lasă-mă cu „surorile” mele sau omoară-mă.

Îi vorbesc în arabă. El se uită lung la mine, fără să-mi răspundă.

— Emir Abu Musa, convoiul cu femei e pregătit. Plecăm când vrei, intervine unul dintre zbirii lui.

— Voi două, veniţi sau vă decapitez, spune el agitându-şi sabia. Nu ne interesează familia voastră. O să fie eliberată. Pe voi vă păstrăm.

Îl urmăm spre unul dintre autocarele „fetelor frumoase”. Are motorul pornit, uşile sunt deja închise. Demarează şi se îndreaptă spre Siria, cu perdelele trase. Suntem înghesuite într-o camionetă. Urc în spate şi întind mâna s-o ajut pe Amina să urce.

— Să mergem! spune Abu Musa îndreptându-se spre Hummerul lui.

Suntem atât de înghesuite, încât nu putem să ne aşezăm şi nici măcar să ne îndoim picioarele. Nu mă pot mişca. Mă omoară crampele. În benă suntem vreo patruzeci de femei şi copii. Mamele îşi ţin micuţii între picioare. Convoiul de camionete şi furgoane ridică nori de praf. Copiii se sufocă. Mamele îi ridică

uneori în braţe. Drumul e plin de cadavre. Sunt civili, probabil yazidiţi ucişi în timp ce fugeau, ieri sau azi-dimineaţă.

— Aţi observat că cel care conduce e un yazidit? spune o pasageră, fără să se adreseze cuiva în mod deosebit.

— Nu-ţi face iluzii, asta nu va schimba nimic. Sunt prizonieri pe care i-au luat ca să se folosească de ei. Probabil că nu au şoferi, răspunde cu un oftat o femeie în vârstă.

Drumul este dintre cele mai chinuitoare. Suntem foarte înghesuite. Căldura, denivelările drumului, transpiraţia, neliniştea, totul ne pune la grea încercare.

Se pare că ajungem la destinaţie.

Intrăm în Sinjar. Şi aici sunt trupuri care zac în bălţi de sânge uscat. Un miros de hoit se ridică din mormanele de moloz şi din vehiculele îngrămădite transformate în epave.

Oraşul este controlat de Statul Islamic. Domneşte ordinea lui.

— Mergeţi la tribunal! Acolo vi se va decide soarta!

Intrăm într-o clădire cu două etaje răscolită: sediul PDK, Partidul Democrat din Kurdistan, mişcarea kurdă. Mese din lemn aruncate pe ferestre încă ard în curte, unde ni se ordonă să aşteptăm. Locul pare a fi centrul de colectare a femeilor yazidite. S-au adunat deja cam o sută de prizoniere. Şi vin încontinuu, de toate vârstele, cu sau fără copii.

Un paznic mă desemnează să fac parte din echipa de curăţenie. Fac ordine într-o cameră în care erau rânduite arhivele. Împrăştiate pe jos, foile risipite din dosare sunt amestecate cu sticlă spartă. Iată-mă ocupându-mă şi de curăţenie.

Sunt dusă înapoi în curte.

Pe la ora 18, nişte soldaţi pe care nu-i observasem până atunci vin să ne treacă în revistă. Îşi cercetează mai îndeaproape captura, cu încântarea unor hoţi care-şi evaluează prada. Se uită la ochii noştri. Le vor pe cele cu ochi deschişi la culoare. Ne prind de bărbie şi ne apasă maxilarul ca să ne vadă dinţii. Ne şi pipăie. Preferă fetele cu ochi verzi sau albaştri.

Încerc să par retardată mintal. Îmi încordez muşchii maxilarului, las să mi se caşte gura, dându-mi ochii peste cap. Un vechi truc de puştoaică pe care-l încercam cu prietena mea Dagan ca să-i sperii pe cei mici. Jihadiştii mă îndepărtează, dezgustaţi.

Îmbarcă vreo şase fete.

Un bărbos solid într-o *kameez* roşie peste pantaloni trei sferturi se defulează eructând un potop de înjurături. Urlă la nesfârşit.

Aceiaşi indivizi revin mai târziu, în timpul nopţii, după şase bărbaţi care erau închişi într-o magazie. Prizonierii pleacă încătuşaţi, cu mâinile la spate, legaţi la ochi şi cu capul plecat.

Pe la ora 23 ni se aduce, în câteva ligheane, nişte orez insuficient fiert. E servit cu lipii tari ca piatra. Deşi n-am mâncat de azi-dimineaţă, nu reuşesc să înghit orezul. Se face tot mai rece. Cu un furtun în mână, un adolescent imberb la vreo cincisprezece ani stropeşte pământul. În drum, le împinge pe prizoniere. Pământul bătătorit nu absoarbe apa.

— E bine! râde el. Acum vă puteţi culca.

Mă aşez într-o băltoacă. Solul se va usca în cele din urmă. Tremur de angoasă.

Capitolul 2
O copilărie yazidită

La poalele djebelului – La şcoala domnului Shukri – O căsătorie prost aranjată – O rochie albă cu dantelă – *Mabruk!*

Din câte ştiu bunicii mei, strămoşii noştri au trăit dintotdeauna în Sinjar, sau mai curând „Shingal”, numele său kurd, în căuşul văilor sale golaşe sau în câmpia care înconjoară djebelul. Potrivit legendei, Arca lui Noe s-a lovit de vârful muntelui nostru în timp ce plutea pe valuri ca să scape de Potop. Izbitura a zdruncinat coca navei, provocând o spărtură. Noe şi animalele lui au fost salvate de la naufragiu de către un şarpe. Reptila s-a încolăcit în spărtură şi a astupat-o. Astfel, arca şi-a putut continua călătoria în Al-Jazira.

M-am născut la 7 ianuarie 1996 la poalele muntelui nostru sacru, în această regiune cu oameni muncitori de la graniţa dintre Irak şi Siria.

Am început să cunosc viaţa urmărindu-l pe Jalal, tatăl meu, la muncile câmpului. Orizontul lui era o bucată de teren cultivată cu roşii, vinete, pepeni verzi, pepeni galbeni şi floarea-soarelui. Schimba culturile în mod regulat. Tata era un ţăran nomad. În fiecare an închiria de la un proprietar de pământ o bucată de teren pe care s-o cultive.

Îl revăd cu pantalonii lui largi, purtând pe cap boneta lui înaltă de fetru maro, trudind şi asudând alături de Kortié, mama mea, în rochie albă. Mama era pe cât de blândă, pe atât de discretă. Parcă era un înger în hainele ei imaculate, în ciuda muncii grele.

În zona rurală a Sinjarului, generaţia mai în vârstă respectă

tradiţiile. Bărbaţii poartă de secole cămăşi lungi cu guler răscroit sau tunici cu brâu lat, în timp ce femeile, înveşmântate în alb, îşi pun pe cap un turban pentru a se proteja de razele soarelui. Tinerii, în schimb, poartă blugi şi hanorace de bumbac, ca toţi kurzii de vârsta lor.

Părinţii mei abia împliniseră optsprezece ani când s-au căsătorit. Eu am văzut lumina zilei în anul următor, prima născută dintr-un şir de cinci copii. Tata lucra în apropiere de Rabia, un oraş arab de la graniţa cu Siria dominat de shammar, un trib puternic de beduini sunniţi ai căror lideri ne respectau comunitatea.

Trăiam în ritmul anotimpurilor. Ne instalam în apropierea graniţei cu Siria în perioada caldă a anului, din aprilie până în noiembrie, după care ne întorceam la Navdashte, satul meu natal, din decembrie până în martie. Aveam două capre, şase raţe, zece pui şi un câine. Joia şi sâmbăta, tata închiria o maşină ca să ducă zarzavaturile la piaţă. Nu aveam voie să-l însoţesc. Spunea că sunt prea mică. Abia mai târziu, când eram adolescentă, tata şi-a schimbat meseria. Prin anul 2010 s-a angajat în armata irakiană, căreia pe atunci i se spunea „armata lui Maliki”, numele celui mai puternic bărbat al vremii, prim-ministrul şiit.

Cât mi-ar plăcea să retrăiesc acele momente de fericire şi inocenţă petrecute în micile colţuri de paradis ale copilăriei mele! Copil fiind, mă ţineam după raţele noastre care se zbenguiau în libertate. Aveam trei ani, iar sora mea Hanan tocmai se născuse. Îmi amintesc primele ei râsete şi primele lacrimi. Eram convinsă că apăruse din puţul săpat în fundul grădinii. Nu putea veni decât din hăul acela adânc şi misterios care ducea în măruntaiele pământului. Aveam deja un frate, Sirwan, cu un an mai mic decât mine. Apoi am mai avut un frate, Guelmehate, cu şapte ani mai mic decât mine, şi, în sfârşit, ultima, micuţa Arwan, născută în urmă cu trei ani. Hanan era sora mea preferată. Aveam grijă de ea de parcă i-aş fi fost mamă, cu atât mai uşor cu cât mă urma peste tot. Hanan avea acelaşi prenume ca păpuşica mea blondă şi creaţă. Dacă n-o fi fost cumva invers.

Când eram mică, îmi plăcea să merg la câmp cocoţată pe umerii mamei, ca să mă joc pe bucata de pământ cultivată cu floarea-soarelui. Mă strecuram cu mii de precauţii printre plante,

astfel încât să nu le rup tulpinile groase. Florile uriaşe întindeau deasupra capului meu un acoperiş de petale. Era atât de bine la umbra florilor-soarelui! Tata îmi spunea că florile acelea rezistă la orice încercare. Când e tânără, planta se înalţă foarte repede spre cer pentru a se dărui soarelui. Când devine prea grea, capul i se pleacă spre pământ, arde şi-şi pierde seminţele.

În satul nostru, până la şapte ani am locuit la „castel”, în casa bunicilor. La noi, un castel este o casă spaţioasă din piatră şi beton, care se deosebeşte de cocioabele din chirpici în care trăiesc cei mai mulţi dintre locuitorii districtului. Al nostru avea două grădini şi nu mai puţin de douăsprezece camere. Împreună cu părinţii şi unchii mei, noi, copiii, locuiam în ceea ce mi se părea a fi un palat. Apoi ne-am mutat în casa noastră, pe o stradă paralelă cu cea pe care se afla „castelul”.

De la înălţimea acoperişului plat al noii noastre case din cărămidă vedeam terasele caselor de pe strada principală. Pentru mine, satul era minunea minunilor. Nu mi-aş fi imaginat nicicând că într-o bună zi va fi ocupat de criminali sălbatici şi sângeroşi, fanatici zămisliţi de trecut. Nici în cele mai cumplite coşmaruri ale mele nu mi-aş fi putut imagina că într-o zi voi fi prizonieră Daesh.

La Navdashte, în fiecare noapte dormeam în braţele mamei. Zilele mi se desfăşurau în ritmul sarcinilor gospodăreşti. Mă sculam la ora opt, când nu leneveam în pat. Luam micul dejun, curăţam colivia canarilor, dereticam şi pregăteam mâncarea pentru ziua respectivă, din legume cultivate de noi. Carnea era un lux rezervat zilelor de sărbătoare. Dimineaţa mâncam ouă jumări şi iaurt, iar iarna supă de linte; la prânz, orez, frunze de viţă-de-vie, bobi şi fasole; iar seara, roşii, vinete şi cartofi.

După-amiaza, Lalesh, vecina şi complicea mea, venea să ne jucăm sau plecam la bunici. Eram, fără îndoială, nepoata preferată a bunicii. Cel puţin aşa-mi spunea ea. „Eşti preferata noastră şi aşa vei fi mereu, chiar dacă părinţii tăi vor avea o sută de copii. Dacă vei avea probleme, această casă va fi întotdeauna a ta”, îmi şoptea bunica după fiecare nouă naştere. Mă alinta, avea grijă de mine şi-mi dădea prăjituri şi dulciuri pe care le cumpăra de la Baktiar, băcanul.

Pe când eram foarte mică, i-am spus tatei:

— Tata, vreau să merg la şcoală.

— Ai să mergi, însă trebuie să mai creşti. Nu fi nerăbdătoare, îmi răspundea el.

La şapte ani, în sfârşit mi-am pus bluza de şcolăriţă şi mi-am luat ghiozdanul. Era 1 octombrie, prima zi a anului şcolar. Tata m-a luat de mână. Am mers pe jos minute în şir pe străzile târgului. Tata era la fel de mândru ca mine. Şcoala era amplasată în cetate, cel mai vechi cartier. În curte, copiii stăteau cuminţi, aliniaţi, aşteptându-i pe învăţători. Erau foarte mulţi. Niciodată nu mai văzusem atâţia adunaţi la un loc.

Directorul, domnul Dosto Shukri, era un om binevoitor care-şi ascundea bunătatea în spatele unor atitudini severe. Iniţial fusese profesor de matematică yazidit, însă ajunsese învăţător. Domnul Shukri m-a învăţat să calculez şi m-a ajutat să gândesc logic. Eram o elevă bună, spre deosebire de Lalesh, prietena mea, care se descurca cu mare greutate. Seara o ajutam la teme. În recreaţii dansam în horă sau ne fugăream.

În şcolile noastre, cei mai mulţi dintre dascăli au fost multă vreme arabi, numai arabi. „Profesorii yazidiţi de felul meu sunt o excepţie, deoarece poporul nostru nu este foarte educat”, ne explica domnul Shukri. El spunea că educaţia este o poartă deschisă către cunoaştere. Ea ne ajută să scoatem comunitatea noastră din ignoranţă şi sărăcie.

După cum ne zicea el, copiilor yazidiţi li s-au deschis porţile şcolilor primare abia după ce Irakul şi-a câştigat independenţa. Guvernul irakian le-a închis apoi într-un acces de furie, pentru a pedepsi o revoltă a triburilor din regiune împotriva serviciului militar obligatoriu. Apoi s-a luat de yazidiţi Saddam Hussein… Între timp, câţiva reuşiseră să studieze. Mulţi au ales exilul. În sat se ştia că o anumită familie plecase în Germania, iar din satul învecinat un fiu se stabilise în Statele Unite.

Domnul Shukri ne mai amintea că înainte de căderea lui Saddam, în 2003, yazidiţii nu erau menţionaţi în cărţile noastre şcolare. Manualele vorbeau despre civilizaţii străvechi, despre istoria arabilor şi a califilor lor, dar nu spuneau nimic despre noi. Era ca şi cum poporul nostru nu aparţinea acestui pământ. Şi nu era corect. Nici un cuvânt despre religia noastră, istoria noastră, căpeteniile noastre. Nici un rând despre zecile de masacre cărora

le căzuserăm victime, comise în numele legii celui mai puternic.

În Kurdistan, astăzi avem ingineri, oameni de ştiinţă, profesori, chiar dacă nu sunt prea mulţi. Bunicii şi părinţii noştri nu ne forţau să facem studii, căci reacţionau în modul specific generaţiei lor.

În şcoală am învăţat araba, care este pentru mine a doua limbă după kurdă, limba mea maternă. În sufletul meu mă simt în primul rând yazidită, apoi kurdă şi, în fine, irakiană, naţionalitatea care figurează în cartea mea de identitate.

Am mers la şcoală până la paisprezece ani. Nici un an mai mult. În anul acela, tata nici nu a vrut să audă de posibilitatea de a-mi continua educaţia. Deşi am încercat să-l conving, aveam impresia că vedea în setea mea de învăţătură doar un capriciu copilăresc.

— Spre deosebire de multe fete de la ţară, ai avut norocul să mergi mulţi ani la şcoală. Eşti mai educată decât mulţi dintre tinerii de vârsta ta. Acum eşti mare, trebuie să accepţi situaţia! insistă el.

— Tata, dar îmi place la şcoală...

Îmi retează vorba. Discuţia s-a încheiat.

Mama nu zice nimic, însă şi ea se gândeşte la asta. La noi, bărbatul decide cu privire la viitorul copiilor săi, iar eu eram doar o fată. Mama s-a străduit să facă din mine o femeie dedicată căminului ei.

— Trebuie să fii perfectă, căci altfel, când te vei mărita, vei fi criticată de familia soţului tău. Trebuie să ştii să găteşti, să speli vasele, să ştergi praful, să deretici, să speli rufele, să calci, să coşi... şi altele. Dacă ai să-ţi ţii casa aşa cum trebuie, vei evita bârfele vecinilor, care imediat ce întorci spatele încep să te vorbească de rău, spunea mama.

M-a învăţat şi un mic meşteşug: să fac coliere. Confecţionam bijuterii ieftine. Mă aprovizionam de la merceria din sat şi produceam în funcţie de comenzile celor din jur. Mă specializasem în brăţări, pe care, la cerere, inscripţionam numele clientului.

Aveam cincisprezece ani când l-am cunoscut pe Walid la o nuntă. Adolescentele îşi etalau cele mai frumoase toalete. Unele

dintre prietenele mele erau machiate, genul acesta de festivităţi fiind o ocazie minunată de a seduce. Băieţii făceau paradă: îşi umflau pieptul, se luau între ei peste picior, făceau pe şmecherii. Cu părul în vânt, fetele se afişau în pantaloni mulaţi şi bustieră strâmtă. Walid mi-a făcut curte. Nu era din satul nostru. Mă emoţiona stângăcia lui. Hanan, sora mea mai mică, chicotea şi râdea de el, dar fără răutate. Timp de câteva luni, am folosit orice pretext, cât de mic, ca să ne vedem. Îmi urmărea orice ieşire în sat ca să-mi iasă în cale, de fiecare dată „din întâmplare", şi să intre în vorbă cu mine.

Într-o zi s-a lovit la picior în timpul unui meci de fotbal. Bunicul meu, care asista la meci, l-a dus la vindecător, dar în drum s-au abătut amândoi pe acasă. A fost surprins să mă vadă – era fericit.

— Zâmbetul tău merită o entorsă frumoasă, a glumit bunicul.

Iar Walid a căpătat obiceiul de a-şi face drum prin vecinătatea „castelului" pentru a fi invitat înăuntru. Aveam şaisprezece ani, vârsta la care se pune problema măritişului.

Mi-a mărturisit dragostea lui şi, ca să-şi dovedească afecţiunea pe care mi-o purta, mi-a oferit pe ascuns un telefon mobil gri, marca Ericsson. Mi l-a adus într-o după-amiază caniculară. Mama, după cum îi era obiceiul, l-a respins cu brutalitate din pragul uşii:

— Pleacă! Nu eşti bine-venit! N-ai ce căuta aici!

— Doamnă, plec imediat, însă daţi-mi, vă rog, puţină apă! Vă rog, e atât de cald!

M-am dus în fundul curţii ca să-l servesc cu un pahar cu apă scoasă din fântână. A luat paharul cu mâna dreaptă, iar cu stânga mi-a strecurat mobilul în palmă, după care a plecat fără să spună un cuvânt.

Aparatul a devenit firul invizibil al pasiunii noastre. În prima noapte mi-a spus „te iubesc"; în a doua, „te ador". Ne-am stabilit întâlnirea zilnică la ora unu dimineaţa. Nu puteam închide un ochi. Mă uitam la ecranul luminos al telefonului mobil, căruia îi reglasem soneria pe modul silenţios. Hanan stătea la pândă, gata să dea alarma la cea mai mică mişcare suspectă sau de apropiere a părinţilor. Comunicam prin limbajul semnelor.

Timp de doi ani şi cinci luni, am conversat cu Walid, purtând,

o oră pe noapte, un dialog de iubire. Şi asta fără să fiu prinsă niciodată pe picior greşit de el sau de părinţii mei, datorită colaborării cu Hanan, confidenta mea. Sora mea cunoştea în cele mai mici detalii meandrele aventurii mele amoroase. I-am mărturisit sentimentele mele. Primul meu sărut nu a fost un secret pentru ea. Ar putea spune, dar nu o va face, cum Walid mi-a luat mâna împletindu-şi degetele cu ale mele, cum am stat aşa o clipă, cum m-a strâns la pieptul lui ca să mă liniştească atunci când, agitată, am vrut să mă îndepărtez, cum şi-a apropiat buzele de ale mele şi m-a sărutat pe gură în timp ce îmi şoptea „Uşurel!”.

Mi-a trimis o scrisoare de dragoste dictată de el şi scrisă de una dintre surorile sale, pentru că scrisul nu era punctul lui forte. Iat-o:

> Bună, Jinan,
> Sper că eşti bine şi că eşti sănătoasă.
> Când ai venit în satul nostru, mi-ai spus: „Te iubesc”. Pentru mine a fost ca un vis. M-am întrebat dacă nu eram cumva victima imaginaţiei mele. Aşteptam de mult timp ziua aceea. Vreau să mă asigur că sentimentele tale sunt reale.
> Şi eu te iubesc şi te voi iubi mereu.
> Caut o dragoste sinceră, de zi cu zi, o dragoste în care unul să nu-l stânjenească pe celălalt, o iubire fără trădare, o dragoste pentru toată viaţa.
> Aştept cu nerăbdare răspunsul tău. La următoarea noastră întâlnire, te rog să vii şi să-mi spui, chiar înainte să mă saluţi, ce simţi pentru mine. Dacă îmi împărtăşeşti sentimentele, vom fi fericiţi cât vom trăi. Vreau să fiu sigur că mă iubeşti şi că mă vei accepta aşa cum sunt.
> Sper să-ţi placă scrisoarea mea.
> Al tău, Walid.

Walid putea fi liniştit. Îmi plăcea declaraţia lui, pe care am ascuns-o într-un cufăr, sub un vraf de haine. Dacă părinţii mei ar fi găsit-o, s-ar fi înfuriat îngrozitor. Ştiam că, din principiu, refuzau ideea unei căsătorii cu Walid.

Familia mea nu se scălda în bani, iar părinţii voiau să-mi asigure o partidă mai bună.

Walid era muncitor în construcţii. În marile oraşe kurde, în plin avânt imobiliar datorită petrolului, mergea de pe un şantier pe altul şi umbla din poartă în poartă pentru a găsi de lucru. Într-o zi lucra ca muncitor necalificat, o săptămână ca zidar, iar o lună

era şomer.

Pentru yazidiţi, ca orice eveniment important din viaţă, căsătoria este o chestiune de familie, dar şi de statut social şi de mândrie. În triburile mari, din care noi nu facem parte, prin căsătorie se consolidează puterea clanului. Oamenii simpli nu au familii importante, însă regulile sunt cam aceleaşi. De pildă, nu avem voie să ne căsătorim în afara comunităţii. Pentru încălcarea acestei interdicţii, Doua, o tânără de şaptesprezece ani, a fost ucisă cu pietre în aprilie 2007 de către rudele sale, printre care şi tatăl ei, care nu fuseseră de acord să se mărite cu un sunnit. A fost ucisă pur şi simplu pentru că se îndrăgostise. Filmat cu un telefon mobil, linşajul a fost difuzat pe internet şi preluat de mai multe canale de televiziune. Yazidiţii ţin la onoarea lor, vă rog să mă credeţi, pentru că ştiu bine lucrul ăsta.

Tatăl meu credea că-mi pecetluise viitorul: mă hărăzise nu lui Walid, ci unuia dintre verii mei îndepărtaţi. Mama s-a împăcat cu această alegere. La urma urmei, foarte multe căsătorii sunt sugerate de părinţi, aranjate, la nevoie, şi impuse în caz de refuz. Hussein, un lungan de douăzeci şi şapte de ani, era soldat în armata irakiană. Tatăl său murise pe la mijlocul anilor ’80, ca alte sute de mii de soldaţi irakieni, în tranşee, în timpul îngrozitorului război dintre Irakul lui Saddam şi Iranul ayatollahului Khomeini.

Hussein era militar, ca şi tatăl meu de când îşi schimbase meseria. Şi, mai ales, era o alegere înţeleaptă datorită pensiei pe care o încasa ca fiu de *shahid*, adică de martir.

Am aflat de acest plan de la Hanan, „spioana” mea, care a tras discret cu urechea când mama şi tata îşi făceau confidenţe. A năvălit în cameră şi s-a strecurat lângă mine sub cuvertura patului, nervoasă la culme. Vocea îi tremura, gâtuită de emoţie.

— Hu… Hu… Hussein, spuse ea bâlbâindu-se, Hussein, vărul nostru, părinţii vor să te mărite cu Hussein. Serios îţi spun!

— Hussein? am exclamat eu stupefiată. Dar n-am nici o treabă cu Hussein. Nu-l iubesc. Nu înseamnă nimic pentru mine.

— Tata spune că, dacă ai fi lăsată de capul tău, ai fi în stare să te măriţi cu un cântăreţ la tamburină, a adăugat Hanan. Căsătoria a fost aranjată în secret în timpul unei vizite de curtoazie făcute de mama lui Hussein. A deschis discuţia cu părinţii spunând: „Hussein al meu trebuie să-şi găsească o soţie. Vă propun ca

familiile noastre să se unească”. După spusele tatei, Hussein e un băiat cinstit şi fără probleme. Îi cunoaştem pe el şi familia lui. „Sunt veri respectabili”, a zis tata.

Cum puteau să-mi facă aşa ceva? Propriii mei părinţi! Mie, Jinan, fiica lor!

Niciodată luată prin surprindere, Hanan-mesagera a devenit atunci Hanan-sfătuitoarea. M-a încurajat să-mi urmez sentimentele şi mi l-a lăudat pe Walid, „un băiat drăguţ, grijuliu şi atent”.

— Te iubeşte ca nimeni altul. El e alesul inimii tale, păstrează-l! N-ai să găseşti altul mai bun!

În zilele care au urmat dezvăluirii n-am arătat nimic din frământările mele. Proba de forţă a început discret, însă eram hotărâtă să le dejoc planurile. Refuzam să fiu sacrificată în numele intereselor adulţilor. Eram pregătită să resping avansurile lui Hussein ori de câte ori ar fi fost necesar.

Mama lui a deschis ostilităţile. A insistat să mă invite câteva zile la ei în următoarea permisie a fiului său. La protestele mele, mama şi tata au izbucnit în strigăte puternice. Deşi de obicei era calm, Walid s-a dezlănţuit. M-a implorat să nu le dau ascultare. I-am explicat că nu puteam refuza o invitaţie de familie, însă i-am promis să rămân fermă pe poziţie. Pe durata şederii mele, amabilităţile lui Hussein m-au lăsat indiferentă. Am fost politicoasă, dar impasibilă. În seara celei de-a cincea zi a venit Walid. A bătut ca un nebun în uşă. A deschis Hussein.

— Ce vrei?

— Vreau să-i vorbesc, a mormăit Walid.

— Nici nu se pune problema! Şterge-o!

— Am venit să-ţi spun că nu te vrea: nu o in-te-re-sezi!

— Pleacă! a urlat Hussein, alungându-mi favoritul.

S-au luat la bătaie. L-am tras pe Walid de mână ca să-l îndepărtez, în timp ce mama lui Hussein m-a împins, căutând să mă împiedice să mă amestec în încăierare.

— Dacă nu te întorci în seara asta acasă la părinţii tăi şi nu mă suni ca să-mi spui că te-ai întors, între noi totul s-a terminat, a tunat Walid înainte de a-i arunca lui Hussein un val de insulte şi de a pleca.

Acum, când îmi aduc aminte, scena are ceva comic. E demnă

de o secvenţă din *Tom şi Jerry*, personajele mele preferate de desene animate, cu Walid în rolul lui Jerry, şoricelul maroniu cu o putere surprinzătoare pentru dimensiunea lui. Dar în seara aceea eram în plină dramă.

Cu nasurile lipite de ferestre, vecinii nu au ratat nici o secundă din spectacol. A doua zi, întoarcerea mea acasă a avut loc într-o atmosferă de scandal. Tata m-a obligat să-l sun pe Walid şi să-i spun că ne despărţim. M-am supus. Rănit, Walid a jurat că între noi totul se terminase. Nu voia să mă mai vadă. Niciodată!

Cu toate acestea, ne-am reîntâlnit, întâmplător, la nunta unei cunoştinţe comune. M-a trimis la plimbare. Au mai trecut două luni. În cele din urmă i-am mărturisit prin telefon că tata mă obligase să-i spun că nu voiam să mai aud de el. I-am spus: „Te iubesc". Atât i-a trebuit. Ne-am împăcat, spre disperarea părinţilor mei, a căror încăpăţânare nu putea fi egalată decât de a mea.

Walid avea însă şi el un plan.

— Hussein e ca un zid între noi: va trebui să acţionăm, m-a anunţat el prin telefon, pe un ton misterios.

Într-o joi, m-a răpit. M-am dus pe terasa-acoperiş, luând cu mine doar telefonul mobil şi câteva lucruri îndesate într-o geantă. M-a aşteptat la colţul străzii, rezemat de un zid.

— Te-am făcut să aştepţi. Părinţii mei nu mai adormeau…

Am dispărut în întuneric. Noaptea, la Merza, cel mai bun prieten al său, m-a cerut în căsătorie.

— Vrei să fii soţia mea?

Rostise cuvintele magice. Radiam de fericire.

Mama a descoperit patul meu gol a doua zi, dis-de-dimineaţă.

— A fugit cu cel pe care-l iubeşte! Sigur a răpit-o Walid. Ce ne facem?

S-a aşezat şi a început să plângă.

Sora mea Hanan a apărut câteva zile mai târziu la Merza.

— Ai venit trimisă de părinţi sau pe ascuns? am necăjit-o eu.

— Sunt aici incognito, a zâmbit ea, ducând un deget la buze.

Am râs amândouă, vesel şi copilăros. Redevenind serioasă, i-am spus de hotărârea noastră de a ne căsători:

— Ne-am săturat să fim nevoiţi să ne ascundem. Vreau să am o

familie. Am fixat data nunţii: peste două săptămâni mă mărit.

— De data asta tata chiar o să se enerveze, a pronosticat Hanan. Îi va trebui ceva timp ca să se calmeze. Părinţii nu vor să mai audă de tine, dar nu cred că cearta e definitivă. Îi cunoşti doar, Jinan. Tata nu a îndurat nesupunerea ta. S-a supărat şi nu-şi poate lua vorba înapoi, mai cu seamă în privinţa planurilor voastre.

O adevărată diplomată, sora mea mai mică. Rolul de negociator i-a fost însă rezervat lui Merza, un văr de-al lui Walid. El a fost maestrul nostru de ceremonii şi, în această calitate, trebuia să se ocupe de organizarea festivităţilor. Ne-am instalat la el, după obicei, până în ziua „Z". Cu această ocazie, am descoperit viaţa în comun fără părinţi. Mă machiam ca să-i fac plăcere viitorului meu soţ. Seara, Walid şi Merza stăteau la taclale în curte, cu o bere turcească în mână. Walid l-a ales pentru că-i era prieten, dar şi din considerente geografice. Merza locuia chiar vizavi de Hussein. Walid îşi sfida rivalul pentru a-şi spori avantajul asupra lui. Din fericire, Hussein a dat dovadă de discreţie şi nu s-a arătat câtă vreme am stat în vecinătatea lui.

În schimb, partida cu tata a fost strânsă. Merza a avut sarcina dificilă de a-l anunţa prin telefon. A avut o reacţie violentă. Era negru de furie.

— Eu nu te-am crescut ca să nu-ţi respecţi tatăl şi familia. Walid nu te merită. Ce-o să se aleagă de tine dacă ai să-l iei pe neisprăvitul ăsta? El n-are cum să-ţi asigure un viitor frumos. Renunţă la el. Îţi poruncesc să mă asculţi! O să te logodim cu Hussein. Dacă nu te întorci acasă, n-ai să mai treci în veci pragul uşii noastre.

Îşi vărsa furia în telefon. Un potop de cuvinte aspre şi dureroase. Nu reuşeam să-l calmez. A ameninţat că vine şi distruge totul.

— Dă-mi-l pe Walid!

După ce l-a insultat, a închis, copleşit de furie.

La rândul ei, mama a trimis-o ca mesageră pe Lalesh, fosta mea colegă de clasă şi vecină. Părinţii mi-au cerut să-mi bag minţile în cap şi să redevin o fiică ascultătoare. Dacă nu aveam de gând să cedez, tata şi unchii mei aveau să atace casa pentru a mă lua cu forţa. Merza ne-a cerut să nu mai răspundem la telefon

pentru a evita ciocnirile şi şi-a alertat nişte rude să fie pregătite să intervină în cazul unei descinderi în forţă a tatei. Însă totul s-a rezumat la ameninţări verbale.

Obosit de război, tata s-a lăsat păgubaş. A acceptat fără prea multă vorbă medierea lui Merza. Zestrea a fost fixată la trei mii de dolari. Părinţii lui Walid s-au simţit uşuraţi că lucrurile se terminaseră aşa. Banii au fost adunaţi de tatăl viitorului meu soţ şi de Merza. În acest timp, în Navdashte, tata a făcut în curte un foc în care mi-a aruncat hainele, jucăriile din copilărie şi fotografiile. Mi-a distrus amintirile, dar nu a putut şterge trecutul.

Eu şi Walid ne-am căsătorit sâmbătă, 18 mai 2013, la Bajarok.

Deşi nu reuşisem să închid ochii toată noaptea, în ziua aceea m-am trezit la patru dimineaţa, pentru ultimele pregătiri. Era încă întuneric. Ca să te transformi în prinţesă e nevoie de răbdare, minuţiozitate şi un minimum de organizare.

Nu sunt cine ştie ce cochetă, însă magazinele de îmbrăcăminte pentru zile festive mă făceau să visez încă din copilărie, cu manechinele lor din ceară şi frumoasele ţinute pentru doamne etalate în vitrine. La fel de mult zăboveam şi în faţa imaginilor de la fotograful din sat. Admiram toaletele pentru mirese. Îmi spuneam că a mea va fi minunată. Şi chiar a fost! Am ales o splendidă rochie albă cu dantelă şi volănaşe, ajustată şi brodată cu perle. Nu mai trebuia decât să o îmbrac. Cu toate acestea, înainte să îmbrac cea mai frumoasă ţinută, aveam şi alte pregătiri de făcut. Trebuia să-mi pun pe cap o diademă, cu părul strâns la ceafă într-un coc, pentru a-mi elibera fruntea. Şi, pentru prima dată în viaţa mea, aveam să apar machiată în public. Aveam să fiu în centrul atenţiei – trebuia să fiu încântătoare.

Cu înfrigurare, eram atentă la cel mai mic detaliu. Beyan, o verişoară care lucrase într-un salon de înfrumuseţare, m-a ajutat şi mi-a dat sfaturi. În primul rând, să mă dau pe faţă cu un fond de ten de culoarea piersicii, apoi să-mi scot în evidenţă pomeţii folosind fard de obraz. Mi-am dat toată silinţa. Am avut doar câteva şedinţe de antrenament, rezervate ochilor frumoşi ai lui Walid. Să-mi conturez ochii cu *kohol*; să folosesc şi fard pentru umbre, pentru a-mi scoate ochii în evidenţă.

Să întind pe pleoape fardul maro-închis, să-mi desenez

sprâncenele cu un creion deschis la culoare. Iar la final, să-mi dau cu puţin rimel pe gene, cu un ruj carmin pe buze şi să-mi pudrez nasul. Asta era tot.

După părerea lui Beyan, rezultatul era la înălţimea evenimentului. Mă admiram în oglindă, cu un zâmbet larg.

— Jinan, eşti tânără şi frumoasă, a surâs verişoara mea.

Walid arăta ca un star de cinema indian. Avea părul dat cu gel şi nişte perciuni subţiri ce-i coborau dinspre tâmple, alesese un costum din mătase neagră, iar la gât purta o cravată mare, bej-deschis, cu nodul slăbit.

Nu vreau să mă laud, însă amândoi arătam foarte bine. Mi-am pus pantofii de satin, nişte pantofi decupaţi albi, eleganţi, cu toc înalt. Nu mai rămânea decât să adaug accesoriile indispensabile: un colier plastron care să-mi acopere gâtul gol şi partea de sus a pieptului, cercei în formă de inel cu pandantiv şi mănuşi lungi din dantelă albă.

Walid nu-şi mai afla locul. Dimineaţa devreme ne-am grăbit spre studioul fotografului. Am pozat pentru posteritate în faţa unui decor montan în culori deschise care amintea de djebelul nostru şi în faţa grădinii unui castel romantic, pe marginea unui lac. Eu ţineam în mână un buchet de trandafiri. M-am fotografiat şi singură, aşezată pe un pat nupţial monumental. Fotograful, un bătrân prin a cărui prăvălie se perindaseră mai multe generaţii de tineri căsătoriţi din târg, a imortalizat acel moment de fericire. Fotografiile aveau dedicaţii – în engleză, ca să fie mai elegante: *I need your love* („Am nevoie de dragostea ta") sau *God speed your love to me* („Dumnezeu să-mi aducă în grabă dragostea ta").

Era ora unsprezece când ne-am dus, într-un alai de claxoane, la slujba religioasă. Eu stăteam pe bancheta unei limuzine Kia, o maşină coreeană închiriată pentru această ocazie şi înfăşurată în panglici, cu coroane împletite din flori albe. Ne-am dus la şeic, marele nostru preot, pentru o scurtă ceremonie în cadrul căreia ne-am exprimat amândoi consimţământul. Am sărutat pe altar cortina sacră din ţesătură verde pe care stă scris *Yakode*, „O, Dumnezeul meu". Sărutările noastre sunt despărţite de cea a unui copil, care trebuie să atingă la rândul lui ţesătura cu buzele. Un

ritual fără de care am putea deveni frate şi soră. După ce am lăsat dania, şeicul ne-a consfinţit căsătoria. Apoi ne-am dus la pir, un preot de rang mai mic, care avea să oficieze o ceremonie similară. Singura schimbare erau culorile ţesăturilor, care aici erau roşu şi portocaliu. Vizita la evlavioşi ne-a permis să-i salutăm pe reprezentanţii castelor noastre religioase. Cea mai onorată este cea a şeicilor, care descinde direct din Şeicul Adi, fondatorul religiei noastre, şi din familiile a şase dintre marii noştri Îngeri ce ne guvernează. Şeicul este un om sfânt, de multe ori înzestrat cu puteri tămăduitoare. Poate trata muşcăturile de şarpe, febra sau reumatismul, durerile de cap şi, se spune, chiar şi accesele de nebunie. Şeicii îşi transmit puterile pe cale ereditară. Cât despre piri, ei sunt nişte înţelepţi. Se ocupă de întreţinerea templelor noastre şi a lăcaşelor de cult.

Două şiruri de persoane adunate în cinstea noastră ne aşteptau în faţa casei lui Walid. Mă străduiam să nu mă poticnesc în pantofii mei, în timp ce asupra noastră se abătea o ploaie de urale şi de bomboane de ciocolată învelite în staniol. Mi-am aruncat buchetul de mireasă, iar fetele s-au repezit să-l prindă. Ezin, o verişoară de-a lui Walid, a reuşit să-l apuce prima. Ea avea să fie, eram sigură, următoarea care avea să facă pasul.

Mi-am scos pantofii de satin la intrare şi am sărutat uşa casei în semn de respect faţă de gazdele mele. Mama lui Walid mi-a pus în mâna stângă verigheta, în semn de bun venit.

— *Mabruk!* Felicitări! strigau invitaţii.

Am pătruns într-o cameră întunecoasă însoţită de o verişoară mai mică şi m-am aşezat pe un covor. Zera, însoţitoarea mea, avea mai puţin de douăzeci şi patru de luni, după cum cere datina. Abia se ţinea pe picioare. Am strâns-o cu duioşie la piept, gest prin care i-am devenit naşă. Când va fi mai mare, la şapte ani, vârsta judecăţii cumpănite, va întreba: „Cine este sora mea de nuntă?”. I se va răspunde: „Jinan”.

Cu toţii am fost în prima noastră copilărie „soră” sau „frate” de nuntă. Cu excepţia lui Walid, care nu a avut norocul să aibă o nuntă în familie în primii ani ai copilăriei.

Odinioară, mireasa rămânea izolată, acoperită cu un văl din cap până-n picioare, timp de trei zile. Stătea în mijlocul camerei întunecate, în spatele unei perdele, până când oaspeţii terminau

de sărbătorit căsătoria. Abia după nuntă soţul avea voie să i se alăture. Din fericire, vremurile s-au schimbat.

Odată încheiate formalităţile, a început petrecerea. Ospăţul a avut loc în piaţa satului. Merza, maestrul nostru de ceremonii, a pus la punct toate detaliile nunţii. Walid a avut doi cavaleri de onoare, *brasava*, la costum negru şi cravată neagră. S-a servit o masă somptuoasă, iar pe scenă a urcat Tazem Smoké, o vedetă a cântecului yazidit. L-am plătit cu cinci sute de dolari, o adevărată avere pentru noi. Tazem Smoké i-a entuziasmat pe invitaţii noştri, făcându-ne să dansăm pe diferite melodii kurde. Dansul umerilor, care, după cum sugerează şi numele, constă în a mişca umerii ţinându-ţi trunchiul drept, a ridicat mulţimea în picioare. Dansatorii şi dansatoarele s-au prins de mâini şi au început să salte în cerc.

La ora 17, invitaţii s-au perindat prin casa tinerilor căsătoriţi. Ne-au umplut de cadouri, de la ventilator până la un lingou de aur, inclusiv maşină de spălat, brăţări de argint şi bijuterii din aur. Unii mi-au agăţat bancnote de rochie.

La căderea nopţii, festinul a devenit mai intim. Doar rudele mai erau de faţă. Walid şi prietenii lui savurau un whisky. Cei mai îndrăzneţi îl amestecau cu băuturi energizante. Eram fericită. Totuşi, mă supăra lipsa părinţilor mei. Nimeni nu a îndrăznit să vină, cu excepţia iubitei mele bunici şi a unuia dintre unchi. I-am înţeles. Eram îndurerată, însă trebuia să-mi apăr iubirea şi libertatea.

Cearta a durat un an. În primăvara lui 2014, unul dintre unchii mei a reuşit, cu răbdare şi putere de convingere, să aranjeze o întâlnire pe teren neutru, la el acasă. I-am sărutat mâna tatei în semn de supunere, dar nu a avut nici o reacţie. Eram la un pas de o nouă ciocnire. În cele din urmă, părinţii mei au fost de acord să vorbească cu mine a doua zi. Ne-am împăcat, jurând să uităm orice resentiment. Chiar am petrecut câteva nopţi acasă la ai mei ca să ne pecetluim regăsirea. Tata, în schimb, şi-a luat alt cal de bătaie după ce mama lui Hussein i-a propus să-şi însoare fiul cu Hanan. Sora mea, desigur, a refuzat, dar de data asta tata nu a insistat prea mult.

Capitolul 3
Închisoarea Badush

Amina pleacă cu mine – O oprire la Tal Afar – Închisoarea Badush – Bătrâna Gulé şi fiicele sale ne iau sub protecţia lor – Randa mi-l încredinţează pe Jano, bebeluşul ei – Inducerea în eroare a bărbaţilor care căutau o fată pentru a-şi petrece noaptea – Randa este despărţită de fiul ei Daud – Falsul atac aerian – Întoarcerea la Tal Afar

În dimineaţa asta simt gustul amar al robiei. Chipul speriat şi buimăcit al tinerei mele cumnate, care nu mai departe de ieri era vioaie şi jucăuşă, mă tulbură. Amina e apatică. În privirea ei se citeşte nedumerirea. I-am dat bucata mea de pâine şi porţia de brânză, dar n-a mâncat nimic.

Amina este o fată liniştită. Chipul ei oval e încadrat de un păr negru şi moale ca mătasea, iar pielea îi este fină şi albă. Sânii îi mijesc sub tricoul roşu, dar e încă o copilă. Are doar doisprezece ani. Stă întinsă lângă mine. Ni s-a interzis cu desăvârşire să ne ridicăm, chiar şi pentru a merge la toaletă. Suntem cuprinse de nelinişte. Ce vor face cu noi? Ce se întâmplă afară? N-am nici cea mai mică idee.

Se aude un avion rotindu-se pe cer. Bâzâitul lui îi irită pe cei care ne păzesc. Un zbor de recunoaştere, probabil, deoarece, în cele din urmă, punctul minuscul dispare. Pentru o clipă, îmi imaginez paraşutişti care pică din nori ca să ne salveze.

De îndată ce avionul se face nevăzut, urmează o nouă rundă de insulte. Fără nici un motiv, mi se spune „căţea”. Îmi trag capul între umeri.

Două ore mai târziu, în faţa sediului PDK trag nişte autobuze.

— În picioare, necredincioaselor! Ridicaţi-vă! Plecarea! strigă un bărbos în ţinută militară.

Ne înghesuim în trei autobuze, cam şase sute de femei şi copii. În faţă, în spate, la dreapta şi la stânga, trupurile formează o masă compactă, înăbuşindu-mă. Miroase a praf şi sudoare acră. Aerul e sufocant, irespirabil.

Mergem spre Tal Afar – o destinaţie care mă înspăimântă. Chiar sluţit de ocupaţia ucigaşilor Statului Islamic, oraşul Sinjar rămâne un loc familiar. Avem acolo temple şi cimitire. Oraşul face parte din lumea noastră. Se întinde la poalele djebelului care coboară în pante abrupte spre satele noastre. Cu Tal Afar lucrurile stau altfel. Oraşul se află în câmpia din Ninive, pe drumul spre Siria. Pe când eram copil, tata compara oraşul ăsta populat de arabi şi turkmeni cu un cuib de viespi. Îmi explicase că, atunci când americanii se luptau în Irak, oraşul era un popas pentru Al-Qaida în drumul dinspre Damasc spre Bagdad. Acolo îşi dădeau întâlnire jihadiştii din toate colţurile lumii.

La vremea aceea, yazidiţii erau deja o ţintă. Aveam aproape zece ani când patru atentate sinucigaşe cu maşini-capcană de proporţii incredibile au avut loc simultan în patru oraşe din regiune. Cu un bilanţ de 800 de morţi şi 1.500 de răniţi, au fost cele mai sângeroase atacuri din războiul dus de americani în Irak. Nimeni nu a revendicat această masacrare a yazidiţilor. Câteva săptămâni mai târziu, americanii au ucis un terorist prezentat ca fiind responsabil de măceluri. După care occidentalii s-au întors la ei acasă, iar la noi Statul Islamic a luat locul organizaţiei Al-Qaida.

O oră de mers cu maşina desparte Sinjar de Tal Afar. Judecând după escorta pe care o avem, se pare că vieţile noastre au încă oarece valoare. În faţa şi în spatele convoiului se află câte o camionetă echipată cu o mitralieră grea. Pe drum zărim vehicule militare carbonizate ale trupelor peshmerga. Continui cu încăpăţânare şi răbdare să fac eforturi pentru a ajunge mai aproape de fereastră. Cu un brânci, reuşesc să mă strecor spre partea din faţă a autobuzului. Stau înghesuită în spatele şoferului, un arab din Mosul, care este interpelat de o prizonieră:

— De ce accepţi să ne duci la moarte? îl întreabă prizoniera, cu

nervii la pământ.

— Misiunea mea e să duc autobuzul ăsta de la Sinjar la Tal Afar. Sunt şofer, *khalas*! Restul nu mă priveşte.

— Dar tu nu ai mamă? Nu ai fete? insistă yazidita. Chiar nu ţi-e milă?

— N-am nici o vină şi nu pot să vă ajut cu nimic. Şi eu sunt în aceeaşi situaţie ca şi voi. Am o mamă, o soţie şi trei fete, dar mă supun ordinelor.

— Când ai să te întorci acasă, diseară, ai să-i zici fiicei tale mai mari ce ai făcut? O să ai curaj să-i spui adevărul?

Şoferul întoarce capul, băgându-şi nasul în volan.

La Tal Afar, când coborâm din maşină, suntem înconjuraţi de vreo douăzeci de jihadişti. Trebuie să aşteptăm în faţa unei şcoli. La intrare, îmi spun numele unuia însărcinat cu hârţoagele care poartă pe cap o tichie, are barbă lungă, fără mustaţă, şi o *kameez* regulamentară. Transpiră din abundenţă. Grefierul Daesh îmi mâzgăleşte numele într-un caiet cu arc pentru a-mi pregăti, spune el, „cartea de identitate a Statului Islamic". De ce am fost aduse aici? Ce-or fi însemnând schimbările astea de locaţii? Iar şi iar, întrebări fără răspuns. Treptat, oboseala îmi afectează luciditatea.

Ca o magiciană, îmi ofer un moment de tandreţe în mijlocul brutelor. Cu mii de precauţii, scot fotografia fericirii mele, pe care am ascuns-o în sutien înainte de a-mi fi luate bijuteriile. Fără să ştie nimeni. O strâng în palmă, cu mâna la piept. Un strigăt care anunţă plecarea mă smulge din visare.

O luăm de la capăt cu hoinăreala. Tal Afar era doar o haltă. Aproape că nu m-ar interesa peregrinările noastre dacă punctul terminus anunţat nu ar fi Badush, nume pe care prizonierele şi-l transmit una alteia. Sinonim cu iadul, Badush ne inspiră teamă tuturor. Îmi dă senzaţia unei coborâri în cele mai adânci tenebre.

Badush este similar cu masacrul. În iunie, Statul Islamic a ucis acolo câteva sute de oameni.

Pe drum, amintirea măcelului agită spiritele.

— Nimeni nu iese viu din Badush! Nu există cale de întoarcere din închisoarea asta! Soţul meu Adnan a murit acolo, geme o femeie.

Feţele celorlalte se întorc spre ea. Bucle negre îi ies de sub

şalul ţărănesc. Transpiraţia i le lipeşte de fruntea înaltă. Văduva îşi pune mâinile pe umerii băiatului ei, un puşti ştirb într-un tricou în culorile echipei FC Barcelona pe care e înscris numărul 10, al lui Messi.

— Sunt sigură că Adnan a murit. Dacă ar fi fost în viaţă, am fi avut veşti de la el după atacul asupra închisorii. Dacă ar fi putut ieşi, s-ar fi întors la Sinjar, spune ea.

Soţul ei fusese condamnat la doi ani de închisoare pentru furt de cupru, nişte fire electrice. Tocmai fusese judecat.

— Nu era un om rău. Suntem săraci şi aveam nevoie de bani ca să plătim o operaţie la şold pentru mama lui, spune femeia cu şal, hotărâtă să facă o prezentare în detaliu a cazului.

În jurul ei, toate urechile sunt ciulite.

— A ieşit într-o noapte ca să doboare un stâlp din reţeaua electrică de la marginea unui câmp. Voia să recupereze cuprul şi să-l vândă negustorilor de fier vechi. Adnan plecase de unul singur, fără să-mi spună. Nu voia să-mi fac griji. Mi-ar fi fost teamă să nu se curenteze sau să nu-l prindă careva. N-a spus nimănui nimic. Poliţia l-a prins în flagrant delict. Nu merita să moară ucis în dreptul unui şanţ. Acum o să-mi vină mie rândul să trec dincolo. Doamne, Dumnezeule, fie ca Îngerii să-mi salveze fiul!

Văduva împietri dintr-odată, cufundându-se în gândurile ei întunecate. Povestea sa şi, odată cu ea, cea a masacrului se răspândesc printre pasageri, de la un capăt la altul al autobuzului.

Pe 10 iunie, când Statul Islamic a cucerit Mosulul, al doilea oraş din Irak, soldaţii irakieni în derută au părăsit în grabă închisoarea Badush. Gardienii au lăsat în urmă 1.800 de prizonieri: criminali de drept comun, găinari, terorişti, opozanţi sunniţi, şiiţi. Când au venit, jihadiştii i-au separat pe deţinuţii de origine sunnită, ca şi ei, de şiiţi, duşmanii lor. Pe cei dintâi i-au eliberat într-un elan de fraternitate. Cei mai mulţi dintre ei s-au alăturat Daesh în schimbul promisiunii că vor căpăta o soldă şi o locuinţă. Şiiţii şi apostaţii yaziditi au fost târâţi pe un teren viran de la marginea drumului Badush-Tal Afar, pentru a fi executaţi fără alte formalităţi. Erau mai bine de 500. Călăii i-au ucis câte doi, apoi câte zece, ca să meargă mai repede, iar în cele din urmă

au mitraliat şiruri întregi ca să-şi termine treaba. Trupurile s-au prăvălit în şanţuri. Răniţii au fost lichidaţi cu o ultimă rafală de kalaşnikov. Adnan, yaziditul, a împărtăşit soarta şiiţilor.

Închisoarea Badush este situată la marginea autostrăzii, nu departe de fluviul Tigru. Vederea turnurilor sale îţi îngheaţă sângele în vine. Zidurile înalte şi gardurile de metal acoperite cu sârmă ghimpată mă înspăimântă. Intrarea este păzită de autoblindate. Intrăm pe poartă într-un val uman, sute de femei şi copii. Gardienii au înălţat pe turnuri steagurile negre ale Statului Islamic. Trebuie să trecem printr-un pasaj, după care ajungem la o mare esplanadă scăldată de soarele de plumb al amiezii.

Gulé, o femeie în vârstă, bolnavă şi suferind de incontinenţă, stă lângă mine, întinsă pe o pătură. Când trebuie deplasată, cele patru fiice ale ei o ridică cu tot cu pătură, apucând-o de colţuri. Bătrâna m-a îndrăgit imediat. E înaltă şi adusă de spate, iar faţa ei lungă ca de cal e plină de riduri. În această lume a femeilor, Gulé arată ca o regină detronată, o regină puţin dusă şi exuberantă, înconjurată de curtea sa de fete şi de cortegiul ei de nepoţi.

— O să mă vândă şi o să mă violeze, îi spun eu.

— Dacă încearcă să te necinstească, să te sinucizi. Vei muri spălându-ţi onoarea şi scăpând de ruşine, mă sfătuieşte pe acel ton pedant pe care-l iau uneori bătrânii atunci când vor să-şi etaleze înţelepciunea. În urma unui viol, o femeie yazidită nu are altă alegere decât moartea. Trebuie să dispară. Demnitatea îi porunceşte să-şi pună capăt zilelor pentru a nu-i face de ruşine pe ai săi, insistă ea.

O privesc drept în ochi, cu braţele încrucişate.

— Ai înţeles ce se întâmplă? Dacă nu, am să-ţi explic, draga mea. În primul rând, vor continua să ne separe. Tinerele singure, ca tine, vor fi luate pentru a fi violate. Ştiu că eşti măritată, dar nu le pasă. După cum ai văzut, se servesc, aleg cele mai frumoase fete, aşa cum un ţăran îşi culege roşiile de pe câmp.

Şi piaza rea nu s-a oprit aici.

— În prima zi au luat bărbaţii, iar acum vor lua băieţii. I-am auzit mai adineauri spunând că o să-i ia. Nu se feresc de mine: zic că-s o bătrână nebună, dar îi ştiu eu pe ticăloşii ăştia. Pe copiii mai mari de zece ani îi vor închide în lagăre ca să le spele

creierul. Le vor băga în cap versete de-ale lor din Coran. Îi vor antrena să devină mici soldaţi de nădejde ai Daesh. Iar când vor hotărî ei, îi vor trimite în misiuni sinucigaşe cu o centură de exploziv la brâu pe care s-o detoneze în piaţă, în faţa tarabei de unde îţi cumperi ierburile aromatice.

— Ai dreptate, mamă, mai bine mor. Mă vor viola şi mi-l vor lua pe Daud ca să-l educe în credinţa lor. Totuşi nu-i decât un copil, o întrerupe Randa, a doua fiică a ei. N-am să-l părăsesc. N-am să-i las să-l ia.

Daud are unsprezece ani, o faţă ovală şi o tunsoare castron. Nu-i dă atenţie bunică-sii şi poate că e mai bine aşa.

Gulé ştie tot, chiar şi care ar fi cel mai bun mijloc de a mă salva. Îi şopteşte fiicei sale la ureche, ţinându-şi mâna la gură. Cele două femei îşi punctează consfătuirea cu sunete înăbuşite. După care Gulé ia o mină gravă:

— Ascultă, Jinan. Am un plan. Îl iei pe Jano, bebeluşul, cu tine. Randa îşi va păstra fiul şi pe fata ei mai mare. E de acord, spune bunica.

— Te rog, Jinan, acceptă! insistă Randa. Dacă ne întreabă, vom spune adevărul, dar ne vom încerca norocul. Câtă vreme vei fi cu el, nu vor îndrăzni să te violeze. Vom putea rămâne împreună. Vei avea grijă de copil ca de propriul tău fiu. Promite-mi că ai să-l protejezi!

— Îţi jur!

Şi îmi întinde bebeluşul în vârstă de şase luni. Îl strâng pe Jano în braţe. La şase luni are o feţişoară dolofană, un năsuc ascuţit şi ochi migdalaţi. Stând cu picioarele încrucişate, îl aşez între coapsele mele ca să-l legăn mişcând uşor picioarele.

— Vezi, o să fie bine! Ai spune că toată viaţa ai îngrijit copii mici, spune Gulé.

La ea, încurajările sunt ordine:

— Rezistă, iar când veţi fi libere să i-l înapoiezi mamei sale.

Nişte jihadişti trec iar şi iar prin faţa noastră.

Cu un aer teatral, se îndreaptă pe pătura ei şi, arătând cu degetul spre unul dintre ei, strigă:

— Apostat eşti tu!

— Babă nebună! mormăie gardianul.

I-l prezint Aminei, sora mai mică a lui Walid, pe noul ei „nepot” şi le dezvălui secretul lui Mayade şi Leilei, nişte verişoare în vârstă de şaptesprezece şi, respectiv, paisprezece ani pe care le-am regăsit la Badush.

Lăsate de capul lor, cele două fete explorează cotloanele închisorii în speranţa – puţin probabilă – de a găsi un punct slab în sistemul de supraveghere sau, şi mai bine, unul în care să se poată face o gaură într-un perete. Cea mai mică îşi urmează sora ca o umbră. S-au aventurat pe nişte coridoare înnegrite de un incendiu. Amândouă au trecut printr-o cameră de tortură, au văzut lanţurile fixate în pereţi, cârlige atârnând din tavan, o cuşcă şi o masă pe care zăceau nişte fire electrice. Mayade şi Leila au descoperit chiar şi o sală de teatru, unde prizonierii probabil că se distrau făcând pe actorii. Există încă fotografii din scheciuri prinse în piuneze pe o tablă. Le ascult pălăvrăgeala fără să-i dau prea multă atenţie. Jano plânge de foame. Tocmai m-am sustras apelului pentru distribuirea laptelui, deoarece gărzile solicitau identitatea copiilor.

Cu femeile sale disperate şi copiii înlăcrimaţi, Badush seamănă mai curând cu un lagăr de tranzit decât cu o închisoare. Suntem încarcerate în spatele unor ziduri înalte acoperite cu sârmă ghimpată, aşteptând să fim selectate.

Odată cu lăsarea serii, temperatura scade în sfârşit. În întuneric, zvonurile umblă de la un grup la altul. Viaţa merge mai departe… nimeni nu uită de rituri, însă trebuie adaptate, căci nu mai suntem acasă; aşa descopăr ritualul firului alb. Noi, femeile yazidite, avem obiceiul să îmbrăcăm o cămaşă de noapte albă; dar, cum aici nu avem, ideea de a o înlocui cu un simplu fir de aţă de aceeaşi culoare s-a răspândit cu viteza fulgerului. Ne purtăm toate simbolul ca pe un colier, legat în jurul gâtului. Dacă ar fi s-o credem pe Gulé, liderul nostru religios, Şeicul Baba în persoană, ar fi transmis în secret această instrucţiune.

Temnicerii nu dau nici o atenţie firelor ce ne atârnă la gât în timpul distribuirii hranei.

— Mâncaţi struguri! I-am luat din viile voastre de necredincioşi, spune în zeflemea şeful lor.

Batjocoritor, vrea să ne ridiculizeze pe noi, neam de ţărani. Bărbaţii noştri şi-au abandonat câmpurile, care, rămase

nesupravegheate, au căzut pradă jefuitorilor.

La această oră din noapte, jihadiştii sunt în căutare de carne proaspătă. Cu Jano lângă mine, mă simt mai puţin vulnerabilă. Cât mi-ar plăcea ca în noaptea asta să nu mai am optsprezece ani şi să fiu deja o femeie în vârstă, ca să nu atrag privirile libidinoase ale perverşilor din Statul Islamic.

Frica de viol mă obsedează. Aud în semiîntuneric paşii santinelelor. Stau întinsă pe podea. Bărbaţi circulă printre noi. Fasciculele de lumină ale lanternelor umblă în zigzag, căutându-ne chipurile. Vulnerabile şi neputincioase, suntem la cheremul lor. De îndată ce una dintre noi este reperată, îşi pleacă repede capul pentru a-şi ascunde faţa. Uneori în zadar, judecând după ţipete.

O umbră păşeşte peste mine. Îi simt piciorul lovindu-mă în burtă. Şalul mă acoperă de la gât până în creştet. Îmi ţin nasul în interiorul cotului, cu braţul îndoit. Îmi opresc respiraţia. Am noroc: mă vede, însă nu-i atrag atenţia. Mă strâng lângă Jano şi Amina. Am scos fotografia de la nunta mea. O ţin ca pe un talisman.

Dimineaţa mă trezeşte un soare galben şi trist, cu raze deja copleşitoare. Temperatura pare că va urca astăzi până la cincizeci de grade la umbră. Iar în acest cuptor pe cât de dezolant, pe atât de sordid nu există pic de umbră. Mă simt nenorocită cu bucata mea de lipie cu un gust ca vai de lume, cu roşia mea şi bucata de castravete căzută pe jos. M-aş putea duce să mă adăpostesc într-o celulă, dar acolo te sufoci, căci nu există aerisire, şi nici nu se pune problema să mă aventurez în acel labirint bântuit de violatori. În celulele din Badush nimeni nu-ţi aude strigătele şi nimeni nu mi-ar veni în ajutor.

Sunt jegoasă. Absolut murdară. Îmi doresc să ajung într-o stare de mizerie cu adevărat respingătoare. Este arma mea de descurajare. Sunt dezgustătoare pentru mine însămi. Va fi oare de ajuns pentru a-i îngreţoşa pe masculii care-mi dau târcoale? Evit baia, deşi are uşile larg deschise. Fac greva toaletei. Am intrat în rezistenţă pasivă. Ce miros! Mi se face greaţă!

De când am părăsit în grabă casa părinţilor lui Walid port o rochie de vară lejeră care îmi coboară până la jumătatea pulpei. Desenele ei în albastru şi galben sunt acum murdare. Nu-mi las

şalul, deoarece, de bine, de rău, mă apără de soare, de aerul rece al nopţii în deşert şi de privirile bărbaţilor.

Părul meu lung e încâlcit. Impregnat cu o peliculă de praf, tenul meu a căpătat o tentă maronie. Transpir, miros a câine plouat. Miasmele îmi intră în haine. Picioarele îmi put. Toate duhnim. Din curtea închisorii se ridică un miros infect şi insuportabil. A început să mă mănânce capul. Am coşuri şi alergii. Îl văd pe Walid. Chipul îi este deformat de o grimasă de teamă. Aerul mă arde, culorile se estompează. În jurul meu totul e alb. Totul păleşte sub soarele încremenit. Parcă aş fierbe într-o oală sub presiune gata să explodeze.

Urlete de mame şi ţipete de copii mă trezesc din toropeală. Au început să-i ia pe băieţi. Randa şi-a dat seama de asta încă de la intrarea în curte a unor luptători Daesh cu o înfăţişare sinistră. După o scurtă consfătuire, trec printre rândurile de prizoniere.

Randa îl îmbrăţişează pe Daud, vorbindu-i blând.

— Nu vom putea rămâne împreună, fiule. Va trebui să pleci, iar eu nu voi putea veni cu tine. Nu-mi dau voie. Vei pleca cu ceilalţi băieţi.

— Dar, mamă, trebuie să te protejez. Vreau să rămân aici.

— Dragule, tu eşti băiatul meu cel mare, fiul meu iubit. Nu putem face nimic: sunt mai puternici, dar nu-ţi pierde speranţa.

— Te rog, nu-i lăsa să mă ia.

— Nu ştiu unde te vor duce, dar ştiu că vei avea noroc. Voi fi mereu cu tine. Am să mă gândesc la tine în fiecare zi. Te voi regăsi.

— Mamă! Ţine-mă cu tine!

— Nu pot, sufleţelul meu!

Randa abia se abţine să nu izbucnească în plâns. Cu un nod în gât, fredonează cu voce joasă un cântec pentru copii:

Cânt un cântec de leagăn pentru copilul meu drag,
Pentru ca vântul din nord să-i mângâie părul,
Cânt un cântec de leagăn din adâncul inimii mele…

Randa şi Daud sunt strâns îmbrăţişaţi.

— Mai cântă-mi, mamă.

— Să nu uiţi, fiule, era cântecul tău preferat când erai mic, mai

spune ea mângâindu-i părul.

Fie ca ochii să nu-ţi fie nicicând întunecaţi.
Dormi, dragul meu copil, dormi!
Pustiul şi câmpia să-ţi fie pernă moale.
Dormi, dragul meu copil, dormi!
Închide-ţi o clipă ochii blânzi asupra acestei lumi.
Tu eşti lumina ochilor mei, sufletul trupului meu.
Tu eşti ce am mai scump pe lume.

Doi temniceri se apropie vociferând.

— Mi-e foarte frică, mamă.

— O să fie bine, micul meu Daud!

— Mamă, mi-e teamă că n-am să găsesc drumul.

Un jihadist se apropie de ei, de noi.

— Nu-l atinge, scârnăvie! Lasă-l în pace!

Arătând cu degetul, Gulé aruncă anateme din culcuşul ei.

Jihadistul îi dă o lovitură de cizmă în şale, însă nu reuşeşte s-o facă să tacă.

— Blestemat să fii! Spui că eşti trimis al lui Dumnezeu, dar Dumnezeu nu face rău.

— Tacă-ţi fleanca, gloabă bătrână! strigă răpitorul.

Randa îl strânge pe Daud la piept, îi pune şapca din nou pe cap.

— N-am să vă las, izbucneşte ea furioasă.

— Haide! şuieră jihadistul printre dinţi. Plecăm.

Cheamă doi bărbaţi în ajutor. Lovind cu patul puştilor de asalt, gardienii o despart pe mamă de fiul ei. Loviturile ţintesc mai întâi coastele, apoi abdomenul. Randa şi fiul ei se frâng de mijloc. Ea cade. În genunchi, imploră.

Daud e târât spre intrarea în curte şi aşezat lângă ceilalţi băieţi de vârsta lui. Nu au ajuns încă la vârsta maturităţii, sunt doar nişte băieţi mari. Daud se freacă cu pumnul la ochi, trăgând de mâneca puloverului: şi-a pierdut şapca în încăierare.

Randa s-a aşezat lângă Gulé şi plânge în hohote.

Mă gândesc la mama. Sper că a reuşit să plece împreună cu familia din zonă, fără nici o problemă. Măcar dacă aş putea da un telefon!

Începe să-mi pară rău că am renunţat atât de uşor la mobil

atunci când am fost arestată, precum şi la aurul şi argintul nostru şi la bijuteriile mele, dar atacatorii nu mi-au dat de ales. Mă ameninţaseră că-mi trag un glonţ în cap dacă descoperă că nu le-am dat ascultare. „Vei fi percheziţionată”, mă avertizaseră ei. Nu au făcut-o. Nu m-au cercetat minuţios.

Aici, la Badush, un telefon mobil valorează cât toate bogăţiile Babilonului. Câteva fete au reuşit să-şi ascundă mobilele. Una dintre ele, pe nume Lava, i-a trimis tatălui ei, pe furiş, un SMS. Au schimbat câteva mesaje. Povestea s-a răspândit în toată curtea.

— Tata! Suntem la Badush! E înghesuială! Mi-e sete! Nu ştiu ce vor face cu mine! Vreau să mor! Iartă-mă!

— Curaj, fata mea! Am să-ţi dau numărul de telefon al deputatei yazidite Vian Dakhil. Tocmai a lansat un apel în Parlament, la Bagdad, pentru a vă salva.

Lava a reuşit să ia legătura cu Vian Dakhil. Face parte dintr-o mare familie yazidită şi a studiat biologia. Ştiu că tatăl ei a fost ministru în guvernul kurd al preşedintelui Masoud Barzani. A intrat în politică şi a fost aleasă deputată. Vian Dakhil e admirată în comunitatea noastră. Întotdeauna ne-a apărat poporul împotriva nedreptăţii şi opresiunii.

Lavei nu-i este frică. A solicitat un bombardament pentru a pune capăt violurilor şi umilinţei. Multe dintre noi suntem de acord. Preferăm să murim pulverizate de un raid aerian decât să pierim încetul cu încetul, transformate în sclave. Însă Vian Dakhil nici nu se gândeşte să ne vadă sub un covor de bombe: pledează pentru o operaţiune aeriană de diversiune.

Când apar cele două avioane, mă gândesc că este vorba, ca şi la Tal Afar, de un simplu zbor de recunoaştere. Trecerea lor este salutată cu strigăte puternice. Cele două aparate strălucesc pe cerul de azur. Le disting aripile scurte şi albe şi botul ascuţit. Gardienii intră în panică. Încetează să mai latre ordine pe care nimeni nu le mai ascultă şi se strecoară pe lângă ziduri pentru a ajunge la pasajul de la ieşire. Pleacă! Dintr-odată, iată-ne scăpate de ei. Este un amestec de agitaţie şi stupoare. Oare coşmarul se va încheia cu evadarea noastră sau cu un masacru în urma exploziilor bombelor…?

Avioanele se îndepărtează, dispărând din câmpul nostru vizual, apoi revin la o altitudine ceva mai mică, fără să tragă

cineva asupra lor. Răsună două explozii puternice. Îmi astup urechile. Aerul vibrează, pământul se cutremură.

Ne repezim toate spre portal, gata să cădem sub gloanţe. E imposibil de deschis. Membrii Daesh au părăsit zona. S-au pus la adăpost în exteriorul zidului de incintă. Dar au avut grijă să zăvorască porţile de fier.

Mulţimea se adună în faţa ieşirii ca un roi de albine înnebunite. Văzute din aer, semănăm probabil cu nişte insecte ce caută o cale de ieşire imposibil de găsit.

Operaţiunea de salvare planificată de Bagdad a eşuat. După agitaţie, ne cuprinde deznădejdea.

Luptătorii Daesh se întorc răsuflând uşuraţi că au scăpat atât de uşor. Sunt mai cu seamă furioşi că au fost luaţi în vizor.

— Intraţi în celule! Să nu mai văd pe nimeni în curte! comandă un luptător Daesh. Evacuaţi curtea! Avioanele vor veni să lovească iar!

— Nu ne pasă dacă o să crăpăm! strigă Gulé. N-avem nimic de pierdut. Mai bine bombele irakienilor sau americanilor decât gloanţele voastre!

Nu ne clintim din loc.

— În celule! strigă gardienii.

Nu se mişcă nimeni. A venit timpul rezistenţei pasive.

Ciudatul atac aerian care n-a fost de fapt atac i-a dezorientat pe soldaţii Statului Islamic.

Câteva ore mai târziu, vine ordinul de evacuare. Părăsim închisoarea flancate de gardieni şi urcăm din nou în autobuze pentru a ne întoarce la şcoala din Tal Afar.

Şi dacă acele avioane erau un semn că, în ciuda încercărilor prin care trecem, nu suntem uitate? Nu îndrăznesc să cred lucrul ăsta.

Capitolul 4
Vândută

Pieţele de sclave pentru casele din Mosul – Sinuciderea lui Jilan – Abdullah „Geambaşul”, angrosistul de femei – Spitalul

Ajunse înapoi în Tal Afar, coborâm din autobuz şi ne îndreptăm spre şcoală pe jos. Gulé deschide cortegiul, purtată pe braţe de două dintre fiicele sale. În urma lor, Amina, Mayade şi Leila. După care vin şi eu, acum parte din familie, cu bebeluşul „meu” în braţe. Suntem optsprezece membri ai „tribului lui Gulé” care ne prezentăm în bloc la punctul de control.

— Aşa deci, aţi venit în familie, ne ironizează, stând în picioare şi cu braţele încrucişate, luptătorul Statului Islamic care supraveghează intrarea.

— După cum vezi, replică Gulé.

— Hei, babo, pentru început, ai grijă să-mi vorbeşti pe alt ton. O să-ţi verificăm pedigriul, avertizează el sumbru. Apoi o să vă convertim pe toţi câţi sunteţi. O să aderi la islam, religia dreptului şi a raţiunii, iar ceilalţi îţi vor urma exemplul. O să-ţi dai fetele Statului Islamic ca să se căsătorească şi nepoţii ca să fie educaţi potrivit bunelor precepte ale islamului, şi nu va fi tocmai rău.

— N-o să-mi insult religia. Nu intenţionez să abjur şi cu atât mai puţin să-mi dau fetele. Sunt copiii mei, nu vă aparţin. I-am adus pe lume aşa cum şi mama ta te-a adus pe tine pe lume.

— N-o amesteca pe mama în treaba asta.

— M-am născut yazidită. Religia mea este lumina ochilor mei. Nu mi-o poţi lua.

— Aşa e, dar te pot orbi scoţându-ţi ochii cu linguriţa. Gândeşte-te! În Statul Islamic nu acceptăm să trăim laolaltă cu

necredincioşii. E *haram*! Interzis! Înţelegi ce-ţi spun? Nu-ţi ajunge că eşti paralitică? Eşti şi surdă? Nu vrem picior de necredincios pe teritoriul califatului. Acceptă să devii musulmană şi ai să iei casa unuia dintre şiiţii care au fugit. Vei fi considerată credincioasă între credincioase. Suntem drepţi, căci aşa vrea Dumnezeu.

— Mai bine crăp!

Gulé este inflexibilă. Aşezată pe trotuar, aruncă priviri sfidătoare.

— Ai face mai bine să-ţi renegi credinţa, pentru că nu are nici o valoare, insistă jihadistul, scobindu-se în nas cu arătătorul. În islam, moartea îl duce pe credincios în grădina lui Allah.

— Un paradis în care se vorbeşte araba ca la Mosul? E foarte puţin pentru mine. Sunt kurdă, se enervează Gulé.

— Se pare că voi credeţi în reîncarnare. Cum o să arăţi în următoarea ta viaţă? Ce înfăţişare de animal nenorocit o să ia sufletul tău? O să te transformi într-un şoarece? Sau într-un şobolan? Un şobolan care aleargă prin rahat şi prin canale. Nu, şi mai bine: ai să fii o ploşniţă, un gândac pe care am să-l strivesc cu călcâiul, spune el însoţindu-şi cuvintele cu un gest cu piciorul.

Gulé ridică din umeri.

— La urma urmei, spune pehlivanul Statului Islamic pierzându-şi răbdarea, e treaba ta. Gata cu discuţia! Mamele şi copiii trec în dreapta mea, fetele şi celibatarele în stânga.

Micul nostru trib încearcă să pătrundă în grup compact pe intrarea din dreapta. Gulé, fiicele ei şi liota lor de copii trec pragul şcolii. Eu sunt blocată cu Jano şi Amina. Tânăra mea cumnată e împinsă în stânga, cu adultele celibatare. Protestez. Are doisprezece ani, dar eu susţin că merge pe zece ani.

— Şi ce dacă? La stânga, strigă jihadistul.

Amina se alege cu o palmă.

— Aşa discutăm noi cu copiii apostaţilor, comentează el.

Le vine rândul lui Mayade şi Leilei. Sunt plasate automat în stânga.

— Nu-i nevoie să se verifice virginitatea ăstora două! râde el.

Înaintez spre dânsul. Copilul e lipit de mine, cu braţele în jurul gâtului meu. Dormitează.

— Cum te numeşti? întreabă controlorul.

— Jinan.

— Câţi ani ai?

— Optsprezece ani!

— Eşti măritată?

— Sunt măritată.

— Cum îl cheamă pe copil?

— Jano.

— E al tău?

— E fiul meu.

— Dovedeşte!

— Jano e copilul meu. L-am purtat în pântece. L-am hrănit la sân. Îi recunosc cu ochii închişi ţipetele şi mirosul. Înţelegi?

— Minţi, necredincioaso!

— Spun adevărul.

Se uită insistent la pieptul meu.

— Să zicem, du-te în stânga cu bebeluşul tău.

— Dar vreau să rămân cu familia mea!

— Am spus la stânga! Aici nu se discută. Mergi cu noi împreună cu micuţul.

Întâlnesc privirea înnebunită a Randei. Mă imploră să-i înapoiez copilul. Am un moment de ezitare, pe care mi-l reprim repede. Deja îl adoptasem pe Jano. Îi dau copilul înapoi mamei sale. Îi mulţumesc pentru imensa ei generozitate şi-i urez noroc.

Jihadistul izbucneşte în râs.

— Aşa deci, vă pasaţi copiii! Dispari, târâtură! exclamă el.

Scuipă pe jos, îşi contemplă scuipatul, după care îmi aruncă:

— Tu pleci cu fetele la Mosul.

Împreună cu Amina, Mayade şi Leila, aştept sfârşitul trierii. Gulé şi ai ei sunt admişi în şcoală.

N-am mai văzut-o pe bătrâna cu pătura. A avut curajul să sfideze Daesh, ochi în ochi. A murit la puţin timp după ce ne-am despărţit, înconjurată de copiii ei. Ucisă de căldura sufocantă, de stres şi epuizare. Inima a încetat să-i mai bată. Un supraveghetor i-a înfăşurat trupul în pătura ei, a săltat cadavrul pe umăr şi l-a aruncat pe un teren viran din apropierea şcolii. L-a lăsat în seama câinilor vagabonzi.

Iarăşi urcăm într-o maşină. Statul Islamic a trebuit să rechiziţioneze vehiculele companiilor private de transport din regiune ca să-şi poată înfăptui mizeriile. A jefuit depozitele agenţiilor de voiaj ale şiiţilor.

Suntem cam o sută adunate în maşină, toate de la Badush. Un iz de petrol, înţepător şi puternic, se amestecă cu mirosul de transpiraţie. Mergem spre est. Traversăm câmpuri petrolifere, cu bălţile lor de lichid închis la culoare, cu flăcările lor din vârful sondelor şi turnurile lor de foraj.

Mă simt rău. Mă dor rinichii şi articulaţiile. Am febră. Nu ştiu de ce, de la marea razie din 4 august, Daesh mă poartă dintr-un loc în altul. De ce ne închid în clădiri publice, mereu altele?

Intrăm în Mosul pe unul dintre podurile care traversează meandrele Tigrului. Oraşul, al doilea ca mărime din Irak, este capitala islamiştilor de când a căzut, în iunie, în mâinile Statului Islamic. Ca orice metropolă irakiană, e cenuşiu şi tern, murdar şi poluat. Circulaţia e imposibilă în centru de când s-au îngustat bulevardele. Pe trotuarele aglomerate la lăsarea serii aproape că nu văd decât bărbaţi. Câteva femei circulă acoperite cu rochii şi văluri negre. Aud megafonul unei camionete cârâind instrucţiuni indescifrabile.

Autocarul a oprit în dreptul unei moschei importante, judecând după mulţimea decibelilor apelurilor lansate de muezin. Suntem îndrumate spre o casă mare cu două etaje.

Mă descalţ şi-mi pun perechea de bascheţi mov pe peronul din faţa clădirii. Intru într-un imens salon de recepţie cu colonade, unde podeaua din marmură e acoperită de covoare. Nici urmă de mobilă. Zeci de femei sunt adunate în soiul acela de hol cu plafon înalt.

Printre ele circulă luptători. Glumesc râzând în hohote, merg agale, dezbracă fetele din priviri, le ciupesc de fese. Unul dintre ei e bosumflat.

— Asta are sânii mari, dar eu vreau o yazidită cu ochi albaştri. Cu ten palid. Astea sunt cele mai bune, după câte se pare. Sunt gata să plătesc cât trebuie. Dacă o vrea Dumnezeu, găsesc eu una. Oricum, îţi mulţumesc că m-ai invitat, frate, spune el.

— Nu-mi mulţumi. E normal să împărţim prada între partizani. Ai dreptate în privinţa ochilor, dar te sfătuiesc să

verifici bine dantura. N-o lua dacă are carii. La yazidite, bolile vin de la dinţi, îl asigură complicele său.

— Sunt ca peştii, întotdeauna încep să se împută de la cap, pufneşte în râs vizitatorul.

Nu mai zăbovim.

După câteva minute, gardienii ne fac semn să înaintăm. Traversăm încăperea croindu-ne drum.

— Haideţi, apostatelor! Grăbiţi-vă! ne ocărăsc gardienii.

Urcăm la etaj.

— Ce aveţi de gând să faceţi cu noi? O să ne vindeţi? Spuneţi-ne adevărul, cere o fată.

— Noi suntem Statul Islamic şi noi dictăm legea islamică. Nu veţi fi obligate să vă supuneţi, trebuie să o faceţi în mod natural, fără să puneţi întrebări. Acum, la culcare, răspunde un gardian.

Vorbele lui fals liniştitoare nu calmează pe nimeni.

Peste noapte suntem închise într-o cameră mare, a cărei podea este împânzită cu perne.

Durerile mele de burtă îmi provoacă greaţă.

Una dintre captive, pe nume Hayat, ne îngrijorează. Îşi mişcă întruna capul înainte şi înapoi, de jos în sus, într-un ritm care se accelerează periculos, şi rosteşte vorbe din ce în ce mai puţin coerente. E ca şi cum, în încăperile creierului ei, luminile s-ar stinge una câte una. Acum scoate nişte ţipete sfâşietoare, încercând să se gâtuie cu şalul ei. Încercăm să o liniştim. I se ia şalul. Îşi apasă degetul mare şi arătătorul pe mărul lui Adam, încercând să se sufoce. Îi imobilizăm mâinile la spate. Alertat de gălăgie, apare un paznic:

— Lăsaţi-o! N-are decât să se omoare! Măcar scăpăm de ea.

— Credinţa ta acceptă să o laşi să moară fără pic de milă? îl întreabă o fată.

Hayat tremură ca o frunză, sughiţând. Gardianul o stropeşte cu apă pe faţă.

— Nu te mai smiorcăi, îi spune el.

Înlăcrimată, Hayat plânge de epuizare.

Îmi petrec sfârşitul nopţii între veghe şi somn. Am dureri în partea de jos a spatelui, dureri care mi se înfig ca un pumnal în rinichiul drept. Pleoapele mi se lipesc de ochi. Pielea mă

mănâncă. Ni se dau pâine şi brânză de oaie. Nu mă ating de mâncare.

Hayat stă ghemuită într-un colţ, apatică. Aproape că am uitat de ea.

Dar când gardianul se apleacă asupra ei, tânăra îl atacă. Apucă pistolul ce-i atârnă la centură. Jihadistul o împinge violent. Înnebunit de furie, începe să o înjure:

— O să vină nişte fraţi să te ia. Pleci în Arabia Saudită. N-o să te mai vedem, nebuno! urlă el.

Pe la ora nouă trebuie să coborâm în salon, unde ne aşteaptă un preot cu părul la fel de alb ca barba. Mă pregătesc să îndur, alături de Amina, un discurs suplimentar despre binefacerile convertirii, însă imamul are preocupări mai lumeşti. Se învârte în jurul nostru, dezbrăcându-ne din priviri. Cinci fete îi reţin atenţia. Sunt tinere. Nu au mai mult de treisprezece ani. Indivizii le întreabă pe rând:

— Cum te cheamă? Ai fost la şcoală? Vorbeşti kurda? Araba? Ştii să citeşti? Dar să scrii? Câte surori ai?

La capătul interogatoriilor, imamul alege trei dintre ele. O brunetă cu părul ondulat, o adolescentă cu picioare lungi şi o puştoaică bondoacă.

La parter, ziua este punctată de vizite. De fiecare dată când un bărbat se uită la mine, simt că inima îmi bate mai tare. Vin luptători care-şi fac cumpărăturile în salonul de recepţie, negustori care fac pe intermediarii, emiri care inspectează şeptelul cu siguranţa unor proprietari satisfăcuţi, dar atenţi.

Un vânzător cântăreşte pistolul unui luptător.

— Îmi dai pistolul tău Beretta pe brunetă. Dacă preferi cu banul jos, face 150 de dolari în verzişori. Nu, glumesc. Poţi plăti şi în dinari de-ai tăi, irakieni.

Cumpărătorul cu barbişon îşi ridică tichia de lână, îşi şterge fruntea şi-şi zgândăreşte o crustă de pe capul lui pleşuv.

— N-am de gând să-ţi dau pistolul pe o fată. Mai ales la preţul ăsta. N-ai ceva mai ieftin? La voi poţi găsi micuţe yazidite bune, însă fratele meu Sofiane mă sfătuieşte să mă duc vineri la piaţa de sclavi a emirului Abu Amer, de la casa lui din cartierul Nabi Yusuf.

— Glumeam cu Beretta. Putem rămâne la aceeaşi fată şi îţi fac un preţ. Optzeci de dolari îţi convine?

— Cincizeci!

— Şaizeci!

— E bine aşa! Din ce brigadă eşti?

— Din brigada emirului Abu Ahmad.

— Nu-l ştiu, însă Dumnezeu să-l aibă în pază.

Mă simt atât de rău, încât cer să mi se dea voie să urc la etaj ca să mă întind pe covor. Paloarea mea îl convinge pe gardian.

Ajung în cameră şi, într-o stare de semiconştienţă, mă prăbuşesc pe o saltea de paie.

— Nu ştiţi unde sunt Mayade şi Leila, verişoarele mele? le întreb pe fetele din jur. Una micuţă cu părul creţ, într-un trening gri, şi o fată cu ochelari, cu părul prins la spate? Nu le-am văzut de azi-dimineaţă.

— Mi-e teamă că n-ai să le revezi prea curând. Au fost luate de un bătrân deloc binevoitor, îmi spune una dintre vecine.

— V-au spus ceva când au plecat?

— Nu. Le-a luat trăgându-le de păr. Iar ele îi dădeau şuturi la picioare.

— Nu ştii cum îl cheamă?

— L-am auzit pe unul spunându-i… ăăă… ăăă… Abdullah, cred!

— Şi unde s-au dus?

— De unde vrei să ştiu? Doar nu sunt din Daesh.

De acum sunt singură aici cu Amina, care a rămas la parter, în salonul de recepţie.

Mă ghemuiesc, apucată de dureri de burtă.

Nişte strigăte mă smulg din gândurile mele sumbre.

O prizonieră bate cu putere în uşa băii.

— Jilan! Jilan! Te implor, răspunde-mi!

Jilan s-a încuiat în baie.

Observasem frumuseţea acelei tinere cu forme generoase. „O adevărată bombă yazidită”, ar fi spus Merza, prietenul lui Walid.

— Jilan, deschide! insistă prietena ei. Ajutor! Ajutor!

Gardianul încearcă să forţeze încuietoarea cu cuţitul. Sătul de

efort, sparge uşa cu o lovitură de umăr şi, purtat de elan, se izbeşte de trupul nefericitei, care zace, neînsufleţită, într-o baltă de sânge. Jilan şi-a tăiat venele de la încheieturi şi de la glezne cu o foarfecă sau, poate, cu un ciob de pardoseală. În orice caz, a reuşit să-şi secţioneze o arteră.

— Chemaţi o ambulanţă! imploră o voce.

— Să crape! izbucneşte gardianul.

Jilan înţepeneşte, cu ochii daţi pe spate.

A murit pe podeaua din baie. Cadavrul este evacuat, înfăşurat într-un cearşaf.

Sinuciderea a stricat „petrecerea". Vizitatorii sunt rugaţi să nu mai urce la etaj. Mi-e rău în continuare. Cer medicamente.

A doua zi o iau iarăşi din loc fără nici o explicaţie şi fără să fi primit îngrijiri. Mă însoţeşte şi Amina.

În timp ce ies, mă aplec asupra grămezii de încălţări împrăştiate în faţa uşii de la intrare ca să-mi caut bascheţii. Mi-e imposibil să dau de ei în toată harababura aia. Probabil că mi-au fost luaţi de una dintre prizoniere care şi-a pierdut încălţămintea. Nu am de ales. N-am de gând să iau încălţările alteia. Nu sunt o hoaţă. Plec desculţă.

În camionetă, durerea de spate mă face să mă încovoi. Amina mă alină şi ea cum poate. Aţipesc. Ajungem, mi se spune, la Bahaj, un fief al Daesh între Mosul şi Siria. Vehiculul trage în curtea unei clădiri administrative ocupate de membri ai Statului Islamic. Luptătorii nu ne bagă în seamă. Ne deplasăm pe jos până la o casă izolată, la capătul unui drum care se pierde peste câmpuri. Păşesc pe vârfuri printre bucăţile de sticlă împrăştiate pe jos, încercând să ajung, fără să mă rănesc, la portalul unui pavilion neluminat.

Se lasă noaptea. Suntem adunate într-o curte interioară împreună cu alte prizoniere. Şi aici, bărbaţii vin la cumpărături. Mi se pare că recunosc în puzderia de oameni un luptător într-o *kameez* neagră, cu multă lume în jur. Stă cu spatele. Când se întoarce, mă cutremur. Este emirul Abu Musa, cu garda lui de corp. Poartă arma cu care a tras asupra mea. Îi evit privirea. Nu m-a observat sau poate că nu m-a recunoscut. Cu un aer complice, emirul îşi salută, ici şi colo, diverse cunoştinţe.

Un individ bondoc, la vreo treizeci de ani, cu păr lung şi barbă neagră, îl monopolizează:

— *Kaif halik?* Ce mai faci? îl întreabă.

Cei doi bărbaţi se îmbrăţişează cu căldură, după care fac schimb de noutăţi despre cunoştinţe, ca doi prieteni care nu s-au văzut de ceva vreme.

— Am nevoie de douăsprezece fete, zâmbeşte bondocul.

— Serveşte-te, Abdullah, prietene, îi spune emirul pe un ton blajin, ridicând mâinile. Ia pe cine vrei, dar nu pe aceea. Îmi este rezervată, continuă el, arătând cu degetul spre o adolescentă cu siluetă de manechin. Nimeni nu se atinge de ea. Proprietate privată.

Frumoasa brunetă stă rezemată de un perete, cu braţele încrucişate, împreună cu o adolescentă cu ochi verzi şi o femeie la vreo patruzeci de ani.

— Haide, plecăm! spune el bătând din palme. Cum te cheamă?

— Sherine.

— Ei bine, Sherine, grăbeşte-te!

— Nu plec fără sora şi mătuşa mea. Sora mea e mică, iar mătuşă-mea e handicapată: e surdomută. Au nevoie de mine. Nu le pot abandona. Lasă-le şi pe ele să vină.

— Sora ta? O mută? Şi ce mai vrei? Le omor dacă mă mai oboseşti cu poveştile tale.

Iritat, Abu Musa scoate din toc pistolul Parabellum de 9 mm. Cu un gest scurt, emirul îşi îndreaptă arma spre ceafa mătuşii.

— Auzi ce-ţi spun? O omor.

— Atunci omoară-ne pe toate trei. Dă-i drumul, trage!

Abu Musa oftează.

— Am să dau dispoziţii să se găsească o casă pentru celelalte două. Tu urcă în maşina mea 4×4 şi aşteaptă-mă. Am de rezolvat o problemă cu prietenul meu Abdullah, după care vin şi eu. Hisham, ai grijă de ea, îi spune el gărzii lui de corp.

Abdullah discută în particular cu doi bărbaţi în *kameez*. Ghicesc din privirile lor că vorbesc despre mine sau cel puţin despre tinerele care, la fel ca mine, stau aşezate în rând pe nişte bănci în faţa lor.

Abdullah îmi aminteşte de negustorii de oi din satul nostru, în zilele de târg. Nu are morală, dar gura îi merge. Se

aprovizionează de la prietenul său, emirul, apoi revinde la bucată sau pe grupuri. Cei doi clienţi vor şase fete. Pică bine, fiindcă tocmai a cumpărat douăsprezece. Eu fac parte din primul lot care urmează să le fie livrat primilor doi cumpărători, iar Amina din contingentul următor.

Complicii încearcă să-şi ia prada cu forţa, însă fiecare tentativă a lor este respinsă de un grup de tinere unite, gata să zgârie şi să muşte. Rămân apatică pe bancă, incapabilă să mă alătur revoltei. Colectarea se transformă în pugilat. Abu Musa e exasperat.

— M-am săturat! izbucneşte el nervos.

Oamenii lui ne iau *manu militari*, maltratându-ne.

— Nu puteţi să o luaţi, e foarte bolnavă. O să vă încurce. Duceţi-o la spital, imploră Amina.

Abu Musa se întoarce spre mine. Sunt încremenită, ca în ziua în care m-au luat de pe marginea drumului.

— Să fie îngrijită. Abdullah, o vei da în dar oamenilor mei, dar numai după ce se va vindeca. Nu trebuie stricată marfa! decide el, grăbindu-se să termine şi să i se alăture lui Sherine în maşină.

Cumpărătorii aprobă, ascunzându-şi dezamăgirea în spatele unor hohote de râs.

— Aş fi luat-o, geme unul dintre cei doi bărbaţi.

— N-avem decât s-o înlocuim cu micuţa Amina, propune tovarăşul său.

— Îmi pare rău că vă dezamăgesc, fraţilor, dar e deja rezervată. Pleacă în noaptea asta în Siria! i-o retează Abdullah.

— Stai puţin! Am plătit. Vrem cele şase fete ale noastre. Nici una în minus, insistă cumpărătorii.

— Ei bine, luaţi alta, răspunde geambaşul împingându-i spre coridor.

Dacă emirul m-a recunoscut, nu a lăsat să se vadă. Îi mulţumesc Aminei că l-a făcut pe Abu Musa să permită spitalizarea mea.

Nu ştiu cum s-o îmbărbătez pe Amina. Deportarea ei în Siria este o încercare îngrozitoare. E atât de tânără şi de neajutorată! Amina poate că mi-a salvat viaţa, iar eu nu pot s-o ajut cu nimic. O îmbrăţişez cu afecţiune.

Rostesc ultimele cuvinte căutând zadarnic să o liniştesc, dar

nu mă mai aude. Cu ochii închişi, încearcă să-şi controleze frica, din cauza căreia simte că se sufocă. Chipul îi este deformat de o expresie de groază pe care n-am mai văzut-o niciodată. De îndată ce se întoarce cu spatele, mă prăbuşesc.

În Fordul alb care mă transportă la Urgenţe sunt aşezată lângă şofer, un individ plin de coşuri, cu fire lungi de păr ce-i atârnă din bărbie. Suspicios, a avut grijă să încuie portierele.

Depistez în stânga mea, între cele două scaune din faţă, butonul de comandă pentru închiderea centralizată. La prima oprire, am să încerc să-mi iau picioarele la spinare.

— Nu te gândi să scapi, e inutil, îmi spune el. În Bahaj n-ai să găseşti pe nimeni care să te ajute. Oraşul ăsta e în totalitate de partea noastră. În schimb, pot să-ţi propun un plan. Când vor veni după tine la spital, să spui că te-am ales eu şi că mă vrei şi tu!

— Şi mai ce? Nu mă duc nici cu tine, nici cu altul.

— Îţi fac oferta asta ca să te ajut. Îţi propun convertirea şi căsătoria. Fără mine, eşti terminată, o să mori încetul cu încetul. Faci cum crezi!

— Mai bine nu!

— Greşeşti că nu ai încredere în mine… Ştiu un yazidit ca şi tine. Îl sunăm, iar el o să-ţi explice.

Şoferul îmi dă mobilul lui.

— Poţi vorbi cu Kano în kurdă. Eu nu vă înţeleg limba, dar nu mă deranjează.

Kano e yazidit, s-a convertit la legea celui mai puternic, la islamul propovăduit de Statul Islamic, dar nu regretă pasul făcut. Mă sfătuieşte să fac la fel şi să accept oferta prietenului său. N-am să regret. Se oferă chiar să mă ajute să-mi găsesc familia. Îi resping oferta. Mă îndoiesc că e yazidit.

— Prietenul meu te poate scoate din necaz, insistă el. Şi să nu-mi vorbeşti pe tonul ăsta! Daesh ne ocupă satele, iar de acum trebuie să cădem la învoială cu ei. Asta-i treaba. Trebuie să-i accepţi propunerea, iar poate că mai târziu ai să-ţi poţi răscumpăra libertatea.

Închid telefonul fără să-mi schimb părerea.

Enervat, şoferul meu mă lasă, fără un cuvânt, la punctul de control al spitalului pentru femei, ocupat de doi gardieni islamişti. Traversăm coridorul de la Urgenţe blocat de brancarde.

Bolnavele se uită la mine cum umblu fără ţintă, de parcă aş fi de pe altă planetă. Curiozitatea lor are şi o doză de dispreţ. Nu port nici *abaya*, roba neagră dintr-o bucată, nici *niqab*, nici mănuşile regulamentare. Sunt o captivă. O fiinţă demnă de dispreţ.

O infirmieră mă instalează într-un salon cu patru paturi, dintre care unul este ocupat de o femeie în vârstă. Personalul medical nu pare să-şi fi făcut un model din rigoarea islamică.

Dr. Zohra poartă o eşarfă de culoare bej care lasă să se vadă nişte şuviţe argintii. Cei doi colegi ai ei poartă mustaţă. Doctoriţa îmi pune tot felul de întrebări în timp ce mă examinează. Îi spun de căldura sufocantă de peste zi şi de nopţile reci, de cimentul udat de torţionarii noştri pentru a ne obliga să ne culcăm în bălţi, de sete, de foame, de oboseală şi descurajare, de epuizare şi nelinişti, de igiena precară, de refuzul meu de a mă spăla şi de toaletele mizerabile.

Mă doare când tuşesc şi expectorez, am tensiunea scăzută şi temperatura ridicată. Palpitaţiile ventrale îmi smulg strigăte de durere.

Verdictul vine după o jumătate de oră de examinare.

— Suferi de o inflamaţie renală. Ai infecţii multiple, cu complicaţii intestinale şi pulmonare. Situaţia ta este agravată de starea psihică. Vei urma un tratament cu antibiotice administrate intravenos şi mai ales te vei odihni ca să-ţi recapeţi forţele. Ai nevoie de un aparat de oxigen şi va trebui să fii hrănită prin sondă. Nu te putem lăsa să pleci în halul ăsta.

Cu o voce slabă, o rog pe doctoriţa Zohra să-mi scuze starea cumplită în care mă aflu. Ea se apleacă asupra mea şi îmi zâmbeşte, descoperind o gură ştirbă. Din reflex, mă dau înapoi.

— Mi-am pierdut dinţii acum aproape două luni. M-au bătut. M-au trântit la pământ şi m-au lovit cu picioarele în figură, oftează ea, după care continuă. Sunt şiită. Sunt prizonieră ca şi tine. Soţul meu a fost decapitat sub ochii mei. Asasinii din Daesh m-au obligat să asist la torturarea lui. Călăul i-a tăiat cu sabia ambele braţe, unul după altul. Apoi i-a descheiat gulerul de la cămaşa lui albă şi i-a tăiat capul, care s-a rostogolit în faţa mea.

În camera mea sunt ca într-un incubator. Mă refac greu.

Stresul scade puţin, chiar dacă perspectivele nu sunt strălucite. Sunt ţinută sub pază. Un supraveghetor înarmat trece la intervale regulate – ronduri de rutină, menite să mă vegheze, dar şi să-i spioneze pe cei trei doctori şiiţi. Mi s-a interzis să părăsesc salonul fără autorizaţie prealabilă. De multe ori trebuie să bat la uşă minute în şir până să binevoiască o infirmieră să-mi deschidă ca să mă duc la toaletă. De îndată ce ies din coconul salonului, mă simt ca o ciumată. Chiar şi bolnavă, sunt considerată o creatură malefică. Dr. Zohra îmi poate vindeca trupul, însă nu-mi poate reda libertatea. Fratele ei e în închisoare.

— Dacă te-aş ajuta să evadezi, mi-ar ucide fratele, cum mă vor ucide şi pe mine când nu vor mai avea nevoie de serviciile mele. Mă ţin în viaţă doar pentru că au mulţi răniţi.

Vecina mea de salon îmi vorbeşte mereu despre singurul ei fiu, pe care şi-ar dori să-l regăsească. A refuzat să-l urmeze, pe el, pe soţia şi copiii lui, în ziua exodului. Se socotea prea bătrână ca să mai poată urca pantele munţilor Sinjar sub valul de căldură. Credea că cei din Daesh o s-o lase în pace. Nu s-a înşelat, dar nu s-a aşteptat să se îmbolnăvească. Anunţaţi de vecini, nişte membri Daesh au dus-o la spital. Ne-am împrietenit. Împart cu ea prăjiturelele oferite de medici.

După o săptămână, doctoriţa şiită îmi spune că ea şi cei doi colegi ai ei vor încerca să-mi prelungească şederea, deşi starea mea se ameliorează. Echipa îi va propune directorului spitalului ca, după ce mă voi vindeca, să mă angajeze, în regim de voluntariat, ca îngrijitoare de salon. Este dispusă să le plătească o despăgubire celor care mă deţin. Mai clar, vor să mă răscumpere de la emirul Abu Musa cu acordul serviciilor de sănătate.

I-am sărit în braţe, însă bucuria mea a fost de scurtă durată.

— Nu o puteţi cumpăra, a spus directorul. Daesh ne-a înştiinţat că această captivă este deja vândută! Îmi pare rău.

Potrivit doctoriţei Zohra, şeful cel mare nu vrea să dea curs nici celei mai mici solicitări din partea medicilor şiiţi, pe care îi ţine în unitatea sa deoarece nu dispune de personal competent. Aparent un susţinător onest al Statului Islamic, în realitate îl urăşte.

A doua zi, Abdullah „geambaşul” dă buzna în salonul meu,

flancat de doi islamişti, un tip solid la vreo treizeci de ani, pe nume Abu Anas, şi un anume Abu Omar, un individ la patruzeci de ani cu faţă ascuţită.

— Vă aparţine, spune Abdullah.

— Urmează-ne, mârâie Abu Omar în chip de prezentare.

Cer un răgaz de câteva minute. Abdullah dispare. Abu Anas şi Abu Omar mă aşteaptă, pe mine, „prada lor de război”, în hol. Îmi iau rămas-bun de la medici. O îmbrăţişez pe Zohra.

— Dacă simţi că situaţia devine insuportabilă, fă pe bolnava şi am să încerc încă o dată să am grijă de tine şi să te fac scăpată, îmi spune ea.

O maşină în albastru şi alb, pe a cărei capotă scrie „Poliţia islamică”, ne aşteaptă în faţa spitalului. E maşina lui Abu Anas, un tip urât şi ursuz. Conduce ca un dement. Partenerul lui se pretinde a fi imam.

Mă întreb cât or fi plătit ca să mă aibă.

Capitolul 5
În bârlogul monştrilor

Noii mei stăpâni: Abu Anas poliţaiul şi Abu Omar imamul – Pactul celor şase captive – Apa cu şoareci morţi – Convertirea

Nu mai sunt o femeie măritată, ci o sclavă. Stăpânii mei stau în faţa mea în maşina care mă duce spre o viaţă în izolare. Gonim pe un drum de ţară lung, drept şi pustiu. Vitezometrul s-a blocat la 160 km/h.

Abu Anas apasă pe pedala de acceleraţie, în timp ce Abu Omar învârte printre degete şiragul de mătănii. Discută tot drumul fără să-mi adreseze un cuvânt. Ghemuită pe bancheta din spate, nici nu exist.

Vinerea asta, ieşind de la moschee, cei doi luptători au trecut pe la una dintre casele emirului Abu Musa, unde-şi organizează piaţa „geambaşul” Abdullah. Au cumpărat şase femei. Primele cinci fete au ajuns deja la vila poliţistului şi a imamului. Eu completez lotul.

Abu Anas şi Abu Omar vorbesc în arabă. Probabil sunt convinşi că o tânără kurdă n-ar putea înţelege decât kurda. Nu fac nimic ca să le schimb părerea.

— Astăzi era ziua de distribuţie, Allah a vrut să fie aşa! se felicită Abu Anas.

— Ne-am luat partea: câte trei de căciulă! Un bărbat nu poate achiziţiona mai mult de trei femei decât dacă e din Siria, Turcia sau dintr-o ţară din Golf. Asta-i treaba, spune Abu Omar.

— Nu înţeleg de ce străinii ăştia au dreptul la mai multe femei decât noi. Tu înţelegi?

— Nu! Ar trebui să întrebăm la biroul nostru pentru cercetări

şi pentru *fatwa*, dar nu sunt convins că regula asta e *halal*.

— După părerea mea, e pentru stimularea afacerilor. Un cumpărător saudit trebuie să dea bani pe transport şi hrană, cheltuieli pe care un membru al Statului Islamic din Mosul nu le are. Beneficiază de o cotă mai mare ca să-şi poată rentabiliza investiţia. E o afacere bună: Finanţele Statului Islamic îşi sporesc veniturile pentru a-i sprijini pe mujahedini, iar fraţii noştri străini îşi găsesc împlinirea.

— E esenţial să ai bani în vistierie dacă vrei să consolidezi califatul. Ai văzut că în curând vom avea propria noastră monedă! Bani de aur, de argint şi de cupru. *Diwan bait al-mal*, Trezoreria, se ocupă de asta. Se pare că moneda de un dinar de aur va avea gravate pe ea şapte spice. Ştii sura *Al-Baqara*?

— Nu.

— Cei care dau din averea lor pe calea lui Allah sunt ca un grăunte din care răsar şapte spice, iar în fiecare spic sunt o sută de grăunţe. Căci Allah înmulţeşte răsplata cui vrea El şi harul lui Allah este nemărginit. El ştie totul.

— *Masha Allah la quwata illa billah wa Al Hamdulillah.* Ca să revenim la problema noastră, cred că am făcut o alegere bună. Nu trebuia să întârziem. Multe fete au plecat în Siria sau le-au fost distribuite luptătorilor imediat după victoria noastră în Sinjar. În curând nu vor mai fi decât de calitate inferioară, urâte şi mai în vârstă, sau uzate şi nu neapărat în stare bună, pe care fraţii le revând ca să scape de ele.

— Ai dreptate, frate. Acum le vom instrui pe ale noastre! Gata, uite, am ajuns la Rasty.

Maşina de poliţie trece încet de un baraj controlat de miliţieni, după care traversează un orăşel-fantomă. Casa celor doi jihadişti „aparţine” Statului Islamic. Scrie pe portal, cu litere mari. Scrie şi „Proprietatea lui Abu Anas”. Poliţistul bagă maşina în garaj.

Un paznic ridică bariera curţii interioare. Şchioapătă de piciorul drept, din cauza unei răni primite în luptă sau pur şi simplu a unei boli. Îl cheamă Husam. Îl urmez, în picioarele goale.

În vilă, tinerele yazidite formează un comitet de primire călduros. Ne îmbrăţişăm. Mă aşază pe o banchetă dintr-un salon mare şi-mi dau un pahar cu apă.

Le povestesc prin ce-am trecut: închisoarea, centrele de

colectare, casele, spitalul.

— Din păcate, mă tem că o să avem suficient timp ca să ne cunoaştem mai bine, mă întrerupe Naline, o femeie mai în vârstă decât mine, cu ochii de un cenuşiu profund. Am să-ţi arăt parterul. Ni s-a interzis categoric să urcăm scările fără permisiune. Etajul de sus le este rezervat bărbaţilor. Când pleacă, îl încuie cu cheia.

Naline face pe „şefa închisorii". O urmez. Etajul nostru este format din cinci camere, o bucătărie şi o baie. În salon tronează nişte canapele luxoase din piele şi sofale tapiţate cu ţesături. Un televizor cu plasmă XXL atârnă pe perete.

— Nu te obosi să cauţi un program, prindem doar un canal islamic.

Micul salon are şi un aparat de radio reglat pe un post ce difuzează emisiuni religioase.

— Suntem ca într-o închisoare.

Prima încăpere este camera noastră comună. Mobilierul din a doua se reduce la o somieră şi un corp de mobilă spart pentru aranjarea lucrurilor. A treia conţine o rezervă de saltele din spumă şi de pături pentru oaspeţii aflaţi în trecere. La baie este apă curentă, iar bucătăria este echipată cu un aragaz aproape nou şi cu un congelator imens în care ar încăpea două carcase întregi de oaie.

Vila i-a aparţinut unei familii yazidite. A fost jefuită înainte de a fi alocată de Statul Islamic slujitorilor săi. Hoţii n-au luat în seamă mobilierul şi echipamentele, dar au avut grijă să şteargă orice urmă a foştilor locatari. Obiectele personale, hainele, decoraţiunile, totul a dispărut. Ghicim, după indicii găsite ici şi colo, o prezenţă anterioară: un ac de păr auriu, o pereche de ochelari cu lentile groase într-un sertar şi – surpriză extraordinară pentru mine – o pereche de bascheţi în fundul unui dulap. Îi probez şi răsuflu uşurată – sunt pe mărimea mea.

— Suntem prizoniere, însă avem un minim de confort în această casă furată de la yazidiţi, chiar şi curent electric. Satul e în întuneric, dar s-a făcut un branşament ilegal la turnul de telefonie – mi-a explicat paznicul. Instalaţia pare să funcţioneze. Ia o saltea din spumă şi o pătură şi alege-ţi un loc convenabil în camera comună. Loc este destul. Odihneşte-te! Vorbim mai târziu!

Am multe lucruri importante să-ţi spun!

Mi-am instalat aşternutul în dormitor şi m-am întins. Mă simt mai bine, dar sănătatea mea rămâne în continuare precară. Am scăpat de ce era mai rău. Rinichiul îmi este teafăr, însă infecţiile repetate m-au epuizat. Sunt cu moralul la pământ. Am sperat să rămân cu medicii, dar visul mi s-a spulberat. Întoarcerea la condiţia mea de sclavă mă deprimă. Sunt prizonieră în bârlogul a doi jihadişti aflaţi în război. Am scos din sutien fotografia fericirii mele. Mă gândesc la Walid şi plâng cum n-am mai plâns de când m-au răpit pe drum, la 4 august. Am pierdut şirul zilelor, dar au trecut cel puţin două săptămâni de atunci. Sunt disperată.

— Lacrimile te alină, dar nu te ajută cu nimic. Mă tem că stăpânii noştri sunt nemiloşi.

Naline s-a aşezat lângă mine cu picioarele încrucişate, zâmbind binevoitor. Îi povestesc despre căsătoria mea cu Walid şi îi spun cât mi-e de dor de el. Ea nu e măritată, deşi are douăzeci şi cinci de ani, vârstă la care, în general, yaziditele sunt de mult măritate. Locuia cu părinţii în Erbil, dar nu spune mai multe despre asta. Fratele ei, cu care comunica deseori pe internet, e stabilit în Germania.

— Eram sute de prizoniere, iar acum am mai rămas doar şase. Fiecare dintre noi trebuie să ştie că, dacă se izolează, situaţia ei va fi şi mai dramatică. Trebuie să fim solidare, dacă vrem să avem o şansă să scăpăm cu bine. Trebuie să rezistăm împreună. Am încheiat un pact cu celelalte fete. Eşti gata să ni te alături?

— Sunt de acord!

— Jură!

— Jur!

— Simt că vom deveni prietene bune, se bucură Naline.

Personalitatea ei puternică mă linişteşte. E genul de femeie – destul de rar pe la noi – care li se împotriveşte deschis bărbaţilor. Naline are temperament de lider.

Îmi descopăr tovarăşele de detenţie, „fiicele pactului”. Cele mai multe au trecut mai întâi prin Galaxy Center din Mosul, o sală de spectacole unde, ca şi la Badush, erau înghesuite o mie de femei.

Jamila e misterioasă şi solitară. Era la Litere, în al patrulea an de studii, la Universitatea din Mosul. Fusese evacuată în iunie, cu

puţin timp înainte de cucerirea totală a oraşului de către Daesh. Un comando militar irakian mobilizat de urgenţă de parlamentara noastră Vian Dakhil a scos-o din viesparul jihadist, împreună cu vreo patru sute de colegi yazidiţi. S-a întors în satul ei, de unde Daesh a ridicat-o în august…

Hevy e coafeză. Lucra în salonul fratelui ei. Părul lung îi cade pe spate în două cozi groase. E drăguţă, are ochii de culoarea mierii, pielea aurie şi nasul acvilin.

La douăzeci şi şapte de ani, Bushra e cea mai mare din grup. Ster e o tânără păstoriţă care nu a mers niciodată la şcoală. Amândouă sunt timide şi retrase. În vârstă de cincisprezece ani, Evara e cea mai mică şi cea mai plângăcioasă din clubul nostru. Foarte emotivă, primeşte veştile proaste, care nu lipsesc, cu şiroaie de lacrimi. Naline râde de dânsa.

— E mai rea decât tine, îmi spune ea. Nu trebuie să dea apă la şoareci imediat ce Abu Anas îi articulează o palmă, pentru că data următoare o să-i dea două. Cele care obişnuiesc să plângă din te miri ce sunt ca prostituatele: practică cea mai veche profesie din lume. Stăpânii noştri vor să ne vadă plângând şi să facă sex. Asta-i specialitatea lor. Nu trebuie să le facem jocul. Să nu le oferim aceste mici plăceri. Trebuie să rezistăm!

Seara, am adormit imediat ce am închis ochii. Nu am auzit când s-au întors Abu Anas şi Abu Omar. Au urcat direct la etaj şi au plecat din nou la revărsatul zorilor.

Îşi fac apariţia în camera noastră la ora 20:00.

— O să fie târziu pentru rugăciunea de seară, dar n-o veţi rata pe cea de dimineaţă, mormăie Abu Omar. Până atunci, ne e cam foame. Tu, yazidita de la spital, adu-ne ceva de mâncare. *Yalla, yalla!*

Am pregătit un fel de mâncare specific bucătăriei irakiene: şase bucăţi de chebap din carne de oaie cu orez, o salată de ceapă, castraveţi şi roşii şi lipii din făină de grâu. Bat la uşa lor. Naline mă însoţeşte.

— Tu ce faci aici? Coboară imediat! se răsteşte Abu Anas la prietena mea. Am cerut să fim serviţi de… cum te cheamă?

— Jinan.

Împart farfurii şi linguri, întreb dacă să deschid doze de Coca-Cola şi mă dau câţiva paşi înapoi. Abu Anas profită şi mă ciupeşte

de fund. Stau în picioare lângă fereastră, cu privirea în jos şi braţele încrucişate la piept. Cei doi uită de mine, concentrându-se asupra mâncării. Abu Anas mănâncă la fel de repede cum conduce. Abu Omar nu se lasă nici el mai prejos. Se îndoapă la fel de repede ca prietenul său şi reuşeşte să-şi îndese în gură o cantitate mult mai impresionantă de mâncare.

— Yaziditele astea n-au învăţat să prepare carnea, spune poliţistul făcând o grimasă. Chebapul se serveşte uşor ars la exterior, ca să fie crocant, şi roşu la interior. Trebuie să sângereze, Jinan!

Încuviinţez dând din cap.

— Mai doriţi ceva?

— Nu, dispari! Debarasează şi şterge-o. Şi mai ales nu uita: ne vom ruga imediat.

Fetele au răsuflat uşurate când m-au văzut că apar. Credeau că o să mă violeze, îmi imaginez.

— Fetelor, din clipa asta îşi vor mânca chebapul ars pe dinafară, negru ca tăciunele, şi crud în interior. E un ordin venit de sus.

Pufnim în râs.

— Ai vorbit în arabă cu cei doi monştri? întreabă Naline.

— Da, câteva cuvinte!

— Păcat. Aş fi preferat să creadă că doar eu şi Jamila le vorbim limba. Vreau să le fiu interlocutoare. E mai bine să nu le dăm ocazia şi să vorbească una singură, dar nu-ţi face griji, o să fie bine.

La patru dimineaţa, cei doi Abu urlă pe hol.

— Hei, deşteptarea! E timpul pentru rugăciunea din zori.

Au aprins lumina în camera noastră, un bec orbitor la capătul unui cablu electric ce atârnă din tavan.

Abu Anas poartă o *kameez* neagră, pantaloni negri şi are fruntea înfăşurată într-un turban negru. Abu Omar e îmbrăcat cu o *kameez* albă, pantaloni albi şi poartă un turban alb. Ai spune că s-au vorbit şi şi-au schimbat ţinuta. Ieri, poliţistul era în alb, iar imamul în negru. Amândoi au la centură câte un pistol şi un cuţit imens.

Nu reacţionăm, încremenite în refuzul nostru. Ei pleacă, dar se întorc cu nişte bâte din lemn pe care le-au luat de la primul

etaj. Ne alegem cu o chelfăneală.

— Turmă de idioate! izbucneşte enervat Abu Omar. Islamul e religia dreptului şi a dreptăţii. Uitaţi de vechile voastre credinţe absurde de fiinţe primitive, de educaţia voastră de necredincioase. Trebuie să vă faceţi rugăciunea. Trebuie să deveniţi bune musulmane.

Micuţa Evara încasează o bătaie. Încerc să o protejez. Primesc una în ceafă. Îmi pierd echilibrul şi mă prăbuşesc la podea. Mă târăsc.

— Renegata asta e o încăpăţânată şi jumătate, spune Abu Anas uitându-se la mine cu dezgust. Mi-am dat seama încă de la spital.

— Lecţia s-a încheiat – până ne întoarcem. Vă lăsăm să mai reflectaţi, însă numai dacă aveţi creier, se înfurie Abu Omar.

Camera seamănă cu un câmp de luptă de unde se înalţă gemetele răniţilor. Bushra şi Naline se ridică. Jamila şi Evara sunt ţintuite la podea de durere.

Sunt mai mult moartă decât vie. De după ureche îmi curge un firicel de sânge. Bushra îmi spală rana cu dezinfectant. Înţepenite de durere, ne ţinem „consiliul de război”. Nici nu se pune problema să ne convertim. Suntem gata mai degrabă să murim decât să ne supunem. Cine cedează este exclusă din grup.

Spre amiază, cei doi Abu reapar pentru rugăciunea de prânz, înarmaţi cu bastoane de oţel, cabluri de şantier pe care le-au cules din curte. Încep din nou să ne lovească. Încerc să mă feresc de lovituri şi să-mi protejez capul.

Şedinţa de pedeapsă este întreruptă de Husam, paznicul:

— Şefilor, sunteţi căutaţi de la castel.

Explozia de ură se stinge. „Castelul” este numele vilei din faţă, care adăposteşte un centru Daesh clandestin. Abu Anas şi Abu Omar lasă cablurile şi se reped în fugă, dar, cum spun ei, asta nu înseamnă că scăpăm de pedeapsă.

„Castelul” Statului Islamic trece drept ceea ce este: fosta locuinţă a unui yazidit bogat din Rasty. Clădirea roşie cu arhitectură extravagantă şi făloasă, cu turnuleţele şi ornamentele ei ciudate, nu prezintă nici un semn exterior că ar avea o întrebuinţare militară. Nu există nici steag negru pe fronton şi nici vehicule blindate în curte. Când am ajuns cu maşina, am văzut totuşi intrând şi ieşind oameni în ţinută de luptă. Iar dacă

ciulim urechile, din curte, auzim portiere trântite şi zgomote de motor.

Seara, monştrii se întorc, iar tratamentul de şoc este reluat pentru rugăciunea de la apusul soarelui. Ceremonia se transformă imediat într-o goană pe holuri. Încercăm să scăpăm de agresori, care ne prind în cele din urmă în bucătărie sau în camere.

— Câtă vreme veţi refuza să vă rugaţi, veţi fi duşmancele noastre şi nu vom avea pic de milă, avertizează Abu Omar.

Noaptea, nu mă pot răsuci în pat din cauza contuziilor.

A doua zi, supliciul reîncepe. Dimineaţa şi seara, ne insultă şi ne bat cu sentimentul că şi-au făcut datoria islamică.

Naline, „purtătoarea noastră de cuvânt", încearcă să-i facă să fie rezonabili:

— Ne trataţi fără nici cel mai mic respect, ne oprimaţi pentru plăcerea voastră, ne bateţi, sunteţi gata să ne ucideţi, dar niciodată nu ne veţi lua sufletele!

— Ah! Aveţi suflet! Asta-i cea mai bună! Anunţaţi-l pe calif, anunţaţi-l pe Abu Bakr al-Bagdadi! Captivele yazidite au suflet! izbucneşte în bătaie de joc Abu Anas.

— Nu veţi reuşi să ne schimbaţi! Refuzăm să abjurăm! Suntem yazidite din timpuri imemoriale.

Abu Omar se enervează şi o plesneşte pe Naline.

— Cum poţi să preamăreşti dragostea de Dumnezeu şi în acelaşi timp să ne tratezi ca pe nişte animale? îl întreabă ea.

— Pentru că nu valorezi mai mult decât o oaie! Apropo, ce mai face Regele-Păun al vostru? Dacă Dumnezeul vostru ar exista, ar trebui să vină să vă salveze. De ce nu reacţionează? întreabă el, după care iese din cameră fără să mai aştepte răspunsul.

Pe Abu Omar l-am poreclit „Vulpoiul". Lui Abu Anas îi spunem „Ursul". Le-am inventat porecle deoarece îşi ascund adevărata identitate. În arabă, *Abu* înseamnă „tatăl lui". Susţinătorii Daesh adaugă acestui cuvânt un nume ales în funcţie de referinţele islamice.

Abu Omar este un arab sunnit cu o barbă lungă şi stufoasă. Celibatar, provine dintr-un trib important din zona Bagdadului. I-a povestit lui Naline că a luptat împotriva americanilor şi că vrea

să răstoarne guvernul şiiţilor, duşmanii lui, pentru a instaura califatul.

— Nu am nici familie, nici părinţi, nici fraţi sau surori. Războiul ăsta e războiul meu. Daesh a devenit familia mea, i-a spus el prietenei mele pentru a-şi justifica furia.

Abu Omar a fost închis la Badush, de unde a fost eliberat în iunie de către Daesh, în timp ce deţinuţii şiiţi au fost masacraţi. De la eliberarea sa, este imam al Statului Islamic. Sectar, fanatic şi intolerant, iese în mod regulat în faţă pentru a stimula credinţa luptătorilor. Potrivit spuselor lui Naline, Abu Omar urmăreşte o răzbunare obscură.

— Felul în care îi urăşte pe şiiţi depăşeşte orice raţiune. Nu numai pentru că îi consideră eretici. Mai e ceva, dar ce? Să fi supravieţuit unui masacru sau mai ştiu eu cărei orori de nedescris? se întreabă ea.

Nu-i înţeleg violenţa şi cu atât mai puţin războaiele pe care le duce, însă îi atrag atenţia lui Naline că e cel puţin la fel de rău şi de vehement cu şiiţii ca şi cu yaziditii, pe care vrea să-i „nimicească" şi să-i „şteargă de pe faţa pământului". Ajungem la concluzia că nu iubeşte pe nimeni.

— Iubeşte doar moartea, adaugă Naline. Pe front, trebuie să-i însufleţească pe cei care merg pe calea martiriului şi să-i încurajeze pe sinucigaşii cu bombe. Îşi agită cartea sfântă pentru a împinge la crimă şi a-i conduce pe ceilalţi la nenorocire.

Abu Anas nu e nici el mai breaz. E un terchea-berchea căruia i se întâmplă să mai şi râdă, dar rareori din toată inima. De altfel, nu râde, mai curând rânjeşte. Pretinde că a fost profesor de arabă în Erbil, capitala Kurdistanului Irakian. Nu prea îmi vine a crede. Manifestă prea mult dispreţ faţă de kurzi ca să-i fi putut învăţa ceva. Lat în spate, este de origine turkmenă, iar uneori vorbeşte într-un dialect turc cu soţia lui; căci bruta asta e căsătorită. Seara, îi telefonează uneori soţiei şi-i promite să o viziteze la Mosul ca să-i dea bani. Abu Anas o asigură că e în slujba lui Dumnezeu şi a poporului sunnit, pe care îl „protejează" de „oameni ca noi". E necioplit şi vulgar. Nu ştiu în ce constă misiunea sa de poliţist, dar mi se pare că războiul e viaţa lui. Îi detestă pe şiiţi, pe kurzi, pe creştini şi pe yaziditi. Nu mai departe de ieri, a ameninţat că o altoieşte pe Evara. Micuţa îndrăznise să-l provoace ţipând cât o

ţinea gura: „*Beji peshmerge!* Trăiască peshmerga!”. I-am cerut toate Evarei să-şi ţină gura. A fost o greşeală. S-a apucat să cânte un cântec al lui Şiwan Perwer, idolul kurzilor:

Au ajuns ai noştri peshmerga,
În echipamentul lor de luptă,
Sunt ai noştri *guerrilleros*,
Cu armele şi cartuşierele pe umăr.

Cei doi Abu s-au năpustit asupra ei. Am încercat toate cinci să o eliberăm, trăgând-o de mâini şi de picioare. A continuat să cânte:

Iată, au ajuns ai noştri peshmerga,
În echipamentul lor de luptă,
Ei sunt lumina ochilor mei,
Daţi-le trandafiri roşii în mâini.

I-au pus căluş şi au prins-o cu cătuşe de o ţeavă de apă din bucătărie, „ca să se calmeze”.

Pedeapsa a ţinut până a doua zi, în revărsatul zorilor.

În absenţa celor doi Abu, zilele ne sunt punctate de sarcinile noastre domestice. Trebuie să facem curăţenie, să spălăm şi să călcăm rufele din casă şi de la „castel” şi să pregătim mesele. Cei doi bărbaţi au pretenţia să aibă o casă curată şi bine pusă la punct şi mese servite la timp, cât ai pocni din degete. Stăpânii noştri ne umilesc cu cea mai mică ocazie şi nu găsesc niciodată cuvinte îndeajuns de dure pentru noi.

Husam, paznicul, aduce în fiecare zi provizii pentru mese în saci mari: carne de oaie, miel sau pui, legume, orez şi fructe – portocale şi mere importate din Turcia. Husam e cât se poate de urâcios.

După prima ciomăgeală colectivă, ne-a adus de la „castel” produse antiseptice, bandaje şi comprese. Un gest surprinzător din partea lui. Bănuim că a acţionat mai mult din interes decât din milă. Ca să-şi asigure liniştea, era cu certitudine mai bine să aibă grijă să nu suferim complicaţii medicale.

Am fi avut totuşi nevoie de un infirmier, având în vedere faptul că dorinţa lui Abu Omar şi a „fratelui" său de a ne converti cu forţa la islam devenea o obsesie. Imamul încearcă să ne iniţieze în Coran prin surele pe care ne cere să le citim. Îi răspundem că nu ştim să citim în arabă. Ne cere să repetăm după el. Îngăimăm versetele aiurea. Suntem obligate să învăţăm *şahada*, crezul. Ne bâlbâim: *„Ashhadu an la ilaha illallah, wa ashhadu anna Muhammadan rasulu-llah*" – „Mărturisesc că nu există alt dumnezeu în afară de Dumnezeu, mărturisesc că Mahomed este mesagerul lui Dumnezeu". Mai rămâne să recit textul cu sinceritate pentru a deveni o adevărată musulmană, ceea ce nu-i cazul nici pe departe.

Exasperaţi de atâta încăpăţânare, cei doi Abu s-au decis să treacă la o viteză superioară, transferând sarcina convertirii noastre către doi torţionari autentici. Aceştia traversează strada pentru a veni să-şi exercite abilităţile asupra noastră – sunt nişte indivizi din cazarma Daesh. Îndurăm torturile în curte, când soarele e la zenit. Suntem legate cu mâinile la spate şi puse în lanţuri câte trei, sub ameninţarea unei puşti-mitraliere. Lanţurile sunt fixate de un inel prins în zidul de incintă. Aşezate pe cimentul înfierbântat, ne coacem ca-ntr-un cuptor.

După o oră, îmi simt capul de parcă ar face implozie. Încep să am halucinaţii. Leşin.

M-am trezit după ce au aruncat pe mine o căldare cu apă – abia mă mai ţin pe picioare. Când, într-un târziu, călăii noştri ne dezleagă, mă împleticesc până în casă şi mă prăbuşesc pe saltea, de unde nu reuşesc să mă mai ridic până a doua zi. Într-o stare de semiconştienţă, o aud pe Bushra implorându-i pe stăpânii noştri să nu o mai tortureze. E gata să se supună. Naline îi porunceşte să tacă.

— Dacă mai continui, te pedepsesc eu. Nu uita că am încheiat o înţelegere. Dacă cedăm în privinţa rugăciunii, cedăm şi în privinţa onoarei noastre.

A doua zi, căldura uscată şi arzătoare ne copleşeşte ca în fiecare din zilele acestui sfârşit de vară toridă. Pentru a condimenta şedinţa, torţionarii noştri au mai găsit o variantă: ligheanul cu apă din care beam înghiţituri mici pentru a ne rehidrata ne este luat, în ciuda lamentaţiilor noastre. A doua zi,

intrigate, îi vedem, încă de la sfârşitul dimineţii, alergând după şoareci prin bucătărie. Domnii au pus capcane. Prind patru animăluţe, le omoară şi le aruncă într-un urcior: cadavrele plutesc pe apă. Aceasta va fi noua noastră fântână.

În timpul şedinţei desfăşurate în bătaia soarelui, ne obligă să lipăim, stând legate, apa din recipientul cu şoareci morţi. Refuz. Un temnicer îmi întinde un pahar.

— Se bea ca zerul. Am îndepărtat firele de păr.

Mă forţează să înghit un pahar, apoi încă unul.

— Ai să vezi că e excelent pentru digestie, mă asigură el.

Vomit.

Noaptea, frica să nu mă otrăvesc îmi dispare, însă cel mai mult mă îngrijorează starea Jamilei. Are crampe, febră şi ameţeală. Inima îi bate nebuneşte, respiră sacadat. O insolaţie. O acoperim cu o pânză umedă. O ţin de mână.

O veghez o parte din noapte, aşezată la căpătâiul ei, cu fotografia fericirii mele în poală. În poză sunt machiată, am pometii aproape rotunzi, fruntea neacoperită şi părul potrivit de lung şi cu volum. „O adevărată frumuseţe”, spunea despre mine Walid. Acum nici măcar nu mai îndrăznesc să mă uit într-o oglindă. Mă cuprinde melancolia. Izbucnesc în lacrimi.

Plâng, copleşită de nenorocirea mea. Hohotele mele de plâns o trezesc pe Naline.

— Dormi, Jinan, dormi! Şi dă-mi fotografia. O venerezi, însă îţi face rău. O să ţi-o iau. Îţi promit că n-am s-o pierd. Ai încredere!

— Bine, dar nu pot fără ea. Ai să vrei, te rog, să mi-o dai câte o oră pe zi?

— Am să ţi-o dau din când în când. Îţi promit.

Naline ne dă din forţa ei. Fără ea n-am putea rezista. A fost prima care a îndurat tortura apei cu şoareci morţi. A avut mai mult curaj decât noi.

Torţionarii vor mai întâi s-o frângă pe ea. În după-amiaza asta au instalat un generator într-un colţ al curţii. La început nu i-am acordat atenţie. Am crezut că paznicul avea o problemă legată de branşamentul electric.

În continuare este îngrozitor de cald. Suntem legate şi încătuşate ca în fiecare după-amiază. Unul dintre torţionari face un semn din bărbie, porneşte instalaţia şi motorul începe să

duduie. Cu faţa schimonosită, complicele lui flutură un cablu electric şi înaintează spre Naline, care păleşte.

— O să te trecem pe curent electric, îi spune el. Am să-ţi fixez firul maro de ureche şi pe cel verde în sex. O să iasă scântei. Curentul o să-ţi străbată tot corpul. O să ai pielea cum e carnea de peşte.

O trânteşte la pământ.

— Opreşte-te! urlă Naline.

— Şi de ce, mă rog? Nici n-am început! se plânge individul care se pregătea să pună electrozii.

Încălecând pântecele lui Naline, strânge în mâini cele două fire electrice.

— Lasă-mă! Sunt de acord să mă rog!

— Repetă!

— Sunt de acord.

— *Allahu Akbar!* Am câştigat, strigă triumfător torţionarul ridicându-şi pumnii. Ţi-am spus eu, ar fi trebuit să începem cu asta. Nimic nu e mai bun decât electricitatea, continuă el. Am găsit antidotul pentru apostaţi.

Nu îndrăznim s-o învinuim pe Naline. De îndată ce ne-am adunat în camera comună, îşi cere scuze şi îşi asumă îngrozitoarea înfrângere.

— Când s-a aplecat asupra mea, am citit în ochii lui că pierdusem. Şocurile electrice m-ar fi ucis sau m-ar fi băgat în comă şi ei m-ar fi violat.

Nu o condamn. N-aş fi suportat să-mi văd prietena torturată, şi cu atât mai puţin să fiu şi eu supusă aceluiaşi tratament.

Anunţaţi prin telefon de zbirii lor, Abu Anas şi Abu Omar se întorc înainte de apusul soarelui pentru ceremonie. Spunem o *şahada* regulamentară în salon, iar Abu Omar, imamul terorii, ne declară musulmane.

— Acum vom rosti rugăciunea de la căderea nopţii. Vă veţi face abluţiunile, după care vă veţi întoarce spre Kaaba, sfânta moschee de la Mecca. Pregătiţi-vă!

Îmi dau cu puţină apă pe faţă. N-am de gând să renunţ la tehnica mea de „camuflare”. Până acum, strategia a funcţionat, căci am trecut prin ochiurile plasei, am scăpat de agresorii sexuali.

Abu Omar oficiază ritualul. Abu Anas stă puţin mai retras, în dreapta lui. Noi stăm în spatele lor. Imamul ne cere să-i imităm gesturile. Mormăim o nouă *şahada*, înghiţind cuvintele, după care ne prosternăm de patru ori. Îl imit pe Vulpoi, însă mintea mea nu-mi urmează trupul. Mă rog după ritualul musulman, însă gândul îmi este la Dumnezeul meu. Îi rog pe Îngeri să-mi vină în ajutor.

Abu Anas e mulţumit de ceremonie, însă are o îndoială.

— Aş vrea să văd dacă se închină aşa cum trebuie. Mâine am să instalez o cameră ca să le filmez, propune el.

— Bună idee! încuviinţează imamul. Ce mâncăm ca să sărbătorim asta?

Ca de obicei, pregătim chebap. Eu sunt însărcinată cu servirea.

— Iată deliciosul nostru chebap adus de o musulmană. Ce plăcere, spune Abu Omar.

— Dacă n-ar fi atât de murdară, aş săruta-o. Am avut destulă răbdare cu chestia asta, spune Abu Anas.

Simt că mă prăbuşesc.

— Fireşte că le vom sărbători cum se cuvine pe captivele noastre, dar nu în seara asta. E şi mâine o zi! Hai, ieşi de-aici! Nu mai vrem să te vedem! decide Abu Omar în marea lui milostivire.

Cobor consternată.

— E din cauza mea, se învinovăţeşte Naline.

O rugăm să nu-şi mai aducă atâtea acuzaţii. Reînnoim pactul.

Capitolul 6

Călătorie la capătul iadului

Iona în burta peştelui – Călăii Evarei – Vizita prizonierei de la Rakka – Abu Mohamed al-Amriki – Duhoare de animal

În fiecare seară ne obsedează întoarcerea celor doi Abu în bârlogul lor. Parcă ar fi cele două feţe ale aceleiaşi monede. Ne temem de forţa violentă a lui Abu Anas şi ne păzim de perversitatea lui Abu Omar. De la convertirea noastră forţată, Ursul turkmen şi Vulpoiul din Bagdad se poartă cu noi cu menajamente. Torţionarii din cazarma Daesh au încetat să ne mai chinuie.

Noua noastră „credinţă" se adaptează la circumstanţe. Ne sacrificăm seara şi dimineaţa pentru ritualul rugăciunii, în încercarea de a ne mulţumi persecutorii. De îndată ce pleacă de acasă, adică tot restul zilei, ignorăm universul lor coranic. Abu Anas este mulţumit de imaginile înregistrate de minicamera de supraveghere pe care a fixat-o în partea de sus a unui raft. Prestaţiile noastre religioase, acele scene filmate, sunt pentru el dovada clară a măreţiei Statului Islamic. Războinicii, *ahl al-harb*, cum spun ei, au ştiut să aducă nişte necredincioase pe calea adevăratei religii. Nu contează că s-a recurs la violenţă şi că aceste convertiri nu sunt decât aparente – rezultatul e acolo, sub ochii lui, concret şi cât se poate de real. Înregistrările video o dovedesc. Captivele, *al-sabi*, au fost conduse în casa islamului.

Pentru mine, aceste prosternări sunt nişte mascarade. Nu au nici o valoare spirituală. M-am prefăcut că recit crezul.

Pe Abu Omar îl doare-n cot de frământările mele sufleteşti. De

altfel, pentru el, eu nici măcar nu am suflet. Odată câştigată bătălia pentru convertirea noastră, s-a angajat într-o luptă pentru curăţenia noastră. După Allah, igiena. Ne reproşează că înainte de rugăciune ne mulţumim cu abluţiuni parţiale.

— Dumnezeu îi iubeşte pe cei care se întorc spre El şi pe cei care se purifică, ne trânteşte el adunându-ne pentru rugăciunea din zori. Curăţenia reprezintă jumătate din credinţă. Trebuie să vă faceţi abluţiunile, repetă imamul.

Avem dreptul, uneori în toiul nopţii, la lecţii privind respectarea igienei personale. Este incredibil să-l auzi vorbind despre demnitatea umană! Citează o sură din Coran:

— „O, voi, cei care credeţi! Atunci când vă gătiţi pentru rugăciune, spălaţi-vă feţele voastre şi mâinile voastre, până la coate, treceţi-vă mâinile voastre ude peste capetele voastre şi spălaţi-vă picioarele voastre până la glezne! Dacă sunteţi spurcaţi, atunci curăţaţi-vă”.

Îşi închide cartea sfântă de care nu se desparte niciodată şi începe să ne explice virtuţile purificării. Ne recomandă *gusl*, baia completă.

— Duhniţi! Mergeţi şi vă spălaţi – şi, mai ales, daţi cu săpun!

Nu urmăm instrucţiunile.

Cum îndrăzneşte individul ăsta să ne vorbească despre intimitatea noastră?

Pentru a frânge refuzul nostru comun în privinţa băii, Abu Omar ne dă ultimatumuri, pe care nu le pune în practică, deoarece nu obţine satisfacţie, însă simt că este tot mai exasperat.

— Tot nu v-aţi făcut duşul, o să plătiţi scump pentru asta, bombăne el întorcându-se târziu şi enervat.

Se învârte nervos, în timp ce Abu Anas se îndepărtează ca să dea un telefon. Spre marea mea uşurare, cei doi Abu par preocupaţi de o problemă mult mai gravă decât igiena noastră. Fără a zăbovi, se încuie la etaj. Codul roşu s-a încheiat. Stingem lumina în dormitor. Vorbesc în şoaptă cu Jamila, „intelectuala” trupei noastre de captive.

Jamila nu se confesează prea mult. Pentru ea, orăşeanca, probabil că eu sunt doar o fată de la ţară, o fiică a câmpului – desigur, mai dezgheţată decât mulţi, dar, oricum, o ţărancă. Are rude în Europa, unde spera să imigreze înainte ca soarta ei să ia o

altă întorsătură. Până în iunie, Jamila a locuit în Mosul, la părinţi. La căderea oraşului, ai ei s-au retras la Sinjar, fugind din calea Statului Islamic. Prietenele sale arabe de la universitate au văzut cum Daesh îşi impune regulile în „capitala” califatului. Ele afirmă că nimeni nu le deranjează atâta vreme cât urmează întru totul instrucţiunile Statului Islamic. Ies doar în *niqab*, urmate ca o umbră de un însoţitor care face parte din familie. Bărbaţii respectă câteva măsuri elementare de securitate: nu fumează pe stradă şi evită să se apropie de centrele Daesh.

Statul Islamic oferă şi sfaturi vestimentare. Bărbaţilor le recomandă să urmeze moda cămăşilor lungi până la genunchi şi a pantalonilor care se opresc deasupra pulpei piciorului. Magazinele ce vindeau articole de îmbrăcăminte după moda occidentală s-au închis. Comercializarea alcoolului, saloanele de coafură, de cosmetică, magazinele cu produse de înfrumuseţare sunt de acum interzise. Nu mai există decât o singură lege, şaria!

Jamila este pasionată de istoria antică. A urmat cursurile Facultăţii de Litere din Mosul.

— Membrii Daesh sunt nişte tâmpiţi. Ne spun că practică islamul aşa cum era la origini, dar îşi reneagă propriii profeţi, îmi explică ea. Am să-ţi spun povestea lui Iona, cum este cunoscut de evrei şi de creştini, sau Yunus, cum îi zic musulmanii. Mormântul lui se află la Mosul, într-o moschee pe care fanaticii au profanat-o la 24 iulie. Iona a trăit cu foarte mult timp în urmă, în perioada Imperiului Asirian, care se întindea de la Babilon până la Ierusalim. În Vechiul Testament, cartea celor trei religii, el este inclus în rândul celor doisprezece profeţi mici.

— N-ai vrea să-mi spui aventura lui? Şi aşa nu mi-e somn.

— Păi, să-i dăm drumul. Să începem povestea lui Iona şi a peştelui celui mare.

— De ce peştele cel mare?

— Ai răbdare! Ascultă. Într-o zi, Dumnezeu i-a poruncit lui Iona să se ducă la Ninive, actualul Mosul. Cetatea asiriană era bogată, iar regii săi construiseră un castel, „palatul fără seamăn”, populat cu statui uriaşe şi tauri înaripaţi. Oraşul era înconjurat de un zid imens din cărămidă roşie. Dumnezeu voia ca Iona să-i avertizeze pe locuitori că va abate asupra lor pedeapsa supremă: distrugerea oraşului lor de necredincioşi. Însă Iona s-a eschivat şi

a pornit în direcţia opusă. S-a îmbarcat pe o corabie care, în timpul călătoriei, a fost surprinsă de o furtună îngrozitoare. Marinarii au tras la sorţi ca să vadă cine era vinovat de nenorocirea lor, iar ţap ispăşitor a ieşit Iona, care a fost aruncat peste bord. Dar a fost salvat de o balenă. Peştele cel mare l-a înghiţit şi l-a ţinut în burta lui trei zile şi trei nopţi. Apoi, balena l-a scuipat pe o plajă.

— Ca pe un sâmbure de prună?

— Dacă vrei tu… Când s-a trezit, Iona şi-a regretat fuga, s-a dus la Ninive şi a anunţat catastrofa. Covârşiţi, locuitorii cetăţii s-au pocăit şi Dumnezeu i-a iertat. Şi astfel oraşul a fost cruţat. Pentru religiile Cărţii, Iona este martorul dreptăţii divine. Creştinii din regiune acordă o mare importanţă acestei poveşti, ca şi musulmanii, care îi dedică lui Yunus o sură în Coran.

— Atunci de ce Daesh i-a dinamitat mormântul?

— Pentru că sunt nişte imbecili. Oamenii ăştia urăsc arta şi frumuseţea umană.

În timp ce adorm, mă întreb cum arată marea. N-am călătorit niciodată până pe coastele Siriei sau ale Turciei. Orizontul meu se limitează la culmile rotunjite ale munţilor Sinjar.

Îl visez pe micul profet în burta peştelui celui mare, când o lumină mă orbeşte. Cei doi Abu o trag pe Evara de păr. Dintr-un salt, mă reped să le tai calea. Jamila şi Naline mi s-au alăturat. Încercăm să le blocăm trecerea.

— Căraţi-vă! porunceşte Abu Anas.

Se repede la noi, cu capul înainte şi măciuca de oţel gata să lovească. Mă izbeşte cu toată greutatea şi reuşeşte să-şi croiască drum, urmat de Abu Omar, care o trage de braţ pe prietena noastră. Îi ajungem la capătul scărilor. Abu Anas ne respinge cu lovituri de ciomag. Ne protejăm feţele, încercând s-o prindem pe Evara. Prea târziu. Abu Omar a trântit uşa în urma lui. Abu Anas lansează un ultim asalt împotriva noastră. Ne retragem.

— Fugiţi în cameră şi staţi liniştite. Nu mă obligaţi să cobor din nou la voi, c-o să vedeţi ce păţiţi. Pe prima care face pe deşteapta o sparg!

Spumegă de furie.

— Deci cu cine începem?

Scos din fire, se răsuceşte pe călcâie, se repede pe scări şi li se

alătură lui Abu Omar şi Evarei în camera încuiată cu cheia.

Urmarea am ghicit-o toate cu mult înainte de întoarcerea în dormitor a Evarei, la miezul nopţii. Abu Omar i-a dat jos pantalonii de trening şi i-a rupt bretelele cămăşuţei. Evara s-a apărat cum a putut. Abu Omar a început să o sărute pe gât. A forţat-o să se întindă pe unul dintre paturi. Cu pantalonii în vine, s-a aruncat asupra victimei sale.

— Sunt moartă! a spus Evara când s-a întors.

Abia respira.

— Vreau să mor. N-aş mai putea da nicicând ochii cu părinţii mei. Am să mă sinucid.

Am încercat să o liniştim. I-am spus că o iubim şi că ea nu are nici o vină.

— Eşti sora noastră şi nu te vom abandona niciodată.

A doua zi, cei doi au trecut din nou la atac. Când s-a întors la etajul nostru, era distrusă şi disperată, plină de vânătăi. Sângera.

— Cine ar îndrăzni să te condamne ar fi mai rău decât Daesh. Îţi jur că ne vom salva împreună. O să evadăm, îi spune Naline.

Cei doi Abu nici măcar nu-şi pun problema să o ducă la spital pentru tratament. Nervoşi, temnicerii noştri au alte priorităţi. Într-o dimineaţă, şase jihadişti se adună în micul salon de la parter. Prindem câteva frânturi din discuţia lor, dar nu suficient pentru a şti despre ce este vorba. Am impresia că-l recunosc din spate pe Abu Musa, dar nu sunt sigură. I-am auzit urcând în maşini şi pornind în trombă. Am zărit şi avioane.

— Erau americanii, spune Husam, paznicul, care pretinde că poate distinge cu ochiul liber, deşi pare absurd, o aripă de F16 american de una de Rafale franţuzesc.

În fiecare dimineaţă ne spune câte mese avem de pregătit, pentru că nu suntem doar sclavele celor doi Abu. Trebuie să gătim şi pentru cazarmă, mai ales. Adică, în fiecare zi, prânzul şi cina pentru vreo douăzeci de persoane, cel puţin. Felurile de mâncare variază foarte puţin. Gătim supe de linte şi de fasole roşie, carne de oaie, chebap, tocane de roşii şi vinete, cartofi fierţi cu pătrunjel. Prepararea ne ocupă o parte a dimineţii. Ghicim când vin oaspeţi de seamă la centrul Daesh după calitatea mâncărurilor solicitate.

Husam tocmai a intrat în bucătărie ca să lase un vraf de pachete în timp ce frecam podeaua cu apă din belşug. Ne-a comandat o masă pentru o sută de persoane. Trebuie să fie gata la începutul după-amiezii.

— Este o operaţiune de comando, aşa că nu vă moşmondiţi, yaziditelor.

Aşezate cu picioarele încrucişate în curte, preparăm *kuttelk*, o specialitate locală. Hevy este intendenta noastră. Asistată de Jamila, fac nişte găluşte triunghiulare din carne, bulgur măcinat, ceapă şi condimente. Naline prepară salatele de roşii şi castraveţi.

— După părerea mea, sunt aşteptaţi oameni importanţi. Fetelor, cred că se pregăteşte banchetul emirilor! exclamă Jamila.

În stradă scrâşnesc pneuri şi se trântesc portiere. Auzim zăngănit de arme şi ordine. Cei doi Abu trec ca o vijelie. Agitat, Abu Omar se asigură că suntem în grafic.

Bănuim prezenţa între zidurile „cazarmei-castel” a unor mari şefi ai Statului Islamic. Poate e şi califul lor în persoană?

— Conform canalelor de televiziune kurde, liderii Daesh trec prin zonă atunci când circulă între Irak şi Siria, ne explică Jamila.

Când era studentă la Mosul, apoi cât a stat din nou la părinţii ei, urmărea îndeaproape ştirile, ceea ce nu era cazul nostru, simple ţărănci din Sinjar.

Nu ştim dacă Abu Bakr al-Bagdadi a gustat din mâncarea noastră, dar, în orice caz, masa a fost servită la ora stabilită. La scurt timp după aceea s-a auzit huruitul motoarelor. Jihadiştii au plecat în trombă, cu mai multe convoaie de maşini.

Seara, avem dreptul la o serată video în micul salon. Celor doi Abu le place să se închidă în această cameră rectangulară şi întunecată pentru a viziona filme pe un laptop pe care-l aduc de la etaj. Abu Anas şi Abu Omar se delectează cu filme de propagandă morbide postate pe internet de Statul Islamic.

— Veniţi să vedeţi cum sunt ucişi yaziditii, spun ei în chip de invitaţie.

Pe lângă secvenţa pe care ne pun s-o vedem, filmuleţul mai înfăţişează lupte din munţii Sinjar şi operaţiunea sinucigaşă a unui kamikaze care se avântă la volanul unei cisterne de benzină spre o poziţie inamică. Este un documentar brut – din toate punctele de vedere. Trei prizonieri legaţi stau în genunchi. Călăii

lor, cu cagule, le îndreaptă capetele, cu un cuţit în mână. Unul dintre asasini pronunţă sentinţa de condamnare la moarte în faţa unui steag negru, izbucneşte inevitabilul *Allahu Akbar*, gâturile sunt tăiate din lateral, apoi ţestele sunt aşezate pe trunchiurile cadavrelor. Se încinge o miuţă cu căpăţâna unuia dintre decapitaţi drept minge. Un soldat îşi driblează partenerii, în hohotele de râs ale jihadiştilor.

— Asta-i soarta apostaţilor, comentează sobru Abu Anas la sfârşitul „proiecţiei", înainte de a închide computerul, satisfăcut de demonstraţia lui şi de spaima noastră mută.

— Cine ne spune că sunt yaziditţi? întreabă Naline ca să rupă tăcerea.

— Statul Islamic, micuţa mea yazidită.

— Şi care-i dovada?

— N-ai văzut privirile satisfăcute ale tăietorilor de capete? Ei vor merge în paradis pentru că au ucis apostaţi, iar necredincioşii ăia sunt yaziditţi, ca tine. Într-una din zile o să vă aducem un cap ca să bateţi mingea în curte. Sportul te menţine în formă.

— Locul acestor asasini este în iad.

— Te înşeli. Tăierea capetelor necredincioşilor te duce în paradis.

Abu Anas zâmbeşte. Mă întreb dacă-i face plăcere să ucidă.

Alături de citirea Coranului pentru Abu Omar, filmele sunt distracţia preferată a stăpânilor noştri. Ele întreţin spaima care ne copleşeşte. Cei doi Abu se delectează cu punerea în scenă a unor crime, precum şi a violenţelor la care suntem supuse.

Am observat privirile dezgustătoare pe care cei doi i le aruncă lui Hevy. Coafeza noastră din Sinjar îi atrage – îşi plimbă privirile pe fesele ei dezvoltate şi ferme, apoi de-a lungul picioarelor, care se termină cu nişte glezne foarte delicate. O scutim de corvoada meselor, însă dorinţa lor e poruncă. Şi în felul ăsta, într-o seară, Hevy e urcată la etaj, de unde coboară abia pe la miezul nopţii.

De îndată ce a intrat în cameră, Abu Anas şi-a scos pistolul, l-a îndreptat spre tâmpla ei şi i-a ordonat să se dezbrace. Ea nu s-a supus. Poliţistul Daesh a scos o pereche de cătuşe dintr-o geantă sport şi i-a prins încheieturile mâinilor.

Hevy nu vrea să povestească, nici măcar să se plângă. Buimăcită, şi ea, la fel ca Evara, e obsedată de ideea sinuciderii.

Mai mare decât Evara, pare şi mai hotărâtă să-şi pună capăt zilelor. O supraveghem îndeaproape şi o înconjurăm cu şi mai multă atenţie, dar se închide în sine, ca şi Evara, într-o muţenie totală.

— Indivizii ăştia ne iau drept o turmă de capre, izbucneşte indignată Jamila. Şi când te gândeşti că Abu Anas e căsătorit, iar Abu Omar pretinde că-i om evlavios!

Într-o dimineaţă avem surpriza unei vizite feminine. Tânăra este adusă în vilă de un soldat în echipament de luptă islamic care dispare imediat. E înfăşurată într-o *burka*, o mantie neagră ce-i ajunge până la picioare. O pereche de mănuşi negre completează ansamblul, de care ea se debarasează în grabă, dând la iveală nişte blugi decoloraţi şi un tricou alb.

— Mă numesc Sherine, spune ea odată scăpată de uniformă.

O recunosc pe fata frumoasă şi zveltă, cu păr arămiu, care fusese selectată de Abu Musa în casa de la piaţa de sclave. Sherine ne spune că acum e a doua soţie a emirului. Trăieşte „în familie", alături de prima lui soţie şi de fiul jihadistului. Este forţată să fie soţia şefului, dar şi o slujitoare invidiată de rivala ei, care a ajuns chiar să o acuze în faţa emirului că-l maltratează pe fiul lor. Iar Abu Musa i-a dat dreptate, pedepsind-o pe Sherine. S-a „convertit" la islam. Metamorfoza ei religioasă pare mai avansată decât a noastră; ştie surele, însă zelul ei nu o convinge pe prima soţie.

— Situaţia mea e deja dificilă, însă asta nu-i e de ajuns. Îl stârneşte pe Abu Musa împotriva mea, iar emirul îi dă întotdeauna dreptate, ca să aibă linişte. I se spune emir, dar nu are nimic dintr-un prinţ. E o brută tâmpită, se destăinuie Sherine.

Ideea lui Abu Musa de a o muta pe Sherine în casa celor doi Abu în timp ce el îşi vede de ale lui i-a încolţit probabil în minte la ultima lui vizită, în ziua marii reuniuni Daesh.

— Sunt nişte fete yazidite în celălalt capăt al oraşului, la fraţii mei Abu Anas şi Abu Omar; îţi dau voie să te întâlneşti cu ele, i-a spus lui Sherine odată întors acasă.

Decizia lui are ca efect imediat ieşirea celor două femei din izolarea lor.

— Războinicul preferă liniştea unui *ménage à trois*, ironizează Jamila.

Sherine e încântată că poate vorbi liber. E inepuizabilă. După spusele ei, Abu Musa este un fost tânăr subofiţer al lui Saddam eliberat din armată după dizolvarea forţelor irakiene de către americani în 2003. Ca mulţi arabi sunniţi, s-a alăturat atunci insurecţiei islamiste. Este expert în tunuri antiaeriene, însă foloseşte doar mitraliere vechi DŞK.

— Se pare că acest tip de maşinărie poate trage sute de gloanţe pe minut. Visul lui e să doboare un avion, dar e ca şi cum ai vrea să ucizi un vultur cu o piatră, râde ea în bătaie de joc.

A doua zi, Sherine ni se alătură din nou spre prânz.

— Am voie să vin în fiecare zi, anunţă ea triumfătoare. E cea mai bună veste de când am fost răpită. Trebuie să pregătesc micul dejun şi să fac curăţenie, după care mă pot întâlni cu voi. Scorpia e încântată că dispar în timpul zilei – şi eu la fel.

Vizitele lui Sherine mă încântă, însă mi-e teamă să nu dau nas în nas cu Abu Musa.

— Nu-ţi face griji, garda lui de corp mă însoţeşte de la maşină până la vilă, şi apoi nu se înjoseşte el să stea de vorbă cu captivele.

Sherine îmi reaminteşte momentul dureros al despărţirii de Amina. În aceeaşi zi, în salonul casei în care s-a făcut vânzarea, Sherine şi-a pierdut sora, pe Suzane.

— L-am urmat pe Abu Musa fără să crâcnesc pentru că-mi dăduse asigurări că mătuşa şi sora mea vor putea veni cu mine, însă nu şi-a ţinut cuvântul. Mătuşa mea e într-o casă din Tal Afar, împreună cu nişte prizonieri yazidiţi, femei şi copii. Pot vorbi cu ea la telefon, am putut să o salut, însă Suzane, spre disperarea mea, a fost vândută în Siria, povesteşte Sherine. Am impresia că Amina, cumnata ta, a plecat cu ea în aceeaşi noapte, pentru că au fost duse una în Rakka, iar cealaltă în Deir ez-Zor, în Siria. Nu sunt sigură de Amina, dar ştiu sigur că Suzane se află la Rakka. Am primit veşti de la ea şi încerc să o aduc la Rasty.

Dezvăluirile lui Sherine îmi străpung inima ca un cuţit.

— Biata Amina! Cât de mult trebuie să sufere, dacă mai e în viaţă.

Asaltat de rugăminţile lui Sherine, Abu Musa a negociat cu un

emir sirian o „permisie” de câteva zile pentru Suzane. Cei doi Abu au acceptat să o găzduiască, pentru a-i face un serviciu şefului lor.

Sherine soseşte într-o după-amiază braţ la braţ cu sora ei, care a mers toată noaptea împreună cu un „tutore”, un soldat Daesh însărcinat să o supravegheze, într-un microbuz ce se deplasa între Rakka şi Mosul. În noaptea siriană nu a văzut decât flăcările din vârful sondelor de la puţurile de petrol.

— Mirosul de păcură e atât de puternic, încât mai bine stai cu geamul închis, spune ea.

Suzane are nişte ochi cenuşii extraordinar de frumoşi. O servim cu un ceai luat din stocul rezervat soldaţilor din cazarmă. Speranţa mea de a afla mai multe despre soarta Aminei este rapid spulberată. Nu au plecat împreună în Siria.

Suzane a fost vândută celui mai bun ofertant, o bandă de fanatici din Rakka. Şeful lor a violat-o primul. A glumit pe seama virginităţii sale, după care a încălecat-o ca pe o capră.

— Mi-a fost aşa de rău, încât am vomitat, plânge ea.

Emirul i-a reamintit că nu are dreptul să se plângă.

— Un stăpân poate avea relaţii sexuale cu o sclavă virgină de îndată ce intră în posesia ei. Are voie, după cum îi este îngăduit şi să te bată, dacă trebuie.

Oamenii lui au abuzat de ea, după care s-au săturat de frumuseţea ei ofilită de violenţele lor şi au revândut-o pe nimica toată. Suzane a trecut apoi de la un luptător la altul. S-a trezit într-un vast apartament ocupat de o brigadă de zece oameni: şapte sirieni, un egiptean, un afgan şi un american poreclit Abu Mohamed al-Amriki.

— Americanul mi-a sfâşiat pântecele la fel ca egipteanul sau sirianul. Erau cu toţii nişte nemernici. Speram ca americanul să fie mai puţin crud decât ceilalţi. Ar fi putut avea mai puţine prejudecăţi decât arabii în privinţa unei kurde yazidite, dar nu a fost cazul. M-a lovit pentru că am refuzat să-i iau mădularul în gură, după care m-a încălecat. După trei zile s-a săturat şi m-a dat la doi sirieni, care nu erau nici ei mai breji.

Suzane este găzduită la stăpânii noştri, în vila-închisoare unde stăm şi noi, la ordinul lui Abu Musa, pentru a evita certurile cu

prima lui soţie. Sherine încearcă să aranjeze ca sora ei să rămână în Irak, dar Abu Musa a promis să o returneze expeditorului. Bănuim că nu a vrut să aibă probleme cu scorpia lui. Sherine ne asigură că aceasta îşi imaginează că soţul ei vrea să facă din Suzane a treia lui soţie.

Pentru Abu Musa, Suzane e o belea pe care se grăbeşte s-o trimită înapoi la Rakka, în ciuda rugăminţilor ei. Plecarea sa precipitată o face pe Sherine să fie copleşită de tristeţe şi disperare. Vizitele ei se răresc.

În vilă, atmosfera e apăsătoare. Mereu cu ochii în patru, devin insomniacă. Epuizată, când nopţile mele albe par să nu se mai termine, o rog pe Jamila să-mi spună povestea cu Iona în pântecele balenei. Ea se strecoară în patul meu:

— Iona a fost aruncat peste bord, în curenţii de apă şi în valuri. A coborât în străfundul mării, un tărâm de unde nimeni nu se mai întoarce, dar Dumnezeu a făcut să fie înghiţit de un peşte mare, iar Iona a rămas în pântecele peştelui trei zile şi trei nopţi…

Adorm, visând că sunt Iona. În visul meu, reuşesc să scap din pântecele balenei.

Seara, corvoada platourilor cu chebap e un coşmar. Niciodată aerisită, camera celor doi Abu duhneşte a animal. Îmi vine să vomit în timp ce aşez farfuriile pe masa joasă. Abu Anas se uită chiorâş, Abu Omar îşi verifică mesajele de pe telefonul mobil. Mă păzesc atât de cel gras, cât şi de slăbănog. Abu Anas îmi cere doze de Fanta. Când mă întorc, mă trage de păr.

Se încordează ca şi când s-ar pregăti să se năpustească asupra unei prăzi uşoare.

— Iertare! Iertare! îi implor. Nu mă atingeţi! Nu-mi faceţi rău!

Ezită. Profit de şovăiala lui şi fug, iau un avans şi reuşesc să mă refugiez în baie. E în spatele uşii. Mi-e ruşine că a trebuit să mă milogesc de el. M-am săturat să fiu o sclavă asupra căreia călăii mei au drept de viaţă şi de moarte. Mă cuprinde o furie nebună. Fac o criză de nervi. Vreau să-mi zdrobesc capul de pereţi.

Prietenele m-au găsit sub duş, unde zăceam pe o parte, cu genunchii strânşi la piept.

Capitolul 7
Marea evadare

Fuga – Ameninţată de câini sălbatici – Pe povârnişurile muntelui sacru – Elicopterul libertăţii

În închisoarea noastră fără zăbrele, zilele par nesfârşite. Plictiseala şi anxietatea mă macină.

Mi-e milă de mine. M-am obişnuit să port mereu aceeaşi rochie, însă mi-e greu să mă neglijez, să mă supun, pentru a mă proteja, pedepsei de a mă priva de igienă, una dintre cele mai aspre la care poate fi supusă o femeie. Înainte să cad prizonieră acordam multă importanţă înfăţişării mele. Acum evit să mă mai uit la reflexia mea în geamuri. Boala şi privaţiunile m-au făcut să pierd cel puţin zece kilograme. Sunt slabă.

Nu-mi trebuie oglindă. Îmi citesc disperarea pe feţele prietenelor mele. Chipul meu probabil că-mi reflectă durerea şi-mi exprimă temerile.

Mă gândesc la familia mea. Nu mai ştiu nimic de ea, din seara petrecută în grotă, pe povârnişurile djebelului. Atunci lucrurile păreau destul de liniştitoare. Izbutisem să mă alătur surorii mele, Hanan. Părinţii mei reuşiseră să se distanţeze destul de mult de luptătorii Daesh. Plecaseră din provincia Sinjar, strecurându-se prin ochiurile plasei întinse de jihadişti. Hanan se plângea că fusese nevoită să plece de acasă în grabă. Ar fi vrut să-şi ia măcar o valiză. Nu-i place să fie luată pe nepregătite. În camera noastră comună se războia în permanenţă cu dezordinea, gustul ei pentru rânduială riscând să devină o manie. Când o întrebam unde se află vreun pulover de-al meu sau o brăţară, îmi răspundea: „La locul său!”. Mai rămânea de văzut care era acel loc.

Hanan trebuie să fie înnebunită de îngrijorare. Probabil se întreabă dacă mai sunt în viaţă. Mi-ar plăcea să o tachinez. Unde o fi? Poate a ieşit să cumpere lipii proaspete? O invidiez. În ciuda îngrijorărilor sale, ea iese cu capul gol, cu faţa descoperită, liberă ca aerul.

Mă gândesc la părinţii lui Walid. Ce s-o fi întâmplat cu Khero, tatăl lui? Imaginea pe care i-o păstrez este cea a unui bărbat descumpănit, îndepărtându-se de noi în mijlocul coloanei de prizonieri, sub ameninţarea unei automitraliere. O fi fost împuşcat? Socrul meu şi-a lăsat în urmă soţia, fiicele, fiii, nora. Micuţa lui Amina a fost deportată în Siria de către vânzătorii de sclavi. În faţa ochilor mei.

Stau întinsă pe salteaua mea, iar mintea îmi umblă aiurea. Mă uit în tavan. Sunt singură, dar ştiu că Walid se gândeşte la mine, oriunde s-ar afla. Îi aud vocea. Ultimele cuvinte pe care i le-am spus au fost: „Trebuie să închid, ne opresc". Nu îndrăznesc să-mi imaginez că povestea noastră s-ar putea termina aşa. Walid, mai am încă atâtea să-ţi spun, cuvinte de dragoste şi cuvinte fără importanţă!

Walid, sufletul meu, am nevoie de tine. Vei putea să mă ierţi? Am fost bătută şi torturată, dar cât cântăresc suferinţele mele în faţa tradiţiilor? Mi-am pierdut religia şi, odată cu ea, onoarea. Ce ruşine! Potrivit legilor nescrise ale poporului meu, mi-am trădat credinţa. Nu este adevărat, dar mă îndoiesc de spiritul de compasiune al semenilor mei. Dacă, din întâmplare, tu m-ai ierta, ceilalţi oare vor face la fel?

Gânduri negre mi se învălmăşesc în minte. Vreau să mor sau să fug. Am observat în baie nişte dale ciobite. În lipsa unor foarfeci, sunt singurele obiecte ascuţite pe care le-aş avea la îndemână ca să-mi tai venele. Ezit.

Naline a observat felul meu „ciudat" de a analiza cuţitele din bucătărie. Nu avem lame lungi pentru a tăia carnea de oaie. Probabil le-au luat stăpânii noştri de teamă să nu le întoarcem împotriva lor. Curăţăm legumele cu curăţitorul, un instrument nenorocit pe care Naline îl ţine sub ochi de teama unei răniri voluntare.

Deşi a cedat în faţa torturii cu curent electric, „sora noastră mai mare" continuă să exercite o influenţă asupra noastră. Naline

este cu adevărat carismatică. Înţelepciunea şi forţa ei interioară ne ajută să rezistăm.

Afară, căldura verii scade în intensitate. Înăuntru, cei doi Abu continuă să impună acelaşi regim de teroare.

Bushra, cea mai mare din grup, a încercat să-i convingă să o lase să-i facă o vizită fratelui ei. Întâmplător, a aflat în timpul unei discuţii cu Sherine că este reţinut în Tal Afar după ce a adoptat religia musulmană. Cei doi Abu i-au permis Bushrei să-l contacteze folosind telefonul lor. De atunci, îi imploră să-i dea voie să se întâlnească cu el şi le promite că se va întoarce fără crâcnire.

După multe insistenţe, Abu Anas cedează. O duce la fratele ei, în Tal Afar, cu un permis de vizită de o oră. Gazda s-a angajat să aibă grijă să nu fugă. Dacă nu respectă înţelegerea, o aşteaptă moartea.

Bushra speră ca el să-i poată da veşti despre tatăl lor, de care ea avea grijă de la decesul mamei, în urmă cu şase ani. Îl lăsase în faţa magazinului său de băuturi alcoolice şi ţigări. Luptătorii Statului Islamic tocmai îi dăduseră foc. „Să fii fericit că n-ai fost aruncat în flăcări. Acolo ar fi trebuit să ajungi”, strigau incendiatorii.

Bushra şi tatăl ei au fost despărţiţi. Tânăra a urmat traseul captivelor duse în sălile de adunare din Mosul înainte de a fi vândute în case particulare. Tatăl ei fusese împins în spatele unei maşini şi dispăruse fără ca fiul lui să reuşească să afle, în ciuda eforturilor lui neobosite, dacă mai era în viaţă.

— Sunt sigur că nu se află în Tal Afar, îi spune el Bushrei. Am scotocit tot oraşul.

Bushra speră ca fratele ei să-l găsească pe tatăl lor, să continue să-l caute, având totodată grijă de el însuşi. Căci nu-l mai are decât pe el.

Bushra nu şi-a dat seama când a trecut ora. La întoarcerea lui Abu Anas, care este neliniştit, îl roagă stăruitor să accepte o prelungire a escapadei până a doua zi dimineaţa. Îl imploră să o lase să-şi petreacă noaptea alături de fratele ei. Nici nu poate fi vorba. Bushra plânge. Enervat, jihadistul o ia la rost:

— Ai jurat să nu te vaiţi. Cu atât mai rău pentru tine, n-ai să mai vii la Tal Afar. A fost ultima oară. Voi, yazidiţii, nu sunteţi

oameni de cuvânt. Nu ştiţi decât să vă smiorcăiţi şi să plângeţi.

Până la urmă, vizita i-a făcut Bushrei mai mult rău decât bine, sporindu-i durerea. Ar trebui ca Naline s-o bruftuiască, s-o scoată din depresia asta.

Cu un aer misterios, „şefa" o sfătuieşte să nu-şi piardă speranţa. Pentru moment nu poate spune mai mult.

— Mâine am o surpriză pentru voi, strecoară ea cu un aer plin de subînţelesuri.

În noaptea asta, ca în aproape toate nopţile, nu reuşesc să închid un ochi. Pe jumătate adormită, mi-l imaginez pe Walid căutându-mă într-o lume ostilă.

Mă trezesc devreme şi-mi fac de lucru prin bucătărie ca să-mi ocup mintea cu ceva. Cei doi Abu au ieşit din casă în grabă, la scurt timp după rugăciunea din zori. Absorbită de prepararea unei supe din linte roşie, caut o lămâie în rezerva de alimente, când Naline mă prinde de umăr:

— Lasă supa şi vino la noi în dormitor – vreau să vă arăt ceva, fetelor.

Naline şi-a dus mâinile la spate.

— Ştiţi ce am? întreabă ea.

Fără ca măcar să ne lase timp să răspundem, agită o cheie în mâna stângă.

— Asta-i cheia de la primul etaj, spune ea cu o voce triumfătoare.

Un murmur admirativ iese din piepturile noastre.

— Şi asta nu-i tot. Uitaţi şi cheia de la uşa cu geam din salon, spune ea deschizând pumnul drept.

— Nu se poate! strigă Hevy.

— Trăiască Îngerii care ne protejează! Trăiască Naline! se entuziasmează Bushra.

Uluite, o felicităm pe prietena noastră de parcă s-ar fi întors de la pescuit cu o pradă minunată.

— Aceste bucăţi de metal au puterea de a ne schimba viaţa. Sunt cheile eliberării, comentează bombastic Jamila.

— De când le ai?

— Unde le-ai găsit?

— Cum ai reuşit?

Întrebările curg una după alta, cu o viteză care nu-i lasă

posibilitatea să răspundă.

— Dacă mă lăsaţi să vorbesc, am să vă spun. Ieri, după plecarea lui Abu Anas şi a Bushrei, am descoperit o legătură de chei uitată pe măsuţa din micul salon, sub o grămadă de rufe. Erau vreo douăsprezece chei de dimensiuni diferite. Le-am încercat la toate încuietorile din casă în timp ce voi pregăteaţi masa. Nici una nu e de la uşa de la intrare, însă oricum nu putem folosi varianta asta, pentru că e păzită de Husam. În schimb, aveam cheia de la primul etaj şi pe cea de la uşa cu geam de la parter, care dă în curtea din spate. Nu ştiu de la ce sunt celelalte chei, dar sunt de rezervă, nişte dubluri pe care idioţii ăştia au uitat să le strângă.

— Bravo, Naline, dar de ce nu ne-ai spus nimic ieri? Te-am fi putut ajuta, spune Jamila.

— N-am vrut să vă amestec de la început în povestea asta. Nu ştiam dacă aveau să observe dispariţia legăturii de chei. În dimineaţa asta au recuperat-o, aparent fără să verifice dacă sunt toate cheile. Avem noroc – şi va trebui să-l păstrăm de partea noastră. O să scotocim la etaj. Dacă nu ne dau voie să urcăm acolo în timpul zilei înseamnă că au ceva de ascuns. Urmaţi-mă!

Hevy şi Jamila trebuie să stea de şase: rămân în apropierea intrării, gata să găsească un pretext pentru a-l întârzia pe Husam dacă, întâmplător, ar fi să intre pe neaşteptate în casă. La ora asta nu avem de ce ne teme: ar trebui să fie prăbuşit pe scaunul lui din plastic, absorbit de un joc pe smartphone-ul său. Evara e postată pe scară, drept santinelă, gata să dea alarma, în timp ce eu, Bushra şi Naline explorăm etajul superior.

Uşa de la camera celor doi Abu e încuiată de două ori. Nu insistăm. Şi cu atât mai bine! Ideea de a scotoci prin bârlogul acestor personaje respingătoare mă dezgustă.

După ce traversăm holul, descoperim o încăpere mare, goală, care dă într-o cameră de dimensiuni modeste, slab luminată, folosită ca debara. În mijloc, nişte saci mari pentru produse agricole. Sunt plini cu telefoane mobile de toate mărcile şi de toate culorile. Probabil că au fost furate de membrii Daesh la barajele rutiere, în timpul raidurilor şi jafurilor organizate în oraşe. Să tot fie vreo mie de aparate. Într-un şifonier descoperim vreo cincizeci de laptopuri furate.

— Bandiţii ăştia doi sunt hoţi şi tăinuitori, oftează Bushra.

Fără să pierdem o clipă, ne continuăm traseul, urcând pe scara care, printr-o trapă, dă pe acoperiş. Îmi strecor capul şi mă iţesc pe terasă. Naline înaintează târându-se, ca să nu fie reperată. Nu putem fi văzute de pe acoperişurile plate ale caselor abandonate din vecinătate, dar preferăm să nu riscăm.

De la postul meu de observaţie, din spatele antenei parabolice, am o vedere panoramică. Descopăr satul unde suntem ţinute prizoniere, cu casele lui pătrate, cu curţi cu arbori piperniciţi şi rari şi înconjurate de ziduri înalte din cărămidă, cu străzile lui pustii. Tăcerea de plumb nu lasă loc nici unei îndoieli: satul a fost golit de absolut toţi locuitorii lui yaziditi. Ne aflăm în centrul unui sat abandonat, în mijlocul unei câmpii acoperite cu pajişti, iar în faţă se află djebelul.

Primele creste perpendiculare pe lanţul principal al munţilor Sinjar par deopotrivă apropiate şi îndepărtate. În linie dreaptă, câţiva kilometri ne despart de primele povârnişuri. Culmea masivului este acoperită cu un strat de nori mici, albi şi pufoşi.

Mă bucur la vederea muntelui nostru sacru. Pentru mine, cărările lui sunt drumuri către libertate. Obişnuiam să le străbat împreună cu familia.

În timp ce eu admir peisajul cuprinsă de visare, Naline îşi continuă investigaţiile la etaj.

— Iată ce ne lipsea, exclamă ea deschizând o valiză plină de încărcătoare pentru telefoane mobile aruncate grămadă. Indivizii ăştia doi probabil că au recuperat materialul şi l-au stocat aici pentru echiparea lor sau pentru a-l revinde, nu ştiu, comentează ea.

Comparăm încărcătoarele cu telefoanele. Nu se potrivesc nicidecum. Enervată, desfac mobilele unul câte unul. Sunt descărcate şi, ce-i mai rău, nici unul nu are cartelă. Or, fără cartelă, nu putem accesa reţeaua de telefonie mobilă pentru a cere ajutor. Eu turbez de furie, în timp ce Naline rămâne imperturbabilă.

— Mai am o surpriză, spune ea.

Ne îndreptăm spre parter. În picioare pe primele trepte ale scării, Naline îşi descheie cămaşa şi scotoceşte în sutien.

— Jinan ascunsese la piept o fotografie a iubitului ei. Ei bine,

eu am în sân… SIM-ul mobilului meu, spune ea.

Şi, ca printr-un tur de magie, scoate o cartelă.

O felicităm.

— Bună treabă. Mi-e ciudă că nu am făcut şi eu ca tine, îi zic.

— Genial, adaugă Jamila. Dar şi eu am o surpriză pentru voi: pe o etajeră din micul salon este un încărcător Sony. L-am văzut când ne-au pus să ne uităm la filmele cu atentatele sinucigaşe. L-am putea folosi.

— Chiar e ziua noastră norocoasă. Sony? Am văzut cel puţin zece sus, zâmbeşte Naline.

Punem unul dintre aparate la încărcat şi ascundem altele două într-un dulap de la bucătărie, încăpere pe care cei doi Abu o evită pe cât posibil. Apoi încuiem primul etaj cu cheia, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. De îndată ce ne permite bateria, Naline îşi sună fratele din Celle, un oraş german în care trăiesc numeroşi exilaţi yazidiţi:

— Brader, sunt Naline.

— Naline? Unde eşti?

— Nu am prea mult credit pe cartelă. Am să-ţi explic, dar sună-mă urgent, e o chestiune de viaţă şi de moarte.

Câteva secunde mai târziu se aude un sunet ascuţit.

— Brader, sunt la Rasty, un sat nu departe de Tal Afar. Sunt prizonieră Daesh. Au făcut din mine o sclavă. Am nevoie de ajutor.

— Am să te scot de acolo, dar lasă-mă să mă gândesc puţin.

Fratele ei îşi aminteşte de Dosto, unul dintre prietenii lui de loc din Rasty.

— Iau imediat legătura cu el. Sună-l apoi din partea mea, e un tip grozav. Sunt sigur că se va descurca.

Şi aşa încolţeşte planul nostru rocambolesc de evadare.

Dosto este un supravieţuitor al acţiunii de epurare desfăşurate de Daesh în sat la începutul lunii august. A reuşit să plece din Rasty dimineaţa, înainte ca localitatea să fie jefuită de atacatori. S-a refugiat pe munte. L-a urcat pe jos, în mai multe zile, la fel ca toţi cei 50.000 de oameni care fugeau atunci de trupele Daesh ce înaintau. O fugă apocaliptică pe parcursul căreia cei mai slabi, bătrânii şi copiii bolnavi, au murit de epuizare sau de sete. S-a

trezit pe povârnişurile djebelului cu Daesh pe urmele lui. Intervenţia aviaţiei americane şi a combatanţilor kurzi veniţi din Turcia şi din Siria i-a salvat de la un sfârşit tragic. De atunci, Dosto s-a alăturat rezistenţei armate yazidite.

Stabilim reguli de securitate pentru a comunica. Setăm soneria telefonului pe modul silenţios şi îi semnalăm prin SMS momentele potrivite pentru apeluri.

Dosto cunoaşte ca-n palmă scurtăturile din sector şi localizează uşor casa-închisoare în care ne aflăm. Ne explică topografia satului şi a împrejurimilor.

Schiţăm un plan conform indicaţiilor sale. După spusele lui, într-un marş de o noapte am putea ajunge la rezistenţa yazidită, care are un avanpost şi ţine piept forţelor Daesh nu departe de Rasty, pe o culme a munţilor Sinjar. Călătoria pare complicată. Sunt cam o mie de metri diferenţă de nivel pe care trebuie să-i urcăm fără a fi reperate de jihadişti şi o linie de front de trecut.

— Vă pot ghida de la distanţă, prin telefon, indicându-vă drumurile pe care să le urmaţi, propune el.

Ne-am hotărât. Cu prima ocazie, vom încerca marea evadare, chiar dacă va trebui să improvizăm.

Au trecut mai bine de unsprezece săptămâni de la răpirea mea. Aproape trei luni de suferinţă şi sclavie. De multe ori mi-am plecat capul în faţa temnicerilor mei, însă mi-am păstrat dorinţa de a lupta pentru a supravieţui.

Stăpânii noştri au mai slăbit puţin presiunea. Nu din bunătatea inimii, ci pentru că se gândesc la altceva. Când trec pe la bârlogul lor, nu fac decât să se prăbuşească pe saltea. Husam, paznicul, a dispărut. Ar fi fost trimis în linia întâi, unde era nevoie de întăriri. Nu a fost numit un înlocuitor, însă intrarea în reşedinţă pare să fie păzită, iar alimentele pentru mesele cazarmei Statului Islamic şi ale stăpânilor noştri sunt aduse de un nou bărbos îmbrăcat cu o haină militară.

Am încărcat complet trei telefoane şi suntem gata să trecem la acţiune ca un comando de femei. Vom încerca să evadăm fără să ne deghizăm. Nu ne-ar ajuta cu nimic să ne travestim în musulmane pioase. În cazul unui control Daesh, am fi imediat demascate, căci ar bate la ochi prezenţa unui grup de şase

plimbăreţe rătăcite în mijlocul câmpului. Iar dacă am da peste peshmerga, am putea fi luate drept nişte kamikaze ieşite la plimbare.

Cei doi Abu ne-au pus la dispoziţie un stoc de veşminte religioase. Fiind „femeile lor”, nu trebuie să le folosim în casă, şi cum nu avem voie să ieşim… Doar Bushra şi-a pus *niqab*-ul ca să meargă la fratele ei, în Tal Afar. În ce mă priveşte, n-am purtat niciodată vălul ăsta îngrozitor, cu sau fără grilaj, şi nici vreo *abaya*. Aceste veşminte islamice sunt adevărate închisori ambulante. Nu mă miră că sunt pe placul monştrilor care ne stăpânesc.

Ne păstrăm hainele de vară, în ciuda schimbării vremii. S-a terminat cu căldurile insuportabile ale verii. Chiar a plouat, pentru prima dată din luna mai. Averse puternice, de furtună.

Şi pe front furtuna pare să bubuie. În seara asta, cei doi Abu se întorc obosiţi şi nervoşi. Pe hol, Abu Anas leagănă un sac pe care abia îl duce de greu ce este. Nu ştiu ce are în el. Poate veste antiglonţ. Abu Omar se repede în bucătărie ca să-şi ia o băutură carbogazoasă din frigider, fără a-i da vreo atenţie Jamilei, care le pregăteşte masa.

— Tu vrei ceva de băut? îl întreabă imamul pe poliţist.

— Mă întristează că a murit bietul Husam. *Allah y rahmu!* Dumnezeu să-i odihnească sufletul.

— A fost un om curajos! răspunde Abu Anas.

— Că veni vorba, în noaptea asta n-o să fie nimeni care să asigure paza casei. Paznicul de noapte s-a dus să-l înlocuiască pe Husam la Sinjar, iar la cazarmă totul e vraişte. Sunt epuizat, vom rezolva asta mâine-dimineaţă!

— Ai dreptate. Şi eu sunt frânt de oboseală. Hai la culcare!

De îndată ce nu se mai aud paşi în camera de sus, facem ultimele pregătiri pentru evadare. Trebuie să păstrăm liniştea. De acum nu mai avem voie să vorbim. Comunicăm prin semne. Ne-am gândit să ne ţinem încălţările în mână şi să ieşim din sat desculţe, ca să nu atragem atenţia cuiva. Uşa de la intrare e zăvorâtă, obloanele sunt trase, iar ferestrele încuiate.

După cum am stabilit, ieşim, în vârfurile picioarelor, pe uşa cu geam. Una câte una, escaladăm gardul. Iată-ne în stradă, la

adăpostul unui mic zid. În faţă avem de străbătut douăzeci de metri de drum deschis înainte de a o lua la dreapta şi a ieşi din câmpul vizual al celor din cazarma Daesh.

Nu se profilează nici o umbră în faţa imobilului jihadiştilor. Drumul e liber. Ne repezim pe şosea ca un stol de vrăbii. Împinsă de frica de a nu încasa o rafală de mitralieră în spate, alerg pe vârfuri până la colţul străzii. Mă întorc. Jamila se alătură ultima grupului. Apoi ne îndreptăm în şir indian spre ieşirea din sat, urmând traseul studiat de pe terasa casei. Dintr-odată, un zgomot de motor ne paralizează. Se apropie nişte faruri de maşină. Ne ascundem după un zăplaz. Simt un nod în stomac. Vehiculul încetineşte în dreptul nostru pentru a ocoli o maşină răsturnată, după care întoarce şi dispare în direcţia taberei jihadiste. Neobservate de nimeni, ne reluăm traversarea satului-fantomă. Cu arătătorul la gură, Naline deschide drumul. Mergem de-a lungul unei clădiri distruse de incendiu. La ieşirea din sat schimbăm direcţia, apucând-o pe un drum de pământ mocirlos.

Crispată, Naline îl sună pe Dosto. L-a prevenit printr-un SMS de iminenta declanşare a tentativei de evadare, însă a rămas că vor relua legătura.

— Sună, dar nu răspunde, şopteşte ea.

A doua încercare reuşeşte. Cu mobilul lipit de ureche, Naline descrie împrejurimile: pajişti presărate cu tufişuri şi luminate de o semilună subţire. Probabil e miezul nopţii. Dosto îşi dă seama unde ne aflăm, introduce poziţia pe GPS-ul său, după care ne dă instrucţiuni. Naline mă trimite cu gândul la o nevăzătoare direcţionată de la distanţă de un câine invizibil pentru orbi.

Drumul e în continuare o mocirlă. Vreo treizeci de minute, mergem prin noroi cu paşi mărunţi şi repezi. Sfertul de lună care ne lumina drumul a dispărut după nori. E o noapte de cerneală. Naline e dezorientată, la fel şi Dosto. Îl aud înjurând: „La dracu', nu merge". Am impresia că ne învârtim în cerc. Când se restabileşte legătura, ghidul ne anunţă că ne îndreptăm direct spre un punct de control Daesh. Facem imediat cale-ntoarsă.

Trebuie să dăm de un ued ce coboară din munte. Odată ajunse acolo, vom urca pe albia râului până la izvor, pentru a ajunge în ţinutul libertăţii, platoul munţilor Sinjar.

Uedul formează un şanţ larg, adânc cam de un metru. Uscat pe

timpul verii, în acest octombrie ploios e plin de noroi. Urmând întru totul instrucţiunile, înaintăm două câte două. Naline şi Bushra deschid calea, urmate de Jamila şi Evara la vreo cincisprezece metri distanţă, iar eu şi Hevy încheiem şirul. Înaintez prin noroiul care, pe alocuri, îmi ajunge până la glezne. Aversele au adâncit albia, care e plină de gropi cu apă periculoase.

Înaintăm pe câmpie, însă traseul noroios care şerpuieşte printre mameloane va urca în curând muntele. Obsedată că aş putea să alunec şi să cad, nu am dat atenţie lătrăturilor unor câini. Abia când aud mârâieli în apropiere, în întuneric, şi mă opresc, văd, ridicându-mi privirea, silueta unor fiare: ai zice că-s nişte câini imenşi de-ai ciobanilor kurzi, sălbăticiţi. Agresivi, îşi arată colţii de pe marginea şanţului, dar ezită să se aventureze în ued. Ne urmează, adulmecându-ne. Ca măsură de precauţie, iau de jos o piatră mare. Haita scoate nişte urlete înspăimântătoare. Nu mai înaintăm, sperând să se calmeze, când răsună focuri de armă. O rafală de kalaşnikov, fără îndoială. Speriaţi, câinii se fac nevăzuţi. Cine trage? Ne regrupăm, păşind ca nişte raţe.

La telefon, Dosto încearcă să ne liniştească:

— Nu vă faceţi griji, probabil sunt peshmerga, însă e mai bine să nu atrageţi atenţia, căci nu se ştie niciodată.

Muntele e o zonă periculoasă, pe unde umblă şi jihadişti, şi peshmerga, şi nu reuşeşti întotdeauna să-i deosebeşti. Luptătorii din ambele tabere se deghizează pentru a-şi lua inamicul prin surprindere. Dosto ne sfătuieşte să fim cu ochii în patru.

— Nu vă luaţi după aparenţe, nici după ţinute. Curaj! Sunteţi pe drumul cel bun!

Încurajările lui sunt bine-venite. Uedul se transformă într-un tobogan pe cât de abrupt, pe atât de alunecos. Acum începe urcuşul. E periculos.

În faţă, Bushra, desemnată cercetaşa grupului, deoarece este cea mai sportivă dintre noi, imprimă un ritm la fel de susţinut. Căderea ei într-o groapă adâncă, de unde iese cu dificultate, îi mai potoleşte avântul. Udă până la piele, şi-a pierdut încălţările în accident. Epuizată, Jamila şi-a sucit glezna şi cere o pauză.

— Dacă te opreşti, plecăm fără tine, o repede Naline.

Îşi reia ascensiunea şchiopătând.

Intrăm în cea de-a patra oră a expediţiei noastre nocturne. N-am de gând să cedez, după atâtea încercări. Şi nici Hevy, partenera mea de marş. Papucul i s-a rupt în două de muchia unei pietre, dar nici că-i pasă. O crestătură în talpă o face să sufere atât de tare, încât acceptă perechea mea de bascheţi.

Echipa noastră de fugare arată ca vai de lume. Îmi vine şi mie rândul să mă rănesc. Îmi sfâşii pulpa prăvălindu-mă pe un covor de pietre ascuţite. Sângele îmi curge din abundenţă. Naline propune în cele din urmă să facem o pauză.

— După calculele mele, aţi străbătut partea cea mai grea şi cea mai periculoasă a traseului. Acum vă aflaţi într-o zonă controlată de kurzi, dar asta nu înseamnă că aţi scăpat de chinuri, explică prin telefon ghidul nostru. Curând se va face ziuă. Odihniţi-vă puţin şi plecaţi peste o oră. Cât despre pericole, nu aş vrea să vă îngrijorez, dar focurile de armă pe care le-aţi auzit nu puteau fi trase decât de combatanţi Daesh. Fără să vă daţi seama, aţi trecut pe lângă unul dintre avanposturile lor. Din fericire pentru voi, câinii nu şi-au reluat atacul. Lătrăturile lor i-ar fi făcut pe jihadişti să meargă să vadă ce se întâmplă înspre ued.

Răsăritul soarelui pe munte este o privelişte grandioasă. Discul alb care urcă pe cerul înroşit mă umple de fericire. Ziua care ne aşteaptă este ziua eliberării.

Ne îndreptăm spre un baraj al forţelor kurde. Santinelele au fost prevenite de Dosto în legătură cu sosirea noastră, dar nimic nu merge conform planului.

— Tocmai am ajuns la post şi există o problemă, ne anunţă prietenul nostru. Când s-au schimbat, gărzile au uitat să transmită consemnul. Nu vă apropiaţi, căci s-ar putea să iasă rău. Actualele gărzi şi-ar putea închipui că sunteţi elemente infiltrate. Mă duc să le explic personal care e situaţia. Aşteptaţi-mă.

Eliberarea este aproape, însă trebuie să mai aşteptăm. Stăm aşezate în adâncitura uedului, la doar câteva sute de metri în aval de avangarda kurdă. Şi Dosto care nu mai sună!

Naline a scos din buzunarul hainei fotografia de la nunta mea:

— E timpul să-ţi înapoiez fotografia-amuletă, spune ea întinzându-mi-o.

— Nu mai am nevoie de ea, zic eu ridicând din umeri. Acum vreau să-l văd pe Walid în carne şi oase... Ştii, mi-e frică de disperarea lui. Dacă el ar muri, şi eu aş muri.

— Nu-ţi face griji. Ai să-l vezi curând şi vă veţi iubi şi mai intens decât până acum. Încercările întăresc sentimentele. Sunt sigură de asta.

La post, Dosto este supus unui interogatoriu sever. Suspicioşi, luptătorilor nu prea le vine a crede povestea lui cam fantezistă:

— De unde ştim noi că nu e un şiretlic? Şi ce ne facem dacă femeile astea se dovedesc a fi arabi deghizaţi?

— Ai încredere în mine. Nu le cunosc, însă un prieten de care sunt sigur ne-a pus în legătură. Garantez eu pentru ele.

Miliţiile decid să ne iasă mai curând în întâmpinare decât să ne lase să ne apropiem de avanpost. O patrulă intră pe albia râului, în timp ce un grup de sprijin ocupă o poziţie retrasă pe o înălţime, în spatele unor stânci, pentru a controla situaţia. Ajunşi la vreo cincizeci de metri de grupul nostru, luptătorii îndreaptă armele spre noi.

— Ascultaţi instrucţiunile! Veţi auzi un fluierat – e semnalul de plecare pentru prima dintre voi. La fiecare şuierat înaintează câte o fată. S-a înţeles?

Naline porneşte la primul fluierat, cu mâinile pe cap; Bushra e a doua; Evara a treia; Jamila a patra; Hevy a cincea, după care urmez eu, a şasea.

— Am reuşit! strigă Naline.

Râd, plâng, nu mai ştiu nici eu prea bine. Simt nevoia să-mi pipăi prietenele pe rând, una câte una, ca să mă conving că nu visez.

Am reuşit. Sunt o femeie liberă!

Îi mulţumim lui Dosto, salvatorul nostru. Fără el, planul nostru nebunesc n-ar fi reuşit niciodată.

Emoţionat, un peshmerga îmi dă o pereche de cizme pe care le pusese în rucsac şi o haină care să mă protejeze de răcoarea dimineţii. Mi-o pun pe umeri, peste rochia pe care o port de aproape trei luni.

— Ai putea fi sora mea, spune el cu ochii umezi.

Grupul nostru ajunge în tabăra unităţilor rezistenţei yazidite, o fostă stână, unde suntem examinate de un medic.

Îi întreb pe luptători dacă-l cunoaşte vreunul dintre ei pe Walid.

— Ştiu la cine te referi. Eu sunt din Rodja, un sătuc de lângă Navdashte. Am jucat fotbal cu el, mă încurajează un băiat la vreo douăzeci de ani. Ia mobilul meu şi sună-ţi drăguţul.

Mă trag mai într-o parte şi-i formez numărul, pe care-l ştiu pe de rost din vremea când iubirea noastră era clandestină.

Telefonul sună de două, trei, patru, cinci ori, apoi Walid răspunde:

— Alo!

— ...

— Cine e la telefon?

— ...

Nu reuşesc să scot un cuvânt. Sunt paralizată.

— Jinan? Jinan. Tu plângi?

Aş vrea să-i spun: „Da, Walid”.

— Te rog! Spune ceva!

— ...Walid, sunt eu, Jinan.

Emoţia mă copleşeşte. Închidem amândoi, cu promisiunea să luăm din nou legătura de îndată ce ne vom mai fi venit în fire. Cuprinsă de spasme, tremur ca o frunză.

Lungul nostru marş nu s-a încheiat. Mai trebuie să urcăm până pe culme. Ceea ce mai înseamnă câteva ore.

Nu mai simt oboseala. Suntem îndrumate spre o tabără de refugiaţi yazidiţi alcătuită din corturi mari, albe, ce poartă sigla Naţiunilor Unite. Îl recunosc de departe pe bărbatul cu turban roşu cu alb care întinde mâinile spre mine: e Khero. L-a anunţat Walid.

— Sunt atât de fericit să te revăd! îmi spune el.

Socrul meu îmi spune că e în munţi de săptămâni întregi şi că nu are de gând să coboare până nu o găseşte pe Amina.

Seara, îi povestesc cum am fost despărţită de fiica lui în casa emirului Abu Musa, bărbatul pe care-l văzuse ameninţându-mă în ziua raidurilor şi masacrelor.

Stând cu picioarele încrucişate, îşi strânge pumnii şi loveşte pământul.

— Am s-o găsesc! jură el.

Noaptea mi-am petrecut-o în cortul familiei lui Rezan, un văr. Împreună cu cele cinci tovarăşe ale mele de sclavie, sunt trecută pe lista pasagerilor care vor pleca, cu următorul elicopter, la baza militară din Zakho, în Kurdistanul Irakian, în regiunea de frontieră cu Siria şi Turcia. Transferul aeropurtat se realizează zilnic când nu sunt furtuni de nisip sau ploi puternice. Este cordonul ombilical care leagă autorităţile kurde şi rezistenţa din munţii Sinjar, încercuită de Daesh.

La amiază, aparatul, un vechi elicopter de transport din perioada sovietică, survolează masivul la joasă altitudine, după care aterizează, cu uşa deschisă, pe o pajişte, mai jos de drum.

Reuşesc cu greu să stau în picioare în bătaia curentului de aer stârnit de palele elicei. Doi militari kurzi sar din elicopter. Sunt descărcate echipamente, saci de orez şi produse alimentare. Soldaţii ajută grupul nostru de şase persoane să urce la bord.

— Lăsaţi-le să treacă. Au prioritate, strigă un soldat.

E înghesuială. Vreo douăzeci de copii, bătrâni şi răniţi încearcă să urce la bord ca să scape de asediu. Piloţii sunt neliniştiţi. Două elicoptere s-au prăbuşit deja din cauza supraîncărcării. În cele din urmă decolăm.

— Când ajungem? îl întreb pe pilot.

— În zece minute, dacă totul merge cum trebuie.

Pentru mine este botezul aerului. Plutesc ca un vultur deasupra muntelui nostru sacru.

Văzuţi din aer ca nişte puncte minuscule, zeci de jurnalişti ne aşteaptă agitaţi în apropierea heliportului de la Pesh Khabur.

Se îngrămădesc cu toţii să pună, în acelaşi timp, o mie de întrebări. Suntem asaltate de o pădure de microfoane, suporturi telescopice şi aparate de fotografiat. Ne tratează ca pe nişte eroine. Suntem întâmpinate de familiile noastre, adunate într-o cazarmă. Părinţii, fraţii mei şi Hanan, sora mea, sunt acolo. Alerg spre ei, în timp ce tata se desprinde din mulţime ca să-mi iasă în întâmpinare. Ne îmbrăţişăm.

— Unde e Walid? îl întreb eu.

Zâmbeşte, muşcându-şi buzele, şi-mi spune:

— Ajunge şi el, copila mea.

Capitolul 8

S-a luptat pentru mine

Fuga ultimilor creştini – În satul meu devastat – Cu gherila în munţii Sinjar – Evadarea Aminei de la uzina de gaz siriană

Din momentul apelului meu disperat, Walid nu s-a gândit decât la un singur lucru: cum să ajungă la mine. De cum ne-am întâlnit, după eliberarea mea, a început să-mi povestească cum a pornit la drum spre noi. A părăsit şantierul din Sulaymaniyya. Betonul putea să curgă în cofraje şi fără el. Spera să ajungă cât mai repede la munţii Sinjar ca să plece în căutarea mea. Ştia că sunt undeva pe drum, mai sus de sat, în căutarea unui refugiu în munţi împreună cu tatăl şi mama sa, cele două surori ale sale şi nepoţica lui.

Mi-a spus cum a trăit evenimentele, cum pentru el toate s-au ţinut lanţ, cât de lungă a fost aşteptarea, mai ales pentru mine. Vreau să povestesc aici cum au trecut pentru el acele săptămâni chinuitoare.

Cum spuneam, după apelul meu a plecat de pe şantierul hotelului în construcţie din Sulaymaniyya unde lucra.

Suhil, un şofer de taxi, acceptă să-l ducă. Se întoarce acasă la el, la Zakho, în nord-estul Kurdistanului, la câţiva kilometri de graniţele turcă şi siriană. Suhil este şi el la fel de grăbit. Vrea să-şi liniştească familia, îngrijorată de ultimele evenimente, dar s-au format nişte ambuteiaje imposibile. Posturile de radio difuzează programe speciale. Noaptea, Qaraqosh, cel mai mare oraş creştin din Irak, a căzut în mâinile forţelor Daesh. Peshmerga s-au retras în interiorul teritoriului lor pentru a nu fi surprinşi din spate de

către inamic, în câmpia din Ninive. Aruncaţi pe calea exodului, sute de mii de oameni se adună pe teritoriul kurd.

Cei doi bărbaţi ocolesc Erbilul, capitala Kurdistanului, pe şoseaua de centură. La o benzinărie, omul de la pompă este cuprins de panică.

— Nimic nu-i opreşte. Se spune că islamiştii vor invada Erbilul. Se pare că au complici în oraş, spune el înnebunit.

Suhil face şi plinul de sticle de apă minerală.

Merg în sensul opus deplasării unui flux nesfârşit de vehicule şi a unui val imens de oameni pe jos. Cortegiul formează un şarpe uriaş, fără cap sau coadă.

Mii de maşini şi camioane se năpustesc spre ei, pe trei benzi, bară la bară. Sunt chiar şi tractoare. Cei care merg pe jos se strecoară pe acostamente, înaintând prin praf cu valize în mâini şi rucsacuri în spate.

Să te deplasezi în direcţia opusă coloanelor de refugiaţi e ca şi cum te-ai afunda în nenorocirea celorlalţi – copii abia târându-se, femei protejându-şi bebeluşii înlăcrimaţi, bătrâni transportaţi pe brancarde sau sprijiniţi de fiii lor. E un soare înnebunitor. Walid coboară geamul ca să ofere sticle cu apă. Numărul meu de telefon sună în gol – nu răspund.

La intersecţia cu drumul spre Mosul, bastionul jihadiştilor aflat la vreo patruzeci de kilometri distanţă, circulaţia e paralizată. Suhil e solicitat de călători aflaţi în căutarea unui vehicul. Taxiul îşi reia – gratis, fireşte – rolul obişnuit. Un cuplu de refugiaţi creştini şi cei trei copii ai lor se înghesuie pe bancheta din spate. Îşi îngrămădesc bagajele în portbagaj, care, umplut până la refuz, nu se închide. Nu mai contează!

Suhil a fixat radioul pe 92,25 FM, frecvenţa postului Statului Islamic. Un zgomot de motor care demarează, urmat de o lungă litanie, apoi de o explozie – postul îşi difuzează în arabă mesajele de susţinere a operaţiunilor sinucigaşe. „Martirului nostru nu i-a fost frică de moarte. S-a dus în paradisul lui Allah ucigându-i pe *kuffar* şi pe *nassara* [necredincioşi şi creştini]", traduce Suhil. Între două sure din Coran, postul difuzează sfaturi islamice pentru automobilişti, inspirate din viaţa Profetului… Walid îi spune să-l închidă. Revin la cântecele patriotice kurde.

— Îţi mulţumesc că ai schimbat frecvenţa. I-am văzut pe cei

din Daesh şi am fugit ca să nu-i mai auzim, spune capul familiei, care a plecat în grabă, noaptea, dintr-un cătun din câmpia Ninive; are tot timpul să le povestească cum a reuşit să fugă. Islamiştii au urcat în minaretul moscheii şi au strigat *Allahu Akbar*, după care au smuls crucile din biserică. Ne era frică să nu fim masacraţi în întuneric. Ne-au poruncit să ne părăsim casele. Am luat maşina, însă a trebuit să o abandonăm. Circulaţia era paralizată.

— Aţi făcut bine, comentează Suhil.

— Aşa ne-am gândit, dar în zori am dat din nou peste ei, la punctul de la Kalak controlat de peshmerga. Se crăpa de ziuă. I-am văzut de departe precipitându-se în maşinile lor cu steaguri negre. Soldaţii kurzi despicau fluxul de maşini pentru a ajunge cât mai repede în zona lor. Au tras în aer şi, în mod curios, jihadiştii au făcut cale întoarsă.

Tovarăşul lor de drum e dărâmat:

— De data asta sigur nu vom mai putea trăi în pace cu arabii sunniţi. La Mosul, creştinii au trebuit să aleagă între convertire, taxare sau decapitare. Au plecat.

— Măcar puteau alege între viaţă şi moarte. Pentru ei, creştinii sunt pe jumătate oameni, pe când noi, yazidiţii, nu suntem decât nişte larve care trebuie exterminate, spune Walid.

— După părerea mea, creştinii nu se vor mai întoarce în Mosul. Acum zece ani mai eram 50.000 de creştini, dar chiar şi atunci, înainte de venirea Daesh, dacă purtai o cruce la gât era deja ca şi cum ai fi avut desenată o ţintă pe spate – şi nu mai vorbesc de răpiri. Ostaticii puteau fi ucişi chiar şi după încasarea răscumpărării. Liturghiile se oficiau în pivniţe. Speram că la ţară vom fi la adăpost, însă ne-au prins. Creştinii şi cei ca tine nu au loc în califatul lor. Pentru ei, trebuie să ne supunem sau să dispărem.

Au ajuns la Dohuk la căderea nopţii. Familia de refugiaţi i-a părăsit în faţa curţii episcopiei, cu gândul să-şi petreacă noaptea în grădinile catedralei, transformate în tabără de refugiaţi.

Odată ajuns în Zakho, Walid primeşte un telefon de la tatăl său: acesta e liber şi sănătos. Jihadiştii l-au eliberat la scurt timp după ce fusese despărţit de mama sa, de cele două surori, de bebeluş şi de mine.

— La început am crezut că aveau să mă decapiteze. Am fost

adunaţi într-o parcare. Păreau că nu ştiu ce să facă cu noi. Nu voiau bătăi de cap, aşa că ne-au lăsat s-o ştergem, îi povesteşte el.

Walid îl ascultă fără să-l întrerupă.

— Am reuşit să vorbesc cu mama ta: e cu Nesrine şi micuţa Rezan. Sunt libere! În schimb, Jinan şi Amina n-au mai apărut. Sunt foarte îngrijorat în privinţa lor. Îmi pare rău, fiule.

Walid îndură în tăcere.

Khero a găsit adăpost la o fermă dintr-o vale a munţilor Sinjar, la unul dintre verii săi, păstor. Îl însărcinează pe Walid să le întâmpine pe mama sa, pe Nesrine şi pe Rezan de îndată ce vor ajunge la Zakho şi să aibă grijă de starea de sănătate a mamei lui.

— Nu se simte bine. Are dureri de cap şi-şi mişcă greu un braţ. A examinat-o un medic: are un cheag de sânge la creier şi există riscul unui accident vascular cerebral. De îndată ce va ajunge, va trebui dusă la spitalul din Dohuk. Mergi la profesorul Ayaz. A promis să-i facă analize.

Walid va trebui să mai aştepte până să pornească pe urmele mele. Oricum, drumul prin Pesh Khabur, care permite evitarea poziţiilor Daesh făcând un ocol prin Siria, este închis. Kurzii au declarat sectorul „zonă de război".

Mama lui Walid soseşte cu Nesrine şi Rezan la 9 august. Nu şi-a revenit după răpirea noastră, a mea şi a Aminei. Disperată, nu conştientizează gravitatea problemelor ei de sănătate. Fără să piardă timpul, Walid o duce la spital, unde este operată, după care i-o încredinţează mătuşii sale.

Odată cu redeschiderea drumului prin munţii Sinjar, se repede prin breşa creată. Îl însoţeşte Jewan, un prieten de-al său, şi el pornit în căutarea soţiei lui, răpită împreună cu băiatul său de patru ani.

Fluviul Tigru, care marca în acel moment graniţa dintre Irak şi Siria, poate fi traversat la bordul unei mici barje cu fundul plat, sub culorile administraţiei kurde irakiene. Pe malul sirian flutură un drapel kurd galben-roşu-verde. După ocolul obligatoriu prin Siria, se angajează pe „coridorul Sinjar", trasat de aviaţia americană cu bombe de cinci sute de kilograme. Şoferul unui camion pentru aprovizionarea luptătorilor kurzi acceptă să-i ia şi pe ei. S-a stârnit o furtună de nisip. Praful şi căldura le ard feţele. Pe drum dau de puncte de control şi de baraje rutiere.

Bombardamentele americane au dezintegrat cazematele Statului Islamic, scoţându-i pe jihadişti în afara culoarului pe care se năpustesc refugiaţii. Ruinele zonei industriale din Rabia, oraşul de graniţă unde, în frageda mea copilărie, tata venea să cultive ogoarele, încă mai fumegă. Bazarul este ras, până şi spitalul a avut de suferit. Zidurile clădirilor rămase în picioare sunt acoperite de graffiti în arabă întru gloria „califului islamului", Abu Bakr al-Bagdadi, şi de sloganuri: „Vrem Statul Islamic!"; „Tremuraţi, apostaţi, am venit să vă decapităm!".

— Aţi venit la munte să luptaţi? îi întreabă şoferul camionului, un tânăr cu trăsături aspre.

— Ne căutăm soţiile şi vrem să ne răfuim cu ticăloşii ăştia, răspunde Jewan.

— Faceţi ca mine, luptaţi alături de YPG, Unităţile de Apărare a Poporului. Suntem kurzi din Siria şi din Turcia. Venim să dăm o mână de ajutor.

— Dar noi suntem yazidiţi...

— Provenim din acelaşi popor şi vorbim aceeaşi limbă! Noi, *haval* [„camarazii"], suntem încercaţi în lupta împotriva jihadiştilor. De un an îi înfruntăm în provincia noastră Rojava [Kurdistanul Sirian].

Drumul urcă în serpentine strânse. Vântul poartă în continuare nisipul. Parcă ar fi făină. O peliculă albă acoperă povârnişurile, drumul. Nisipul ne intră pe sub cămăşi, deşi geamurile sunt închise. Se aşază pe scaune, pe bord şi pe saci. Nu se vede la mai mult de câţiva metri. Ar trebui virat la stânga sau la dreapta? Merg cu viteza melcului. Camionul întâlneşte un grup de supravieţuitori adunaţi în spatele unei camionete, care părăsesc masivul Sinjar, albi ca nişte statui.

— Sunt dintre cei întârziaţi, spune şoferul. A trecut deja o săptămână de când primii luptători kurzi sirieni şi turci au urcat în munţii Sinjar, la contraatac.

Traseul este periculos. „Camarazii" supraveghează regiunea, însă raidurile jihadiste sunt frecvente.

Omul îi lasă la primele creste perpendiculare pe lanţul muntos principal, după ce a încercat în zadar să-i recruteze.

Walid şi Jewan pornesc pe un traseu marcat care şerpuieşte departe de poziţiile Statului Islamic. Pe drum, zeci de maşini zac

abandonate de refugiaţii panicaţi. După vreo douăzeci de kilometri de nelinişte, pătrund în cele din urmă într-o vale plină de grădini de zarzavat, cu cătune şi mii de oi.

Khero îi aşteaptă în faţa stânei. Are doar patruzeci de ani şi mulţi îl consideră fratele lui Walid. Soţul meu îl găseşte foarte tensionat, din cauza zvonurilor despre soarta îngrozitoare a femeilor care cad în mâinile luptătorilor Daesh.

Khero şi câţiva bărbaţi mai în vârstă cu turbane pe cap stau în jurul unui tânăr de douăzeci şi patru de ani care-şi butonează mobilul. Melas, sora lui, l-a sunat să-i spună că este prizonieră împreună cu soţul, socrul ei şi cei doi copii mici.

— A găsit în sertarul unei mobile din casa unde e închisă un telefon mobil pe care a reuşit să-l ascundă şi să-l activeze. Îi transfer credit ca să poată suna, spune Basem. După spusele surorii mele, femeile tinere şi frumoase au fost răpite pentru a fi vândute ca sclave. Cele mai în vârstă, mamele şi fetele urâte rămân sechestrate, uneori cu ajutorul vecinilor care colaborează cu asasinii, se întristează el.

— Asta se ştie! Vor plăti pentru asta, mizerabilii! se enervează tatăl lui Walid. Interesante sunt poveştile astea cu legăturile telefonice.

— Cunosc şi alte cazuri, spune un bătrân. O tânără a reuşit să o contacteze pe mama ei din Tal Afar, iar un mecanic yazidit pe care-l cunosc a putut vorbi cu o verişoară reţinută într-un sat arab împreună cu vreo douăzeci de femei şi copii.

— Asta înseamnă că avem o şansă să fim contactaţi de copiii noştri...

Khero a trecut pe la toate corturile de refugiaţi în speranţa că va obţine informaţii despre Amina.

La rândul lui, Walid decide să meargă împreună cu Jewan la Bajarok, satul nostru. Trupele Daesh tocmai l-au părăsit, forţate de bombardamentele americane. Drumul e liber!

Coboară masivul împreună cu prietenul său Jewan, trecând pe lângă ferme pustii. Decorul, atât de familiar, îi pare ireal.

Bajarok e învăluit într-o tăcere desăvârşită. Walid şi Jewan nu sunt însă deloc liniştiţi. Statul Islamic are obiceiul să mineze terenul, dovedindu-şi iscusinţa în amplasarea unor maşinării infernale sub o scândură sau o bucată de cărămidă pe o stradă ori

într-o grădină. Casele din centrul satului au fost rase cu buldozerul, iar prăvăliile din *suk*, jefuite şi incendiate. Maşinile care nu puteau fi furate au fost dezmembrate. Carcasele zac într-o rână.

Walid sare zidul ca să intre în curtea noastră. În grădină, voliera e larg deschisă. Canarii au zburat, lăsând în fundul cuştilor mici ouă albe. Casa ne-a fost jefuită. Televizorul a dispărut, iar maşina de spălat rufe a fost distrusă cu lovituri de baros. Sortează, mătură şi aruncă resturile, cu inima grea la vederea unui asemenea dezastru.

Walid şi Jewan li se alătură celor câţiva angajaţi ai administraţiei kurde care, cu kalaşnikovul pe umăr, supraveghează satul pustiu. Depozitul unui magazin care, prin cine ştie ce minune, a fost cruţat le oferă cutii de conserve, sticle de whisky şi băuturi energizante. Li se alătură oamenilor de pază pentru a constata pagubele, a asigura casele şi a evita jafurile. Astăzi, Hassan, un membru al PDK, partidul preşedintelui Barzani, a îngropat două cadavre la marginea unui drum, în afara satului.

— Mirosea a hoit. Ne-am apropiat şi am văzut cadavrele pe pajişte. Erau Amer şi Meriem, doi bătrânei. Îi ştii? întreabă el.

— Îi cunosc pe nepoţii lor.

— Bănuiesc că au refuzat să se convertească. I-au împuşcat în spate. Aveau ochii închişi şi capul dat pe spate. Mă întreb care a murit primul.

Atmosfera macabră din Bajarok îl deprimă pe Walid. Nu are cum să mă găsească dacă rămâne în sat. Se gândeşte să treacă linia frontului, să pătrundă pe teritoriile ocupate de Daesh, să meargă până la Mosul şi, dacă trebuie, chiar şi în Siria.

— Baţi câmpii! Ai să fii arestat, cu două opţiuni: decapitarea sau închisoarea. Mă tem ca nu cumva să-ţi rezerve prima soluţie, îl avertizează Jewan.

— Ei, şi?

— Cum adică? Vei fi mort, la fel ca bătrânul Amer şi soţia lui. Nu-ţi pierde speranţa. Nu acum. Mai bine luptăm alături de brigăzile yazidite.

Ajung la Mazar Sharaf al-Din chiar a doua zi, trecând peste

dealuri. Aici odihnesc câţiva dintre cei mai veneraţi sfinţi ai noştri. Centrul de pelerinaj este ţinta lunetiştilor Statului Islamic. Lupta e încrâncenată. Zeci de tineri yazidiţi se îndreaptă spre locul sacru, alăturându-se Unităţii de Protecţie din Shingal (UPS), miliţia yazidită care sprijină apărarea localităţii în faţa trupelor Daesh. Mulţi dintre ei sunt în situaţia lui Walid şi a lui Jewan – îşi caută rudele.

Sunt primiţi, în imensa sală de recepţie din Mazar Sharaf al-Din, de Heydar, unul dintre fiii lui Qasim Shesho, şeful UPS.

— Ştiţi să folosiţi o puşcă? îi întreabă el.

— Nu chiar. Tata mi-a dat să încerc kalaşnikovul lui în djebel când eram mai tânăr. Am tras o rafală ca toţi puştanii de vârsta mea, dar nu ştiu să trag cu o puşcă-mitralieră.

— Ai să înveţi. Ai la tine o armă?

— Am recuperat un kalaşnikov şi o pereche de cizme de la stâna unchiului meu, iar prietenul meu Jewan are puşca lui.

— Foarte bine, băieţi. Preferăm să angajăm recruţi care vin cu propriul echipament. O să te învăţăm elementele de bază pentru tragere, dar ai să progresezi mai ales luând la ţintă „animalele” alea din Daesh. Treceţi pe la depozit să luaţi muniţie.

De fapt, arsenalul este un dulap metalic în care sunt adăpostite cam douăsprezece kalaşnikovuri şi cutii de lemn pline cu muniţie.

Un instructor îl iniţiază în manevrarea unui AK-47. Învaţă să-l demonteze şi să-l monteze la loc.

Iată-l pregătit să lupte cu o vechitură în mâini şi două încărcătoare de treizeci de gloanţe pentru a-i ţine la distanţă pe jihadişti.

— Doar atât ne-a mai rămas, băiete. Foloseşte-l cum trebuie, îi mai spune instructorul în timp ce-i dă muniţia.

Walid îşi testează kalaşnikovul pe doze de suc aşezate la o distanţă de vreo cincizeci de metri. Rezultatul nu e concludent. Are dreptul la sesiuni zilnice de antrenament.

Viaţa este dură la Mazar Sharaf al-Din. N-au nici de unele. Walid e inclus într-o grupă de zece oameni. Kheder le încredinţează misiuni de aprovizionare şi supraveghere.

Walid e de gardă pe o colină, mai sus de templu. Când îi vine rândul, ascuns în spatele unui zid mai mic, îi observă cu binoclul

pe islamiştii care controlează o intersecţie, punctul de plecare al unor obuze cu traiectorii aleatorii. Datorită bombardamentului intens efectuat de Coaliţie, laţul din jurul lor a mai slăbit. Statul Islamic este postat în continuare la capătul drumului, în linie dreaptă, la vreun kilometru distanţă. Dotaţi cu tancuri şi tunuri lungi, jihadiştii lansează atacuri în valuri. Adversarii lor rezistă cu tiruri de mortiere şi kalaşnikovuri.

Luptătorii Daesh sunt siliţi să înainteze fără acoperire, pe un teren pustiu. Uneori desfăşoară atacuri sinucigaşe. Cu ajutorul unui Hummer blindat, unul dintre ele era cât pe ce să reuşească. Camarazii lui Walid au tras asupra vehiculului fără a reuşi să-l distrugă. A fost oprit în ultimul moment, la intrarea în locurile sacre, de o rachetă de aruncător. Însă cea mai spectaculoasă misiune a avut loc după plecarea lui Walid. Un camion-capcană condus de un kamikaze din Daesh s-a repezit asupra templului, însă cursa i-a fost oprită de un tir cu rachete. Vehiculul conţinea 1,5 tone de TNT. Statul Islamic a filmat operaţiunea şi a postat-o pe internet. Filmuleţul este şi acum disponibil pe YouTube: se vede cum un jihadist se pregăteşte, urcă în autovehicul cu centura de explozibil şi se repede asupra obiectivului. Urmează explozia şi uralele jihadiştilor, însă filmul are grijă să evite esenţialul: cel sacrificat şi-a ratat ţinta. Nu trebuie să te încrezi în imagini. Rareori propaganda prezintă războiul aşa cum este el în realitate!

După acest atentat eşuat, Qasim Shesho, comandantul suprem al UPS, a strigat că era o minune: „E un miracol! Să-i mulţumim Îngerului-Păun”, repeta el cu vocea lui gâjâită de tutun. Poreclit „Shesho teroristul” de către duşmani şi „Qasim al şaselea” de către kurzi, pentru a sublinia importanţa clanului său, deseori e înconjurat de garda lui militaro-familială alcătuită din cei patru fii ai săi mai mari. Qasim Shesho este un redutabil senior al războiului, dar şi un mare moşier. Aliat al lui Masoud Barzani, preşedintele Kurdistanului Irakian, a trăit douăzeci şi cinci de ani în exil, la Bielefeld (Germania), în urma unei revolte a kurzilor împotriva regimului lui Saddam. Obişnuieşte să afirme, pe un ton de glumă, că jumătate din pământurile yazidite din vestul munţilor Sinjar îi aparţin. Însă probabil glumeşte doar pe jumătate.

Qasim Shesho şchiopătează. Şi-a rupt piciorul în timpul unei vacanţe petrecute într-o staţiune balneară din Turcia. Repatriat în iulie în Germania, s-a întors în Kurdistan de îndată ce şi-a dat seama ce se pregătea. La 3 august, în ziua ofensivei Daesh, era acolo, împreună cu vreo douăzeci de oameni, ca să apere Mazar Sharaf al-Din. O lună mai târziu, a reuşit să adune mai bine de o sută cincizeci de oameni, iar efectivele continuă să crească.

Walid doarme într-un mare cort comun. Pe panta dealului, camarazii lui au scris cu pietre albe „*HELP US*", „Ajutaţi-ne", un mesaj vizibil din avioanele de vânătoare şi din sateliţii care survolează zona.

Înarmaţi cu kalaşnikovuri, pirii, preoţii noştri, păzesc templul. Cu toate acestea, îşi lasă armele în hol atunci când merg să se roage în interiorul sanctuarului.

În timpul unei deplasări pe munte, soţul meu ajunge într-o vale şi intră într-o tabără unde, pe neaşteptate, tocmai ajunsese un grup de fete care evadaseră din închisorile Daesh. Mii de curioşi sunt adunaţi în faţa cortului lor pentru a le celebra eliberarea. Walid se strecoară până la supravieţuitoare, cu fotografia mea în mână. Nici una nu m-a întâlnit! Dezamăgit, mai zăboveşte în tabăra de refugiaţi, cutie de rezonanţă pentru cele mai nebuneşti zvonuri. Un tată îi spune că a venit în speranţa de a-şi recupera cele două fiice. Sunt prizoniere ale islamiştilor într-un sat de câmpie. Le-a plătit 1.500 de euro temnicerilor, care-l contactaseră prin telefon pentru a-i propune răscumpărarea lor. O practică din ce în ce mai obişnuită.

— Uite în vale, satul din depărtare e Bahaj. Daesh a instalat acolo o bază militară şi un tribunal islamic. Li s-au alăturat arabi, dar şi kurzi islamizaţi din regiune. Acolo sunt copiii mei, îi spune el arătând cu degetul o pată neagră în depărtare.

Luptătorii kurzi veniţi din Siria şi din Turcia, „camarazii" din YPG, şi-au stabilit cartierul general în vechea cetate din vârful muntelui. Walid se duce acolo sperând să dea de şoferul kurd sirian care i-a transportat, pe Jewan şi pe el, din Rojava până aici, însă nu-l găseşte. Se pare că a fost mutat pe un alt front. Nu-i ştie adevărata identitate. Odată cu intrarea în gherilă, voluntarii din YPG îşi iau un nume de război, la fel ca membrii Statului Islamic.

Spre deosebire de aceştia, „camarazii” nu cred în Dumnezeu, se inspiră din comunism şi au multe femei în rândurile lor. Celălalt grup kurd, peshmerga, sunt fraţii lor duşmani irakieni. Cele două facţiuni kurde stau separate. Peshmerga sunt instalaţi la distanţă, în camera tehnică a unui stâlp de înaltă tensiune.

Seara, în răcoarea înălţimilor, discuţia se învârte în jurul tragediei din luna august. Nayef, un locuitor din Kocho, povesteşte:

— La două săptămâni după ce au intrat în satul nostru, membrii Daesh i-au adunat pe bărbaţi şi pe băieţi într-o şcoală şi i-au urcat în camionete pentru a-i duce în afara satului, spune el, probabil pentru a suta oară, mereu cu aceeaşi nevoie de a depune mărturie. Potrivit unui supravieţuitor, au fost forţaţi să stea ghemuiţi, înghesuiţi unii în alţii. Au deschis focul asupra lor din spate. Femeile au fost duse spre oraşul Sinjar. Nu ştiu exact unde. Poate că au trecut prin Sinjar, dar nu au rămas acolo, pentru că oraşul se află acum pe linia frontului. Luptătorii bat pasul pe loc la porţile lui. Pe străduţele din vechiul oraş, cam cincizeci de metri îi despart pe combatanţii celor două tabere. Pe timpul nopţii, beligeranţii se ascultă reciproc prin staţii de emisie-recepţie fixate pe frecvenţa inamicului. Discuţiile celor din Daesh sunt codate. „Vânzător” se traduce prin „avion de vânătoare”, faptul că un luptător a plecat „să facă o vizită familiei sale” înseamnă că acesta a murit. Fireşte că membrii Statului Islamic ştiu că sunt ascultaţi. Şi profită de asta pentru a ţine predici: „Vreţi să ne omorâţi?”, întreabă un imam. „Atunci să ştiţi că ne aflăm aici pentru a întâlni moartea. Nu ne sperie. E bine-venită, *insh’Allah.*”

Însă nu prin aceste părţi avea să mă găsească Walid. Asta e şi părerea tatălui său, care-i cere să se întoarcă la Dohuk, în Kurdistanul Irakian, ca să aibă grijă de mama lui. Walid nu poate decât să-i aştepte – invidios, dar fără să o arate – pe cei ale căror soţii au scăpat din mâinile Statului Islamic. La acest sfârşit de septembrie, cam o sută au reuşit să evadeze. Un număr mic, dar printre ele, spre imensa lui fericire, se află şi sora sa, Amina.

A scăpat printr-o gaură în gardul de sârmă al închisorii sale, o uzină de gaz din regiunea Deir ez-Zor din Siria. A fugit, într-o

noapte fără lună, împreună cu trei captive. Fetele au bătut la uşa unei locuinţe izolate. Cel care stătea acolo a ezitat mult înainte să le primească. Era îngrozit. Lucra la centrala pe hidrocarburi şi se temea, nu fără motiv, să nu fie ucis de Daesh în cazul în care s-ar fi aflat că le ascundea. Cuprins de milă, le-a primit în casă. Şi fetele au reuşit să alerteze autorităţile kurde irakiene. Omul a acţionat şi din omenie, dar şi din interes: a pus mâna pe o recompensă consistentă în dolari, aprig negociată.

O operaţiune de exfiltrare a fost organizată de la Erbil de dr. Noori Abdulrahman, un responsabil din guvernul kurd irakian. Un intermediar, căruia îi vom spune Abu Haji, pentru a nu-l pune în pericol, s-a ocupat de negocieri. E un om bun. A completat din buzunarul lui suma plătită pentru eliberarea Aminei. Khero n-a putut aduna decât 3.000 de dolari, împrumutaţi de la rude. Un traficant a transportat fetele până la cel mai avansat punct de control care separă Daesh de YPG, unităţile kurde siriene. Le-a ascuns în spatele unui camion încărcat cu paie, având un permis oficial din partea Statului Islamic. Vehiculul a trecut de baraje fără nici o problemă.

Sora lui Walid nu vorbeşte despre perioada petrecută în captivitate. A supravieţuit în urma a două bombardamente sângeroase efectuate de Coaliţie. Făcea parte dintr-un grup de opt fete, sclave pentru trei sute de jihadişti, dintre care mulţi erau străini, egipteni şi asiatici. A fost bătută şi convertită cu forţa la islam. În iunie, Amina şi mama ei au părăsit regiunea, stabilindu-se în Germania.

Capitolul 9

Vreau ca lumea să ştie

Bunul Walid – Sub protecţia poliţiei kurde – „Schimbă sfârşitul coşmarului” – La Baba Sheik, al nostru „papă” – Refugiată printre refugiaţi

Vizitatorii se înghesuie să mă salute în faţa cortului unchiului meu din imensa tabără de refugiaţi de la Deraboun, la graniţa dintre Irak, Turcia şi Siria. Două sute de rude şi câţiva curioşi sărbătoresc eliberarea mea. Asistenţa se dă la o parte pentru a-i face loc lui Walid. A întârziat din cauza unei defecţiuni la maşină; este întâmpinat cu urale. Ne retragem sub prelata cortului pentru a ne îmbrăţişa minute în şir. Îmi vorbeşte în şoaptă. Îmi imaginasem cum avea să fie întâlnirea noastră, însă mi-o închipuisem ceva mai discretă; chiar şi intensitatea ei a fost peste aşteptări. Mă prăbuşesc în braţele lui, epuizată de stres, de oboseală şi emoţie.

Voi sta la un unchi de-al lui Walid, care-l găzduieşte deja împreună cu familia lui într-un sat yazidit din regiunea Dohuk. Mi-am luat rămas-bun de la tovarăşele mele de detenţie. Ne despărţim fără să ştim dacă ne vom mai vedea vreodată. Cum ne-o fi soarta. Vorbeam despre asta, în şoaptă, în dormitor. Visurile noastre ne-au ajutat să rezistăm. Din grup, eram singura măritată. Eu mă întorc acasă la soţul meu, iar prietenele mele îşi regăsesc familiile. Naline se va recupera la părinţii ei, în Erbil. S-ar putea duce la fratele ei, în Germania. Jamila speră să-şi reia studiile, dar nu la Mosul, unde Daesh a scos din programa de învăţământ disciplinele considerate neislamice. Bushra, Hevy şi

Evara se duc în taberele din Kurdistan, care sunt pline de refugiaţi yazidiţi, creştini sau sabeeni, adepţi ai lui Ioan Botezătorul pentru care Iisus şi Mohamed sunt nişte impostori.

Ne temem de reacţiile celor din jur. După ce am înfruntat cruzimea celor din Daesh, riscăm să ne confruntăm cu oprobriul public. În societăţile noastre orientale nu e bine să fii victima unei răpiri şi a unui viol. Codul de onoare al yazidiţilor ne condamnă la negare, la ruşine, la proscriere şi, uneori, pur şi simplu la eliminarea fizică. La noi, violul este un subiect tabu. Convertirea religioasă este interzisă prin obiceiurile noastre. Ne naştem yazidiţi şi aşa rămânem. O schimbare a credinţei te condamnă la excluderea definitivă din comunitate. Eu nu am fost violată, iar convertirea mea s-a făcut cu forţa, însă mă tem de ce e mai rău.

La câteva zile după întoarcerea noastră răsunătoare, avem veşti de la Bushra. L-a contactat pe Walid pentru a-i propune să mă însoţească la Dohuk ca să mă înregistrez, la fel ca tovarăşele noastre de detenţie, la Centrul împotriva genocidului, comisia de investigare a crimelor comise împotriva yazidiţilor.

— Mergem cu părinţii noştri, îmi spune ea.

Creată de guvernul Kurdistanului Irakian special pentru a veni în sprijinul nostru, această instituţie îşi are sediul la Dohuk, epicentrul refluxului de yazidiţi spre interiorul regiunii kurde. La acest sfârşit de octombrie, suntem deja mai bine de o sută de femei care am reuşit să-i lăsăm pe jihadişti cu buzele umflate şi noi supravieţuitoare reuşesc aproape în fiecare zi să ajungă în ţara kurdă a făgăduinţei. Cu toate acestea, refuz invitaţia comisiei.

Pentru moment, doar Walid contează pentru mine. Soţul meu iubit este un om sensibil şi foarte înţelegător. Am început să mă destăinui lui. Răbdător, mă ascultă fără să mă judece. Nu-i ascund nimic, căci trebuie să ştie totul. Atent şi binevoitor, mă mângâie şi mă consolează. Îi povestesc despre închisoarea Badush, despre casele de vânzare a sclavelor, despre Amina, despre violenţa torţionarilor, despre violurile la care au fost supuse Hevy şi Evara, despre nenorocirea Suzanei, deportată sexuală la Rakka, în Siria, despre capriciile emirului Abu Musa, călăul nostru. Nu-i ascund nici un detaliu.

— Ăştia nu sunt oameni, ci animale. Cum pot fi atât de răi? Au şi ei mame şi surori. Nu înţeleg, spune el enervat, negru la faţă de furie.

Noaptea mă strânge la piept când nu reuşesc să adorm, chinuită de insomniile mele nesfârşite. Somnul m-a părăsit. De îndată ce închid ochii, îi văd pe monştrii din Daesh. Mă ofilesc încetul cu încetul.

Un al doilea apel telefonic de la Bushra mă scoate din lâncezeală. Biroul comisiei insistă să mă prezint cât mai repede.

Comisia este instalată într-o clădire situată vizavi de spitalul pentru femei din Dohuk. Un culoar labirintic duce la subsol, la o cămăruţă plină de oameni veniţi la un ceai. Inspectorul Khalil le face semn din cap celorlalţi că pot să plece. Vrea să mă vadă între patru ochi. Un steag în culorile guvernului kurd şi un portret al lui Mustafa Barzani, liderul kurd, tatăl preşedintelui Masoud Barzani, tronează pe o etajeră din spatele biroului său de lucru. Are trăsături fine, e proaspăt ras, dar are o mustaţă de vreo trei zile. La cei aproximativ treizeci de ani ai săi, inspectorul are deja câteva fire de păr cărunt. Închide televizorul, care este fixat pe un canal de ştiri, şi aprinde o ţigară Winston light.

— Mă aflu aici ca să-ţi ascult mărturia. Ceea ce ai să-mi spui va fi confidenţial. Te afli sub protecţia anonimatului. Sunt obligat să respect un secret absolut: n-am să zic nimănui nimic din vorbele tale. Nici măcar părinţilor sau soţului tău. Ai cuvântul meu.

Inspectorul Khalil se prezintă. A fost ofiţer de poliţie în cadrul biroului împotriva violenţei asupra femeilor.

— Mă ocupam de cazuri de femei bătute de soţii lor, de căsătorii forţate sau de fete cărora părinţii nu le dădeau voie să meargă la şcoală, înşiră el trosnindu-şi degetele.

L-aş fi putut cunoaşte mai devreme, îmi spun în sinea mea, dacă problemele mele legate de căsătorie nu s-ar fi rezolvat în familie. Ofensiva Daesh l-a forţat să se retragă la Dohuk.

— Sunt yazidit, ca şi tine. Poţi avea încredere în mine, am să te protejez. Iar ceea ce fac nu fac pentru că sunt yazidit, ci pentru că sunt un om care ar acţiona la fel oriunde în lume.

Îşi mijeşte ochii, îşi freacă piatra preţioasă a inelului şi-mi întinde o bucată de hârtie:

— Ia numărul ăsta de mobil. Mă găseşti la orice oră din zi sau din noapte. Voi interveni dacă eşti ameninţată, dacă oamenii nu-ţi dau pace pentru că ai fost prizonieră a Daesh sau dacă jurnaliştii îţi fac viaţa grea. Nu ezita să mă suni. Suntem aici ca să te apărăm – acum eşti în siguranţă.

Inspectorul îmi pune o serie de întrebări. Intimidată, răspund lăsând capul în jos. Nu sunt prea vorbăreaţă, un reflex de prizonieră. Nu, nu cunosc identitatea teroriştilor, ci doar poreclele lor.

Îi povestesc despre transferurile mele dintr-un centru de detenţie în altul, despre vânzarea captivelor, izolarea, tortura şi violenţele la care am fost supusă. Îmi înregistrează depoziţia pe computerul său.

— De instrucţia dosarului tău se va ocupa un judecător. Mărturia ta este importantă pentru stabilirea dovezilor crimelor şi tentativei lor de genocid, îmi explică el mulţumindu-mi. Şi, mai ales, sună-ne în caz că te îngrijorează ceva – şi nu uita: tu eşti o victimă.

Comisia a prevăzut să mi se ofere asistenţă psihologică şi medicală. Încep cu spitalul, unde nu ni se spune „foste prizoniere”, ci „refugiate”, pentru a evita stigmatizarea.

Fac cunoştinţă cu dr. Naram, o femeie yazidită extraordinară care a studiat medicina la Mosul.

— Ştiu că ţi-a fost greu să vii la mine, mă linişteşte ea. Multe fete nu vor să ne ocupăm de ele de teamă să nu fie stigmatizate, când de fapt au nevoie de îngrijire. Au pierdut persoane apropiate, moarte sau date dispărute, şi, deşi s-au eliberat, sunt prizoniere ale nenorocirii lor. Tu însă eşti altfel! Şi te sfătuiesc să continui pe calea asta.

Sunt apoi supusă unor examinări complete. Nu mi-am revenit după infecţia renală din august. Medicul mi-a găsit complicaţii provocate de consumul de apă nepotabilă. Mixtura cu şoareci morţi ingurgitată cu forţa în timpul şedinţelor de tortură a lăsat urme! Sufăr şi de o boală intestinală legată de alimentaţie.

Timp de două săptămâni o vizitez regulat pe doctoriţa Naram. Tata mă însoţeşte la cabinetul ei din Sheikhan, un sat în care vezi laolaltă turle de biserici, minaretele moscheilor şi cupolele canelate ale templelor noastre. Doctoriţa Naram este o femeie cu

suflet mare. Chemată de Walid la unu dimineaţa deoarece aveam una din crizele mele, a venit de la patruzeci de kilometri ca să mă vadă şi să mă ducă, precautä, la spitalul din Dohuk.

Cu mult tact, mi-a plătit medicamentele prescrise, fiind conştientă de dificultăţile noastre financiare. Daesh ne-a furat economiile şi ne ocupă satele, iar bărbaţii şi-au pierdut locurile de muncă. Serviciile sociale ale comisiei mi-au acordat un ajutor de 100.000 de dinari, adică 75 de euro, dar nu e de ajuns pentru a-mi plăti tratamentele.

Prin diverse relaţii, am luat legătura cu o psihiatră, dr. Sana, de origine kurdă. Petrec o după-amiază întreagă în cabinetul ei.

— Povesteşte-mi prin ce ai trecut. Trebuie să vorbeşti ca să scapi de angoasele tale, îmi recomandă ea.

Şi-mi încep povestea. Ea mă încurajează să vorbesc şi să plâng, dacă simt nevoia să plâng. I-am dezvăluit totul lui Walid, însă îmi face bine să mă destăinui unei necunoscute. Îi mărturisesc frământările mele. Nu reuşesc să înţeleg de ce s-a abătut asupra mea o asemenea nenorocire. Mă simt pedepsită, dar nu înţeleg pentru ce. Port oare răspunderea pentru nenorocirea mea? Nu ştiu să fi încercat vreodată să fac cuiva vreun rău. Şi atunci de ce am ajuns sclava acelor indivizi?

Psihiatra m-a liniştit. După ea, sentimentul meu de culpabilitate e o reacţie „normală". Mi-a stabilit o nouă întâlnire, în salonul unui hotel, cu unul dintre colegii ei şi Walid, pentru discuţii paralele. Al doilea psihiatru îi sugerează soţului meu să fie atent şi amabil, dar să nu răscolească mereu trecutul. Ne sfătuieşte să nu ne uităm la televizor.

— Evitaţi ştirile despre Daesh sau drama yazidiţilor şi, în general, scenele violente. Filmele de groază sunt şi ele, fireşte, interzise. Trebuie să o ajutaţi să uite ce s-a întâmplat în cele unsprezece săptămâni de sechestrare.

Walid recepţionează mesajul. Luăm masa de prânz toţi patru, după care interviurile individuale reîncep în două camere separate. Psihiatra mă întreabă despre „ceea ce mă deranjează cel mai mult". Îi spun despre coşmarurile mele.

— Nu mai pot să dorm din cauză că indivizii din Daesh îmi invadează visele.

— Alungă-i şi o să te simţi mai bine. Ai reuşit să scapi de ei în

realitate, de ce n-ai reuşi să-i alungi şi din mintea ta?

— Aş vrea, dar cum?

— Dacă nu poţi să eviţi coşmarul, îl poţi schimba. Poţi modifica sfârşitul coşmarului tău aşa cum ţi-ai schimbat destinul evadând…

— În visul meu, alerg împreună cu cele cinci fete prin ued, însă Abu Anas şi Abu Omar ne ajung din urmă. Îşi agită săbiile. Mă trezesc îngrozită, lac de transpiraţie, parcă aş avea o lamă în burtă.

— În următorul tău coşmar apar luptători yazidiţi şi vă salvează. Iar tu eşti neatinsă. Vrei?

— Da, însă e uşor de zis, greu de făcut. Am să încerc.

În ziua aceea, dr. Sana ne dă 50.000 de dinari ca să ne întoarcem în sat cu taxiul. Începând din noaptea următoare pun în practică sfaturile psihiatrei. Tehnica nu este infailibilă. Încet-încet, învăţ să modific cursul viselor mele. Mă îndrept spre „renaşterea" mea, cum spune doctoriţa Sana. Vechea Jinan trebuie să dispară pentru a-i ceda locul unei noi Jinan. Însă schimbul este dureros.

Tragedia femeilor răpite a bulversat comunitatea noastră. Lovită în plin de masacre, ea nu a căzut, din fericire, în capcana respingerii. Apelul la milostivire lansat de Baba Sheikh, liderul spiritual al yazidiţilor, a fost de mare ajutor. „Sunteţi toate copiii noştri, sunteţi toate victime", a spus el răspicat. În faţa persecuţiilor, predecesorii săi fuseseră nemiloşi. Nici unul dintre ei nu-i considerase victime pe supravieţuitorii masacrelor comise de otomani – femei violate sau membri ai comunităţii forţaţi să abjure. Aceştia erau excluşi din societate în numele onoarei şi al religiei noastre.

Acum se ţine seama de suferinţa noastră. Baba Sheikh mă invită să merg la Lalesh, locul sfânt al yazidiţilor. Invitaţia este transmisă prin Baba Jawesh, păzitorul templelor, care mă sună personal. Foarte respectat, acest mare preot este extrem de amabil la telefon. După conversaţia cu el mă simt uşurată. Religia a făcut întotdeauna parte din viaţa mea. Mici rugăciuni îmi punctează de multe ori zilele. Mă rog stăruitor înaintea fiecărui drum cu maşina. Cer ajutorul Îngerilor pentru un bolnav. Dacă se vindecă, îi aducem mulţumire lui Dumnezeu oferind o oaie unei

familii sărace.

În casa părinţilor mei, ca şi în casa părinţilor lui Walid, o cameră este dedicată reculegerii. La noi, altarul este situat într-un colţ discret şi întunecat, în faţa unui covor întins pe perete. Cutia din lemn este acoperită cu o pânză roşie pe care e bine să o atingi înainte de a pleca la drum. În timpul jafurilor, jihadiştii erau obsedaţi să distrugă camerele de rugăciune.

Flacăra unei torţe marchează intrarea în valea luxuriantă care duce la Lalesh, Ierusalimul nostru. Familii de refugiaţi yazidiţi şi-au ridicat corturile la marginea drumului supravegheat de nişte peshmerga foarte meticuloşi. Sanctuarul este amplasat la capătul unui drum îngust pe marginea căruia sunt plantaţi smochini, rodii şi duzi. Cupolele lui albe se detaşează pe fondul vârfurilor înzăpezite din ţinutul kurzilor. Ne descălţăm în parcare pentru a fi în contact cu pământul locului nostru sacru.

— Aici vă aflaţi în centrul spiritualităţii, dar şi al mângâierii. Lalesh a fost un loc de refugiu în faţa invaziilor şi persecuţiilor. Templul a fost distrus de mai multe ori pe vremea Imperiului Otoman, însă l-am reconstruit întotdeauna, ne explică Baba Jawesh când ne întâmpină.

Cel mai înalt demnitar din satul nostru sacru seamănă cu un personaj de legendă. Un colos cu barbă colilie, el este păzitorul intrării în templu. Nimeni nu are voie să calce pragul, un spaţiu sacru şi de neatins pe care vizitatorul trebuie să-l păşească. Jovial, Baba Jawesh le zâmbeşte celor care, din neatenţie, nesocotesc obiceiul.

— Nu-i nimic grav, îi spune el unui pelerin prins în flagrant delict, cu piciorul pe dală.

Descopăr curioasă templul pe care un yazidit trebuie să-l viziteze cel puţin o dată în viaţă. Doi păuni gravaţi în piatră veghează deasupra portalului. În dreapta se înalţă sculptura unui şarpe negru, lung de doi metri.

— Ştiţi că atunci când Noe s-a izbit cu arca de o stâncă, o reptilă a astupat spărtura şi a salvat vieţuitoarele aflate la bord. Este şi simbolul cunoaşterii şi al înţelepciunii, ne aminteşte ghidul nostru. Tawsi Melek, Îngerul-Păun, nu mai are nevoie de prezentare: s-a aşezat pe Lalesh şi a acoperit Pământul cu culorile sale pentru a face din el cea mai frumoasă planetă din univers.

Nu-l vedem, însă Îngerul-Păun revine în fiecare an, împreună cu ceilalţi şase mari Îngeri, la sfintele sărbători de toamnă, continuă el.

După ce trec pragul fără să fac vreun pas greşit, contemplu un bazin cu apă întunecată, lacul Îngerului Morţii, în care sufletele celor decedaţi sunt judecate de un tribunal al Înţelepţilor. O galerie duce în inima sanctuarului, unde, în morminte acoperite cu mătase în culorile curcubeului, odihnesc întrupările pământeşti ale celor şapte Îngeri. O răcoare plăcută domneşte sub bolţi. Păsări în culori vii cântă pe sub arcade, în timp ce unii vizitatori înnoadă bucăţi de pânză pentru a-şi face cunoscute dorinţele. A mea este personală. E legată de „renaşterea" mea. Păstrez secretul asupra ei câtă vreme nu mi s-a împlinit.

Ajungem în camera sacrosanctă a mormântului Şeicului Adi, un sarcofag acoperit cu postavuri cu franjuri.

— Şeicul Adi s-a aşezat în această vale, împreună cu ucenicii lui, acum aproape o mie de ani, întemeind ordinul nostru şi făcând mai multe minuni. Marele nostru reformator este avatarul Îngerului-Păun, continuă ghidul pe un ton solemn. Vă rog să treceţi prin spatele meu şi să-i înconjuraţi mormântul de trei ori.

După ce dau ocol, fac un nod la o eşarfă. Walid strecoară un bilet într-o urnă. Mă rog Şeicului Adi pentru eliberarea tuturor femeilor pe care Daesh le-a făcut prizoniere. Este cea mai mare dorinţă a mea.

La capătul templului, o încăpere adăposteşte borcane cu ulei. O lampă a cărei flacără nu se stinge niciodată scoate un fir de fum. De acolo, o scară duce la un bazin alimentat de un izvor care ţâşneşte dintr-o stâncă. Pelerinii se stropesc cu apă sfinţită.

— Acest bazin în care se fac botezurile poartă numele de Zamam, la fel ca izvorul miraculos de la Mecca, spune ghidul.

Când ieşim afară, ne amestecăm printre pelerini. Walid îmi arată *Mala fakira*, casa fachirilor, asceţi care trăiesc din cerşit. Cei mai săraci dintre săraci, uneori sunt ţinta batjocurii celor răi la suflet. Înainte să apună soarele, aşază lămpi cu ulei de măsline aprinse în faţa clădirilor. Simboluri ale astrului solar, focurile sacre ard până în zori.

Se improvizează picnicuri la umbra unor stejari în această zi frumoasă de început de iarnă. Se întind pe mese mâncăruri din

carne de oaie, orez, roşii, castraveţi şi brânză, iar oamenii se servesc stând în picioare. Membrii clerului, cu turbane pe cap, îmbrăcaţi în tunici şi pantaloni albi strânşi la glezne, se plimbă pe alei. Tinere dichisite, în rochii înflorate, stau de vorbă, cu părul în vânt, în grădinile terasate. Cu părul dat cu gel, băieţii fac pe grozavii. E o atmosferă veselă. În Lalesh, la antipozii lumii sinistre a susţinătorilor Daesh, trăim momente fermecătoare.

Câteva luni mai târziu, am o întrevedere cu Baba Sheikh în persoană. Întâlnirea este aranjată de Thierry, jurnalistul care a publicat un reportaj despre mine într-un ziar francez. Ne îngrijorează faptul că vom întâlni un om atât de venerat. Nu mă simt în largul meu. În maşină, Walid transpiră: din neatenţie, şi-a pus blugii albaştri, o culoare dezaprobată de clerici. Nu cunosc originea acestui tabu. Albastrul ar fi blestemat pentru că ar reprezenta lumina tenebrelor.

Ne prezentăm în faţa locuinţei lui din Sheikhan, o casă de oraş obişnuită. Păunii care împodobesc batantele uşii mari a garajului sunt singurele simboluri religioase vizibile din stradă. Aşteptăm în curte să fim primiţi. Nimeni nu a spus nimic despre pantalonii lui Walid. În cele din urmă, intrăm într-un salon lung. Un divan interminabil se întinde de jur împrejurul încăperii. Aerul este pus în mişcare de nişte ventilatoare străvechi. Tablourile şi fotografiile alb-negru agăţate pe pereţi povestesc, pe parcursul mai multor generaţii, saga clanului din care fac parte *baba sheikh*. Bine amplasată în galeria portretelor, o fotografie îţi atrage privirea: înfăţişează victime ale masacrului cu arme chimice comis de Saddam împotriva kurzilor din satul Halabja în 1988.

În vârstă de peste optzeci de ani, „papa” yazidiţilor este un bătrân impresionant, cu o barbă albă şi stufoasă. Poartă o tunică lungă, albă, cu dungi subţiri, pe cap are o calotă, un brâu ţesut de culoare neagră îi încinge mijlocul, iar în picioare – papuci cu fundă albă. Sprâncenele sunt groase ca nişte mustăţi. Degetele frământă un rozariu.

Îi sărut mâna dreaptă, în timp ce fac o plecăciune. Mă întreabă cum mă cheamă şi din ce sat sunt.

— Ai fost eliberată, fiica mea?

— Nu, am evadat.

— Mă bucur că te-ai întors printre ai tăi. Eşti o victimă, la fel ca toate femeile yazidite care sunt date dispărute. Sunteţi toate bine-venite. Mă voi ruga pentru tine, Jinan.

După cum îi stă în obicei, Thierry nu mai termină cu întrebările. De multe ori aceleaşi, formulate în moduri diferite, până când obţine un răspuns. Rămân tăcută. Baba Sheikh s-ar potrivi foarte bine în gravuri datând din epoca sultanilor. Pare că vine din vremurile străvechi. Evocă martiriul satelor arse de otomani de parcă s-ar fi întâmplat la ultimul atac al forţelor Daesh. Cred că este deopotrivă un om al trecutului şi al prezentului. Eu îl văd ca pe un medium. Aşezat lângă el, Hadi Baba Sheikh, şeful său de cabinet, îi întinde o fotocopie a celebrei scrisori care a schimbat cursul vieţii noastre.

— Am trimis o scrisoare deschisă tuturor yazidiţilor, în care am transmis comunităţii ca fiecare dintre fiicele noastre să fie respectată indiferent ce încercări ar fi îndurat, a spus Baba Sheikh. Vrem să le regăsim, vii sau moarte. Este de datoria noastră să le asigurăm celor dispărute un mormânt în cimitirele noastre.

Bunătatea lui mă emoţionează. Sunt singura femeie admisă într-un grup de vreo douăzeci de bărbaţi şi-i sorb cuvintele în timp ce degust un ceai îndulcit.

— Religia noastră a apărut cu secole înainte de naşterea lui Iisus Hristos. Kurzii erau zoroastrieni sau yazidiţi înainte de a fi convertiţi, de multe ori cu forţa, la islam. Am avut parte de şaptezeci şi două de genocide, dintre care multe sub turci, îi explică jurnalistului.

După el, nu toţi musulmanii din lume ne sunt duşmani.

— Am solicitat preşedintelui Obama, la Casa Albă, Parlamentului american şi ministrului francez Laurent Fabius să ne apere drepturile. Cerem protecţie internaţională. Dacă nu suntem protejaţi de străini, noi, orientali între orientali, vom înceta să mai existăm. Noi nu suntem împotriva nimănui, noi vrem pace. Cerem să putem trăi în linişte.

Îşi scoate ochelarii cu rame aurii şi continuă:

— Tentativa de genocid comisă împotriva noastră de către „daeshişti” este o realitate pentru Naţiunile Unite, adică pentru comunitatea internaţională, dar nu şi pentru propria noastră

ţară, Irak. Acest nou Irak de după Saddam încă nu a recunoscut genocidul de la Halabja comis de fostul tiran împotriva kurzilor. Dacă asemenea scăpări nu vor fi reparate, pentru yazidiţi nu va exista viitor în regiune.

Asemenea discursuri politice mă depăşesc, însă păstrez o amintire de neuitat a acelei întâlniri. Abia ieşită din reşedinţa omului sfânt, mă grăbesc, radioasă, să-mi deschid telefonul mobil ca să povestesc cum a decurs întrevederea.

— E prima dată în istoria yazidiţilor când victimele nu mai sunt osândite, se entuziasmează Walid, uşurat că nu a atras mânia divină cu pantalonii lui albaştri.

Mâncăm de prânz pe drumul de întoarcere, într-un restaurant elegant de pe marginea autostrăzii, cu o sală de mărimea unui teren de fotbal, în care se agită o armată de chelneri în uniformă. După o plimbare prin magazinele din centrul oraşului Dohuk, mă întorc la tabăra noastră de refugiaţi.

Realitatea este dură. A trebuit să părăsim casa mătuşii lui Walid, prea mică pentru o şedere de lungă durată. Stăm în unul dintre cele trei mii de corturi standard asigurate de Naţiunile Unite, aşezate pe un teren pietros, la poalele unor dealuri aride. Familia lui Walid ne este vecină. Nu mă plâng. În primul rând, pentru că nu-mi stă în fire, iar apoi, cu toată nenorocirea noastră, avem parte de un tratament oarecum preferenţial. Cortul e destul de mare ca să primim musafiri şi să oferim ospitalitate. Avem un sistem de încălzire individuală, iar afară un duş şi un colţ pentru gătit. Vântul rece mă obligă să mă acopăr cu ceva care să-mi ţină de cald. Când plouă, terenul se transformă într-o mlaştină. De multe ori nu mă simt bine şi sunt nevoită să stau în pat. Starea mea de sănătate nu se ameliorează câtuşi de puţin.

La o reuniune pentru susţinerea fostelor prizoniere Daesh pregătită de o organizaţie de caritate egipteană m-am întâlnit cu Bushra. Locuieşte cu părinţii într-o tabără din regiune. Am fost contactată de nenumărate organizaţii internaţionale, însă n-am primit nici un ajutor. Oameni de aici şi din lumea întreagă ne pun întrebări, după care dispar. Numeroşi în primele săptămâni, reporterii încep să se plictisească. Mă rog, nu toţi. Said, colaboratorul lui Thierry, vine să mă vadă în fiecare zi, indiferent

cum e vremea. La început îi răspundeam la întrebări prin „da”, „nu” sau prin tăcere. Treptat, am început să am încredere în el. Said e un kurd din Damasc care a fugit de regimul lui Bashar al-Assad. Vorbim în kurmangi, un dialect kurd, dar ştie şi arabă, engleză, franceză şi sorani, kurda vorbită în Iran. Îmi aduce mici cadouri. Cred că-mi citeşte gândurile ca să afle de ce am nevoie.

Suntem la vreo patruzeci de kilometri de linia frontului, suficient de departe ca să fim în siguranţă, dar şi suficient de aproape ca să nu putem uita.

Rămaşi fără ocupaţie, bărbaţii joacă *tavla*; tinerii joacă biliard şi fotbal de masă. Tabăra dispune de creşă pentru copiii mici şi de prăvălii cu acoperiş din tablă ondulată. Mă străduiesc să menţin curăţenia în adăpostul nostru. Pregătirea meselor în familie îmi alungă plictiseala. În dimineaţa asta frământ găluşte de făină şi bob într-un lighean mare de zinc. Nu avem bani. Nu ne putem permite un televizor, dar avem un computer la care putem vedea filme şi videoclipuri. Pe aleile taberei domneşte tristeţea. Incertitudinile legate de viitor îi menţin pe rezidenţi într-o stare de anxietate cronică. Se tem să nu rămână fără apă, fără hrană sau curent electric. Au loc căsătorii, se nasc copii, mor bătrâni; pare viaţă, dar nu e deloc aşa. Îmi plac satele noastre şi regiunea noastră, însă nu cred că voi mai apuca să mă întorc acasă. Ameninţarea forţelor Daesh este foarte aproape. Mă tem că vor reveni ca să-şi continue acţiunile sinistre. Cine ne va proteja mâine? Nu avem nici o asigurare din partea Bagdadului sau a comunităţii internaţionale. Kurzii şi yaziditii au nevoie de sprijin.

În fiecare zi mă frământă tot felul de întrebări. Ce se întâmplă cu fetele eliberate care rămân gravide după ce au fost violate? Îndrăznesc să dezvăluie că sunt însărcinate? Câte or fi, oare, izolate, închise în suferinţa lor? Am vorbit despre asta cu Walid. Ne gândim, fără a avea vreo dovadă, că avortează pe ascuns.

În tabere, rutina este întreruptă de vizitele unor personalităţi: politicieni, diplomaţi, artişti. Fac un mic tur, după care pleacă. Dacă s-ar organiza un concurs de popularitate, deputata Vian Dakhil l-ar câştiga cu uşurinţă. Ar depăşi-o chiar şi pe actriţa americană Angelina Jolie, care acordă o mare atenţie situaţiei noastre. Vian Dakhil este sfătuitoarea noastră. Am văzut pe laptop discursul pe care l-a rostit în Parlamentul irakian în

august, în timp ce noi eram închise la Badush. Cuvintele ei ne-au sprijinit cauza la fel de mult ca şi intervenţia lui Baba Sheikh. A lansat către Adunare un strigăt disperat, preluat de canalele de ştiri din lumea întreagă. Tremur de emoţie de fiecare dată când revăd imaginile.

Cu vocea gâtuită, a luat microfonul, având în jurul ei câteva parlamentare. Cuvintele ei mi-au rămas întipărite în minte:

— În numele lui Dumnezeu cel milostiv, mă aflu în faţa voastră pentru a aduce la cunoştinţa poporului irakian realitatea amară a exodului yazidiţilor în munţii Sinjar. Sub stindardul *la ilaha illallah* [„Nu există alt dumnezeu în afară de Allah"], până acum au fost masacraţi cinci sute de oameni.

Preşedintele Adunării pare înmărmurit:

— Doamnă deputat, vă rog să vă limitaţi la citirea comunicatului prevăzut.

— Domnule preşedinte al Consiliului, femeile noastre sunt capturate şi vândute în piaţa de sclave. Vă implor, fraţilor! Împotriva yazidiţilor se desfăşoară un genocid.

— Doamnă deputat…

— Vă rog, domnule preşedinte, poporul meu este pe cale să fie masacrat, la fel cum au fost masacraţi toţi ceilalţi irakieni: şiiţi, sunniţi, turkmeni, creştini, shabak. Fraţilor, dincolo de neînţelegerile politice, vrem solidaritate umană. Vă implor, renunţaţi la diferende ca să-i salvăm pe yazidiţi! Vorbesc în numele umanităţii noastre comune. Salvaţi-ne! Salvaţi-ne!

Cele câteva deputate se strâng în jurul ei, bărbaţii s-au ridicat în picioare.

— De patruzeci şi opt de ore, 30.000 de familii sunt asediate în munţii Sinjar. Fără hrană, fără apă. Sunt pe cale să moară. Şaptezeci de copii au murit deja de sete sau asfixiaţi. Cincizeci de persoane în vârstă au murit în aceste condiţii care se înrăutăţesc. Femeile noastre sunt luate prizoniere şi vândute în piaţa de sclave. Facem apel la Parlament să intervină imediat. Yazidiţii au trecut prin şaptezeci şi două de genocide, şi chinul este pe cale să reînceapă în secolul XXI. Statul Islamic ne masacrează. Suntem nimiciţi. O întreagă religie riscă să fie ştearsă de pe faţa pământului. Fraţilor, fac apel la voi în numele umanităţii noastre. Salvaţi-ne!

Vian Dakhil s-a prăbuşit, susţinută de colegele sale. După episodul bombardării închisorii Badush, a continuat să lupte pentru noi. A fost rănită grav pe 12 august, într-un accident de elicopter. Îi ajuta pe refugiaţii asediaţi de Daesh pe povârnişurile munţilor Sinjar. Aparatul în care se afla, un MI 17 al trupelor peshmerga, la fel ca acela cu care am zburat eu, făcea naveta între Pesh Khabur şi vârful muntelui. S-a prăbuşit, plin cu refugiaţi, la decolare, din cauza supraîncărcării. Pilotul a murit pe loc. Vian Dakhil s-a ales cu un picior fracturat şi câteva coaste rupte. A fost mereu alături de noi. În Erbil, casa ei este deschisă supravieţuitoarelor, tinerelor rămase însărcinate în urma violurilor şi care au putut avorta.

Poetul Dakhil Osman a fost şi el primit ca un erou în tabăra noastră. Înflăcărarea a fost atât de mare în timpul vizitei sale, încât a leşinat şi a trebuit să fie dus cu salvarea. Dakhil Osman a promis să nu-şi mai radă barba câtă vreme prizonierele Daesh nu vor fi libere. De asemenea, a renunţat să mai apară în public. N-ar mai putea să cânte la o nuntă, el, care a însufleţit atmosfera la nunţile unor generaţii de tinere yazidite astăzi înrobite de jihadişti. L-am auzit cântând la o emisiune TV: „Nu-mi voi schimba religia, voi rămâne yazidit, vă jur”. A primit ameninţări cu moartea.

Sunt în continuare uimită că am găsit în mine resursele necesare pentru a face faţă situaţiei. Am reuşit să evadăm datorită unei solidarităţi de neclintit şi unui extraordinar spirit de sacrificiu. Vian Dakhil sau Dakhil Osman ne dau puterea să luptăm.

Mă simt mai bine acum. Voi privi spre viitor, voi renaşte. Însă vreau ca lumea să ştie adevărul despre tragedia femeilor yazidite. Nu sunt om politic, ci doar o fată de la ţară. Sunt o tânără obişnuită căreia îi este negată calitatea de om de către nişte oameni care-l invocă pe Dumnezeu. Violatorii Statului Islamic spun că urmează exemplul profetului lor. După ei, există texte sacre care le justifică comportamentul. Unele versete din Coran ar avea valoare de exemplu. Ei spun: „Profetul Mahomed se comporta la fel cu mult înaintea noastră”. Abu Musa avea deja o soţie, de ce să-şi mai ia una şi să întreţină relaţii sexuale, fără

iubire, cu o a doua soţie? Oamenii aceştia sunt plini de ură. Nu trebuie să rămânem pasivi în faţa lor.

Dacă nu-mi spun eu povestea, cine-i va da glas? Dacă ascund adevărul, devin complice la crimele înfăptuite de Daesh.

Walid spune că, departe de a mă dezonora, mărturia mea îmi face cinste.

Această carte este modul meu de a lupta. Ea m-a făcut mai puternică.

Postfaţă
Diavolul nu trebuie privit cu simpatie

Dacă mă întâlniţi,
Daţi dovadă de puţină politeţe,
De puţină simpatie şi bun-gust,
Apelaţi la întreaga voastră politeţe deprinsă aşa cum trebuie,
Altminteri vă voi arunca sufletul la gunoi.
Încântat să vă cunosc,
Sper că aţi ghicit cine sunt.

The Rolling Stones
(„Sympathy for the Devil")

Pe Jinan am întâlnit-o într-o după-amiază de noiembrie în 2014, într-un sat yazidit din Kurdistanul Irakian aglomerat de afluxul de refugiaţi. Stătea cu picioarele încrucişate, cu spatele drept şi povestea fără înconjur, cu o voce tristă şi subţire, parcursul ei de „pradă de război". Tânăra femeie era trasă la faţă. Îşi povestea disperarea cu cuvintele ei, de fată de la ţară. Eram intrigat de privirea ei stinsă. De multe ori îşi lăsa în jos ochii căprui, dar o lumină greu de definit ardea în adâncul pupilelor sale. Chipul îi părea răvăşit de o suferinţă lăuntrică. Cele aproximativ douăsprezece săptămâni de captivitate o îmbătrâniseră cu siguranţă. Părea să aibă vreo treizeci şi cinci de ani. Însă avea optsprezece. Jinan se plângea că de îndată ce închidea ochii „îi vedea pe monştri". În timpul interviului era însoţită de Walid şi de soacra ei. Am fost surprins de amabilitatea soţului. Jinan părea ceea ce şi era de fapt: o supravieţuitoare a crimelor de război.

Despărţindu-mă de ea, m-am întrebat cum de găsise puterea să reziste, ce resurse reuşise să mobilizeze pentru a scăpa de torţionari.

În septembrie, deplasându-mă de-a lungul liniei frontului pe mai bine de o mie de kilometri şi văzând forţele kurde desfăşurate în faţa Statului Islamic, am putut evalua amploarea distrugerilor provocate de ofensiva din vară a Statului Islamic împotriva minorităţilor. Am străbătut ţara palmierilor de la frontiera iraniană până la câmpurile petrolifere din Kurdistanul Sirian. În spate, de la Erbil la graniţa cu Turcia, parcurile municipale, grădinile bisericilor şi clădirile în construcţie din oraşe erau pline de refugiaţi. Sute de mii de creştini şi yazidiţi trăiau de pe o zi pe alta în tabere din regiunile kurde din Irak, Siria şi Turcia. Şi se află în continuare acolo.

În nord-vestul Irakului, Statul Islamic s-a angajat într-o acţiune de purificare etnico-religioasă de mare amploare. Zonele cucerite în iunie şi august 2014 au fost golite de locuitorii lor care nu erau arabi sau sunniţi, cu scopul de a modifica graniţele moştenite de la începutul secolului XX. Jihadiştii se ambiţionează să creeze în Semiluna fertilă a Orientului Mijlociu un stat transnaţional pur din punct de vedere religios, un califat mesopotamian care s-ar întinde de la Bagdad la Damasc. În acest scop, Statul Islamic îşi foloseşte armele predilecte: teroarea şi violenţa extremă.

Combatanţii islamişti le-au rezervat o soartă deosebit de crudă femeilor yazidite. Mii dintre ele au fost violate, vândute, reduse la condiţia de sclave. În septembrie, la Derik, în Siria, apoi la Dohuk, în Kurdistan, întâlnisem – împreună cu Christophe Boltanski, un confrate francez de la *Nouvel Observateur* – rude ale unor prizoniere pe care acestea le sunaseră pe ascuns din locurile unde erau deţinute. Însă abia la Paris, ascultând France Info, am auzit primele frânturi de povestiri ale unor femei care scăpaseră din închisorile Daesh.

M-am întors pentru investigaţie două luni mai târziu. În Erbil, capitala Kurdistanului Irakian, m-am întâlnit cu Ido Baba Sheikh, fratele liderului spiritual al comunităţii yazidite. Acest fost consilier al fostului preşedinte irakian Jalal Talabani era implicat, împreună cu soţia sa, în ajutorarea deţinutelor evadate.

Noori Abdulrahman, un oficial guvernamental, îmi dăduse numerele de telefon ale unor fete care ar fi acceptat să depună mărturie sub protecţia anonimatului. Înainte de a pleca să le dau

de urmă, ne-am învârtit cu maşina pe la periferiile marelui oraş creştin Ainkawa din Kurdistan, în căutarea refugiaţilor. Eram cu Saber, şoferul, Said, translatorul, şi Émilien, fotograful. La capătul unui drum de pământ am dat din întâmplare peste un adolescent yazidit. I-am pus câteva întrebări. Orfan de tată, puştiul îşi instalase mama, sora şi fraţii mai mici într-o magherniţă după ce fugiseră din Sinjar. El ne-a pus în legătură cu Jinan, printr-o cunoştinţă.

Am început seria de interviuri cu Jinan, apoi am întâlnit şi alte victime, în hangare, în corturi, în centre de refugiaţi sau în încăperi din vile particulare transformate în adăposturi pentru familii numeroase. Am învăţat să cunosc micul popor al fugarelor.

Când proiectul unei cărţi a prins contur, m-am îndreptat imediat spre Jinan. Îmi istorisise povestea ei timid, cu sinceră pudoare. Nu e prea uşor să le povesteşti unor necunoscuţi cum ai ajuns prada de război a unor bande de fanatici religioşi cu frustrări sexuale. Said i-a pus multe întrebări şi a ascultat-o.

Când m-am întors în Kurdistan, în primăvara anului 2015, Jinan îşi revenea încet de pe urma încercărilor prin care trecuse şi vorbea despre renaştere. Sănătatea îi era în continuare şubredă, dar acum ochii îi scânteiau de sarcasm.

Jinan este salvată, însă mii de yazidite sunt încă prizoniere în Irak, în Siria, chiar şi în Arabia Saudită, unde au fost vândute unele dintre ele. Capturarea a mii de femei, masacrarea bărbaţilor – cum a fost masacrul comis la marginea satului Kocho – nu pot fi considerate nişte episoade sângeroase ca multe altele ce ţin de confruntările interconfesionale care îndoliază Orientul Mijlociu. Desigur, Irakul este de zeci de ani un pământ însângerat, însă în regiunea Sinjarului a avut loc o tragedie unică şi neobişnuită.

În martie 2015, ONU a stabilit că, în Irak, luptătorii Statului Islamic comit un genocid împotriva minorităţii yazidite irakiene, precum şi crime împotriva umanităţii şi crime de război.

Aceste crime sunt teoretizate şi asumate de lichidatorii organizaţiei autoproclamatului calif Abu Bakr al-Bagdadi. Pentru aceşti oameni, sclavia sexuală este o armă de teroare politică la fel ca multe altele. Statul Islamic şi-a stabilit ca ţel eradicarea

„necredincioşilor” şi „apostaţilor”. Organizaţia face ceea ce spune şi revendică ceea ce face. Crezul ei fundamentalist este absolut radical.

Practica este justificată în numărul 4 al ediţiei în limba engleză a publicaţiei oficiale a propagandei Statului Islamic, *Dabiq*, cu o elegantă punere în pagină, destinată publicului occidental. Articolul postat pe internet în octombrie 2014 este intitulat „Întoarcerea sclaviei înainte de ceasul al doisprezecelea”. Vă prezint câteva fragmente:

„Cucerind regiunea Sinjar din provincia Ninive, Statul Islamic s-a confruntat cu o populaţie de yazidiţi, o minoritate păgână ce există de secole în unele regiuni din Irak şi Levant. Musulmanii trebuie să repună în discuţie existenţa continuă a acestei minorităţi, deoarece vor avea de dat socoteală la ceasul Judecăţii de apoi”.

Autorul continuă aducând omagii precursorilor filipinezi din grupul Abu Sayyaf şi nigerienilor din gruparea Boko Haram care, în aprilie 2014, au răpit din Chibok două sute şaptezeci şi patru de liceene.

„Este probabil prima înrobire pe scară largă a unor familii de păgâni de la abandonarea legii şaria. Mai există un singur caz cunoscut – deşi la o scară mult mai mică –, acela al înrobirii femeilor şi copiilor creştini din Filipine şi Nigeria de către mujahedinii locali. Familiile yazidite aservite sunt de acum vândute de către soldaţii Statului Islamic, aşa cum înainte erau vândute familiile păgâne de către Mahomed şi însoţitorii săi. Femeile şi copiii yazidiţi capturaţi au fost împărţiţi, în conformitate cu şaria, între luptătorii Statului Islamic care au participat la operaţiunile din Sinjar, după ce o cincime din sclavi au fost transferaţi autorităţilor Statului Islamic pentru a fi distribuiţi în calitate de *khums* [din punct de vedere istoric, obligaţie islamică stabilită pentru armată de a plăti autorităţilor o taxă constând în a cincea parte din prada de război luată de la necredincioşi în timpul unei campanii militare].”

Musulmanii care nu sunt de acord cu aceste practici sunt acuzaţi că nu ar fi buni credincioşi: „Înainte ca Satan să semene îndoiala printre cei săraci cu duhul şi cei slabi de inimă, trebuie amintit că înrobirea familiilor de *kuffar* [necredincioşi] şi

capturarea femeilor lor pentru a fi concubine sunt elemente bine stabilite ale şariei; cei care neagă lucrul acesta sau îşi bat joc de el neagă sau iau în râs versete din Coran şi relatări privind comportamentul Profetului”.

În sfârşit, *Dabiq* se bazează pe argumente „morale”, cum ar fi lupta împotriva adulterului, pentru a justifica sclavia, considerată a fi bine-venită, deoarece fereşte de păcat:

„Mai mulţi oameni de ştiinţă contemporani au menţionat că încetarea practicării sclaviei a dus la o înmulţire a cazurilor de *fahishah* [adulter], deoarece nu exista o alternativă la căsătorie care să respecte şaria. Aceasta este şi o consecinţă a abandonării jihadului”.

Astfel, într-un mod aproape instituţional, Statul Islamic plasează în centrul ideologiei sale violenţa sexuală exercitată împotriva femeilor.

La revendicarea deplină a crimelor se adaugă premeditarea. „Imagini video conţinând ameninţări la adresa yazidiţilor fuseseră postate pe internet de către membri ai Statului Islamic înainte de iniţierea operaţiunii de purificare, anunţând cu răceală ce avea să se întâmple”, spune Falah Hassan, şeful biroului de investigaţii al misiunii de la Dohuk.

Poliţistul kurd are totuşi unele îndoieli cu privire la veridicitatea unora dintre fotografiile difuzate pe internet care înfăţişează femei în *burqa* legate de mâini şi de picioare vândute în pieţe din Mosul.

„Sunt sceptic în privinţa acestor documente neautentificate. Daesh ar fi putut organiza un bazar în aer liber, accesibil tuturor consumatorilor, dar nu ar fi fost în interesul său. Pentru această organizaţie teroristă, comerţul cu femei este o afacere aproape ca oricare alta, cu deosebirea că sclavele sunt recompense rezervate în primul rând membrilor Statului Islamic.”

În acest sistem, recruţii occidentali ai Statului Islamic se numără printre beneficiarii traficului, însă implicarea lor în violuri este dificil de stabilit. „Prizonierele îi recunosc pe străini după înfăţişare sau accent, însă rareori cunosc naţionalitatea agresorilor lor. În plus, mulţi luptători sunt din zonă. Complicii lor sunt uneori vecini. Cum se întâmplă de multe ori în războaie, măştile vor cădea după încheierea ostilităţilor”, explică Falah

Hassan. „Avem ceceni, turci, occidentali, însă nu şi europeni identificaţi în mod clar”, adaugă judecătorul Mustafa Ayman, magistrat al Comisiei privind crimele împotriva yazidiţilor ce-şi are sediul la Erbil.

Potrivit unui raport al Senatului francez din martie 2015, 1.500 de francezi s-ar fi alăturat Statului Islamic, dintre care 294 de bărbaţi ar fi activi în zonele de luptă. Cu puţin timp înainte, Administraţia americană estima la 20.000 numărul de luptători străini care s-au alăturat trupelor Daesh – 22.000 potrivit unui raport ONU din aprilie 2015 –, aceştia provenind din 90 de ţări, un aspect fără precedent în comparaţie cu alte conflicte de amploare în care au fost implicaţi străini (Afganistan şi Pakistan, Irak, Yemen sau Somalia). În cadrul batalioanelor europene de recruţi s-ar număra 600 de britanici, 600 de germani, 450 de belgieni, 250 de olandezi, 100 de spanioli, 200 de suedezi, 150 de austrieci, 80 de italieni, 70 de finlandezi, 30 de irlandezi… Şi aproximativ 150 de americani din Statele Unite şi 30 de canadieni.

Sunt cifre care trebuie puse în paralel cu alte cifre furnizate de Naţiunile Unite. Potrivit ONU, între 3.000 şi 5.000 de femei de origine yazidită au fost duse în sclavie.

În total, în Irak ar fi cam 500.000 de yazidiţi stabiliţi în Kurdistanul Irakian sau în regiunea Sinjar, pe teritorii pe care şi le dispută puterea centrală irakiană şi guvernul Kurdistanului autonom. Câteva sute de mii dintre ei – 200.000, conform Naţiunilor Unite – sunt astăzi „refugiaţi”.

Pentru yazidiţi, istoria se repetă. În trecut, comunitatea a suferit numeroase episoade de represiune. În secolul al XIX-lea, masacre comise de paşalele Imperiului Otoman provocau migraţii spre Caucaz, unde urmaşii exilaţilor formează comunităţi în Armenia, Georgia şi Rusia. În timpul genocidului armean din 1915, zeci de mii de creştini s-au refugiat în djebelul Sinjar. Yazidiţii au refuzat să-i predea turcilor. În februarie 1918, învinşi de armata Imperiului Otoman în urma unor lupte grele, luptătorii yazidiţi s-au alăturat supravieţuitorilor armeni în munţi înainte de a fi eliberaţi cu toţii de britanici.

Marginalizaţi între marginalizaţi, de-a lungul secolelor yazidiţii s-au izolat de restul lumii pentru a se feri de intoleranţa

religioasă. Ei cred în reîncarnare şi refuză orice formă de prozelitism. Pogromurile i-au învăţat arta eschivării şi a disimulării. Misterele istoriei şi convingerilor lor rămân obscure. Explicaţia ritualurilor şi originii lor dă naştere unor interpretări contradictorii. De exemplu, yazidiţii nu mănâncă salată, căci în ea şi-ar afla Satana sălaş, însă originile acestui tabu variază în funcţie de interlocutori. Se întorc spre soare pentru a se ruga, însă nu venerează astrul şi, de altfel, nu acordă o importanţă esenţială rugăciunii.

Religie monoteistă, yazidismul datează din cele mai vechi timpuri. S-a dezvoltat din mazdeismul apărut în Iranul antic în urmă cu patru mii de ani, din cultul lui Mithra, care a ajuns până la Roma, şi din zoroastrismul profeţit de Zarathustra. În secolul al XII-lea, un mistic sufist, şeicul Adi, a reformat acest sincretism, adaptându-l unui mediu musulman-creştin. Malek Tawus, Îngerul-Păun, este figura principală a acestei religii. E cel mai venerat dintr-o galerie de şapte îngeri. Două cărţi sfinte, *Cartea revelaţiilor* şi *Cartea neagră*, descriu crearea universului şi a Îngerilor, precum şi relaţiile dintre Malek Tawus şi adepţii săi. Ţinute secrete, aceste documente au fost dezvăluite târziu. „Abia în anii 1930 o serie de erudiţi kurzi au avut acces la versiuni în arabă ale acestor lucrări, fragmente din ele ajungând să circule şi în Franţa”, spune Kendal Nezan, directorul Institutului Kurd din Paris.

Părintele Najeeb Michaeel de la misiunea dominicană din Mosul, format în universităţile franceze, a cercetat aceste texte. Pregăteşte o teză de doctorat la Universitatea din Fribourg (Elveţia) dedicată „studiului comparativ al cărţilor sfinte yazidite şi al Vechiului Testament”, muncă de cercetare pe care a întrerupt-o pentru a se dedica ajutorării coreligionarilor săi refugiaţi în Kurdistanul Irakian. Potrivit părintelui Najeeb, yazidiţii „practică o religie a inimii, nu una pe hârtie. Credinţa lor se transmite din generaţie în generaţie pe cale orală”. Cu lucrarea sa, părintele Najeeb vrea să pună capăt unor stereotipuri: „Vreau să demonstrez că ei sunt adoratori ai lui Dumnezeu, dar în acelaşi timp îl respectă pe diavol. Se tem de Satan şi îl ţin la distanţă respectându-l”, spune el.

Yazidiţii au reputaţia că l-ar simpatiza pe diavol. Adică, dacă

musulmanii blestemă neîncetat numele lui Satan, yaziditii refuză să-l pronunţe. Pentru ei, Dumnezeu nu are rival, deci diavolul nu există. În schimb, răul este prezent în inima oamenilor, iar ei trebuie să facă alegerea corectă, după modelul lui Malek Tawus. Dumnezeu i-a dat acestuia libertatea să aleagă între bine şi rău şi el a ales binele. „Yaziditii nu demonizează diavolul. Şi de aceea sunt ei demonizaţi”, rezumă într-o frumoasă formulă Kendal Nezan. „Yaziditii au plecat de la o contradicţie a religiilor monoteiste: cum de Dumnezeu, care este infinit de milostiv şi iertător, îl poate retrograda pe veci pe Satan, îngerul său preferat, care o singură dată nu s-a supus?”

Această religie a evitării i-a intrigat întotdeauna pe occidentali.

În Franţa, asirologul Joachim Menant le-a dedicat o carte publicată în 1892 sub titlul *Les Yézidis. Épisodes de l’Histoire des Adorateurs du Diable*, reeditată recent. Orientalistul nu este foarte încântat de credinţa lor: „Cultul lor se reduce la ceremonii bizare, a căror simplitate le conferă tot misterul, lăsând imaginaţiei celor care vor să le pătrundă toată libertatea pentru a explica ceea ce ar putea ascunde, când, de fapt, ele nu ascund absolut nimic”. El salută „onestitatea” acestor oameni sărmani şi deplânge deja violenţele pe care le îndură: „Yaziditii trăiesc în bună înţelegere cu adepţii tuturor religiilor, în mijlocul acestor populaţii fanatice care nu manifestă faţă de sectele disidente decât dispreţ la început, persecutându-le apoi, pentru ca ultimul lor argument să fie războiul şi masacrul”.

Pasionată de arheologie, romanciera Agatha Christie i-a vizitat şi ea în anii 1930 împreună cu soţul ei, arheologul britanic Max Mallowan, pe şantierele de săpături ale unor situri preislamice. Le laudă amabilitatea şi le dedică mai multe pagini în *Come, Tell Me How You Live: An Archaeological Memoir*:

„Sunt oameni curioşi şi deosebit de blânzi, iar cultul lor închinat lui Satan ţine mai ales de ispăşire. De altfel, ei cred că lumea asta a fost pusă de Dumnezeu însuşi sub tutela Diavolului şi că era satanică va fi urmată de era lui Hristos. Îl recunosc pe Iisus ca profet, însă consideră că vremea gloriei sale încă nu a venit. Numele lui Satan sau orice are legătură cu el nu trebuie rostit niciodată...”.

În schimb, călătorii grăbiţi au întreţinut miturile demonice

vehiculate de bârfele unor vecini clevetitori. Urme ale acestui imaginar pot fi găsite în literatura fantastică a scriitorului american Howard Phillips Lovecraft şi în cinematografie, prin *Exorcistul* lui William Friedkin, lansat în 1973 – un film-cult care începe cu secvenţe turnate în oraşul Sinjar şi în situl arheologic de la Hatra, din apropierea vechii cetăţi Ninive, jefuită şi distrusă de Statul Islamic în martie 2015. Părintele Lankester Merrin, interpretat de Max von Sydow, descoperă în ţinutul yazidiţilor o ciudată statuetă înaripată cu puteri malefice, demonul asirian Pazuzu, care pune stăpânire pe trupul unei adolescente americane…

Adânc înrădăcinate în mentalităţile din zonă, prejudecăţile despre yazidiţi s-au transformat în ură din cauza reapariţiei fundamentalismului musulman. Lichidatorii islamişti s-au pretins a fi trimişi de Dumnezeu ca să-i distrugă pe „adoratorii diavolului”. Încrâncenarea lor îşi are originea în timpuri străvechi. Când Jinan a fost capturată pe un drum din Irak, un jihadist i-a strigat: „Sunteţi căutaţi de sute de ani şi iată-vă în sfârşit aici!”.

Alungaţi de pe pământurile lor, yazidiţii şi-au recucerit munţii datorită bombardamentelor efectuate de aviaţia Coaliţiei şi implicării facţiunilor kurde, însă lupta împotriva Statului Islamic nu este câştigată. Daesh nu este un foc de paie, ci un incendiu care, de la Eufrat la Tigru, devastează ţara lui Ham. O revenire la pace nu va fi totuşi de ajuns pentru a pune capăt chinurilor fostelor sclave Daesh.

„Avem cazuri, puţine la număr, de tinere care s-au sinucis după eliberarea lor pentru că fuseseră violate. În categoria tinerelor care pot fi exploatate sexual sunt incluse fetele care au cel puţin zece ani. 90% dintre fete au fost supuse violenţei sexuale. Unele, care au rămas gravide, sunt îngrijite discret în spitale”, spune Gulistan Rashid, psihologul Comisiei de anchetă.

Umilite şi acoperite de ruşine, cele care se întorc, ca nişte „stafii”, trebuie să facă faţă suspiciunii unei societăţi în care violul este o pată de neşters. „Va fi probabil o problemă socială cu femeile care au fost victime ale Daesh, care au fost violate şi se întorc acasă, în cazul unora în familiile lor, dar şi în cadrul relaţiilor de vecinătate”, apreciază Kendal Nezan, directorul

Institutului Kurd din Paris. „Vor fi considerate pângărite, motiv pentru care trebuie scoase din taberele de refugiaţi, pentru a putea începe o nouă viaţă în Europa. În landul Baden-Württemberg din Germania s-a instituit un program, iar suedezii ar putea urma exemplul.” Aceste iniţiative sunt cu atât mai necesare cu cât agenţiile ONU şi autorităţile regionale nu sunt în măsură să asigure la faţa locului îngrijirile şi monitorizarea psihologică şi socială de care au nevoie fostele captive. Rezistenţa „stafiilor” şi capacitatea lor de a-şi construi o nouă viaţă ar fi însă tot atâtea victorii asupra jihadiştilor.

Thierry Oberlé